

ВІСНИК

Державного комітету архівів України

(січень–березень 2008 року)

Випуск 1 (30)

КИЇВ

Видавець
Державний комітет архівів України
Редакційна колегія:

*О. А. Удод (голова), Г. В. Боряк, Л. М. Васько, І. Б. Матяш,
К. Є. Новохатський, Ю. А. Прилепішева (заступник голови),
Т. П. Прись, С. В. Сельченкова, Г. В. Портнов, О. А. Лісняк,
С. В. Романович (секретар)*

Вісник Державного комітету архівів України

on-line: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/Visnyk/>

Підготувала до публікації:
Світлана Романович

© Державний комітет архівів України, 2008

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ

У К А З И

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про оголошення в Україні 2008 року Роком пам'яті жертв Голодомору від 24 листопада 2007 р. № 1144/2007	7
Про відзначення державними нагородами України від 17 січня 2008 р. № 32/2008	8
Про відзначення 100-річчя від дня народження Григорія Кочура від 29 січня 2008 р. № 60/2008	15
Про вшанування пам'яті Василя Стуса від 30 січня 2008 р. № 67/2008	17
Про відзначення у 2008 році 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття від 1 лютого 2008 р. № 78/2008	19
Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування від 7 лютого 2008 р. № 109/2008	21
Про проведення у 2008 році Року міжкультурного діалогу в Україні від 25 лютого 2008 р. № 153/2008	27
Про відзначення 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві від 11 березня 2008 р. № 207/2008	29
Про відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України від 12 березня 2008 р. № 213/2008	32

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про затвердження складу Української частини Підкомітету з питань гуманітарного співробітництва Українсько-Російської міждержавної комісії від 23 січня 2008 р. № 501-р	35
Про схвалення Концепції Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року від 27 лютого 2008 р. № 364-р	37
Про відставку Боряка Г. В. від 26 березня 2008 р. № 528-р	43

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Про проведення розширеного засідання колегії Держкомархіву від 9 січня 2008 р. № 1	44
Про внесення змін до наказу Держкомархіву від 03 липня 2007 року № 104 “Про надання інформації для публікації у бюлетені “Вісник Державного комітету архівів України” від 11 січня 2008 р. № 2	45
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 17.12.07 “Про перспективи розвитку Центрального державного архіву зарубіжної україніки” від 14 січня 2008 р. № 5	46
Про створення на офіційному веб-порталі Держкомархіву спеціального розділу “Інформаційне суспільство”	

від 17 січня 2008 р. № 8	49
З оголошення рішення колегії Держкомархіву України від 17.01.2008 “Про участь делегації українських архівістів у XVI Міжнародному конгресі архівів “Архіви, управління та розвиток: відображення майбутнього суспільства”, що відбудеться 21–27 липня 2008 року (м. Куала-Лумпур, Малайзія)	
від 18 січня 2008 р. № 10	50
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 17.01.2008 “Про стан роботи із зверненнями громадян”	
від 18 січня 2008 р. № 11	53
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 17 січня 2008 року “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 29.10.2006 “Про стан організації архівної справи та забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду в Державному архіві Одеської області”	
від 21 січня 2008 р. № 12	58
Про вшанування пам'яті Валентини Коновалової	
від 23 січня 2008 р. № 13	62
Про додаткові заходи щодо посилення збереженості архівних документів	
від 23 січня 2008 р. № 14	63
Про організацію роботи над архівно-пошуковим інформаційним проектом “Український мартиролог ХХ ст.”	
від 6 лютого 2008 р. № 17	65
Про затвердження складу колегії ЦДІАЛ України	
від 7 лютого 2008 р. № 19	69
Про склад колегії ЦДІА України, м. Київ	
від 7 лютого 2008 р. № 20	71
Про затвердження складу колегії ЦДАВО України	
від 7 лютого 2008 р. № 21	73
Про створення робочої групи з питань ініціювання заходів ТАІЕХ	
від 18 лютого 2008 р. № 31	75
Про затвердження Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних	
від 19 лютого 2008 р. № 34	76
Про створення Державної установи “Редакція “Архіви України”	
від 21 лютого 2008 р. № 35	91
Щодо виконання рішення 8-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА)	
від 25 лютого 2008 р. № 36	92
Про виконання Указу Президента України від 7 лютого 2008 року № 109/2008 “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування”	
від 26 лютого 2008 р. № 37	93
Про участь державних архівних установ України в організації і проведенні виставки “Україна та Швеція: перехрестя історичних доль (XVII–XVIII ст.)”	
від 28 лютого 2008 р. № 38	95
Про участь державних архівів у підготовці та відзначенні деяких пам'ятних дат і ювілеїв	
від 3 березня 2008 р. № 39-а	96
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 26 лютого 2008 р. “Про підсумки роботи державних архівних установ у 2007 році та пріоритети на 2008 рік”	
від 4 березня 2008 р. № 40	97

Щодо участі у 9-й Загальній конференції Євро-Азійського відділення Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА) та ювілейних заходах з відзначення 90-річчя державної архівної служби Росії (3–7 червня 2008 року, м. Москва, Російська Федерація) від 6 березня 2008 р. № 43	105
Про участь державних архівів у підготовці та відзначенні ювілеїв видатних діячів культури і науки від 6 березня 2008 р. № 44	106
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18.03.2008 “Про міжнародну діяльність державних архівних установ України у 2003–2007 рр. та перспективи розвитку двосторонніх міжнародних відносин” від 19 березня 2008 р. № 48	107
Про організацію виявлення унікальних документів НАФ від 21 березня 2008 р. № 49	118
Про внесення змін до карти-замовлення УНДІАСД України на розроблення наукових тем на 2008 рік від 21 березня 2008 р. № 50	120
Щодо стажування українських архівістів в Угорщині від 24 березня 2008 р. № 51	121
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 березня 2008 р. “Про забезпечення законного та ефективного використання бюджетних коштів Держкомархівом та центральними державними архівними установами” від 26 березня 2008 р. № 53	122
З метою забезпечення виконання Плану заходів, спрямованих на реалізацію у 2008 році пріоритетів Держкомархіву від 26 березня 2008 р. № 54	126
Про внесення змін до складу колегії Держкомархіву від 26 березня 2008 р. № 56	127
Про підсумки щорічної оцінки діяльності державних службовців у 2007 році від 26 березня 2008 р. № 58	128
Про оголошення конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2007 рік від 31 березня 2008 р. № 59	132

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

У ДЕРЖКОМАРХІВІ УКРАЇНИ

Прес-конференція на тему “Чия земля? – або нові перепони на шляху збереження національної пам'яті”	134
Розширена колегія Держкомархіву	135
Методичні рекомендації Українського інституту національної пам'яті до підготовки Національної книги пам'яті “Голодомор 1932–1933 років”	136
Виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань культури та духовності	148

У ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

Виконання державними архівними установами Указу Президента України та Розпорядження Кабінету Міністрів України про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору в Україні (I квартал 2008 року)	149
Про видання Державним архівом Сумської області анотованого покажчика “Забуттю не підлягає” у серії “Книга Пам'яті Сумської області”	152
У Центральному державному історичному архіві України, м. Львів (ЦДІАЛ)	155
У Центральному державному архіві зарубіжної україніки (ЦДАЗУ)	156

У Центральному державному науково-технічному архіві України (ЦДНТА)	157
У Державному архіві в Автономній Республіці Крим	158
У Державному архіві Волинської області	158
У Державному архіві Дніпропетровської області	158
У Державному архіві Донецької області	159
У Державному архіві Закарпатської області	160
У Державному архіві Запорізької області	163
У Державному архіві Івано-Франківської області	164
У Державному архіві Київської області	165
У Державному архіві Кіровоградської області	165
У Державному архіві Львівської області	165
У Державному архіві Луганської області	166
У Державному архіві Одеської області	167
У Державному архіві Полтавської області	169
У Державному архіві Рівненської області	171
У Державному архіві Сумської області	175
У Державному архіві Тернопільської області	176
У Державному архіві Харківської області	181
У Державному архіві Херсонської області	183
У Державному архіві Чернівецької області	184
У Державному архіві Чернігівської області	184
У Державному архіві міста Києва	185

ЮВІЛЕЇ

Ювілей знаного історика-архівіста	186
---	-----

НЕКРОЛОГ	189
----------------	-----

ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ

У К А З И ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про оголошення в Україні 2008 року Роком пам'яті жертв Голодомору від 24 листопада 2007 року № 1144/2007

Ушановуючи пам'ять мільйонів громадян, які стали жертвами Голодомору 1932–1933 років, з метою донесення правди про геноцид Українського народу до української громадськості і міжнародної спільноти та у зв'язку з 75-ми роковинами цієї трагедії п о с т а н о в л я ю:

1. Оголосити 2008 рік в Україні Роком пам'яті жертв Голодомору.
2. Координаційній раді з підготовки заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні спільно з Організаційним комітетом з підготовки та проведення заходів у зв'язку з 75-ми роковинами голодомору в Україні забезпечити організацію та координацію заходів з проведення Року пам'яті жертв Голодомору.
3. Кабінету Міністрів України:

проаналізувати стан виконання Закону України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні", нормативно-правових актів щодо підготовки заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні та вжити необхідних заходів щодо забезпечення їх реалізації;

вирішити в установленому порядку питання щодо фінансування видатків, пов'язаних із підготовкою та проведенням Року пам'яті жертв Голодомору.
4. Міністерству закордонних справ України за участю Міжнародного координаційного комітету Світового конгресу українців для планування відзначення 75-х роковин Голодомору в Україні розробити у місячний строк план тематичних заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років, забезпечити його реалізацію закордонними дипломатичними установами України із залученням української громадськості за кордоном.

Президент України

В. ЮЩЕНКО

Про відзначення державними нагородами України

від 17 січня 2008 року № 32/2008

За вагомий особистий внесок у справу єднання українського народу, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України п о с т а н о в л я ю:

Нагородити орденом "За заслуги" I ступеня

ЗАЛЮБОВСЬКОГО
Іллю Івановича – проректора з наукової роботи
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна, члена-кореспондента
НАН України

ЧУПРИНУ
Петра Яковича – генерального директора – художнього
керівника Національного академічного
театру опери та балету України
ім. Т. Г. Шевченка, м. Київ

Нагородити орденом "За заслуги" II ступеня

КОЛЕСНИКА
Степана Павловича – кореспондента газети "Сільські вісті",
м. Київ

ПАВЛЮКА
Степана Петровича – директора Інституту народознавства
НАН України, народного депутата
України I скликання, м. Львів

СЛЬОТУ
Івана Михайловича – художнього керівника Поліського
ансамблю пісні і танцю "Льонок",
народного артиста України,
м. Житомир

Нагородити орденом "За заслуги" III ступеня

БАЙРАКА
Миколу Володимировича – президента громадської організації
"Депутатський клуб "Парламент",
народного депутата України II скликання,
м. Київ

БАЛУТУ
Михайла Антоновича – заступника голови Дніпропетровського
обласного товариства політичних
в'язнів і репресованих

БАРСУКОВСЬКОГО
– члена Одеської обласної організації

Володимира Федоровича	Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих
БІЛОУСЬКА Олександра Андрійовича	– керівника науково-редакційного підрозділу Центру дослідження історії Полтавщини, м. Полтава
ВОЛОЩУКА Олександра Анатолійовича	– заступника голови Рівненського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка
ЕЛЯ Давида Мойсейовича	– голову Вищої ради кримських караїмів України, м. Євпаторія, Автономна Республіка Крим
ЖИТНИКА Володимира Григоровича	– голову Вінницької обласної організації Української республіканської партії "Собор"
ЗАВІНУ Віталія Івановича	– першого проректора Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ЗАЛЕВСЬКУ Катерину Леонтіївну	– музейного доглядача історико-краєзнавчого музею Миронівського районного будинку культури, Київська область
ЗЕЛЕНЧУКА Михайла Юрійовича	– голову Всеукраїнського Братства ОУН-УПА імені Романа Шухевича, колишнього політичного в'язня, м. Івано-Франківськ
КОРШИНСЬКОГО Івана Юрійовича	– голову Закарпатської крайової організації Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих
КОСТЮКА Анатолія Григоровича	– начальника Семенівського районного штабу "Пошук", Чернігівська область
КРАВЦЯ Володимира Петровича	– ректора Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

КРАНДАКОВУ Олену Василівну	– виконавчого директора Асоціації народних депутатів України, народного депутата України II скликання
ЛАЗОРЕНКА Володимира Михайловича	– генерального директора товариства "Будвест", м. Київ
МАГЕРУ Миколу Никаноровича	– письменника, м. Хмельницький
МАЗЕПУ Ігоря Всеволодовича	– члена правління товариства "Україна – Вірменія", м. Київ
МІЛОДАНА Валерія Андрійовича	– голову Асоціації національно-культурних товариств міста Севастополя
ОПАЦА Аркадія Сильвестровича	– голову Чернівецького обласного товариства румунської культури імені Міхая Емінеску
ОСТРОВСЬКОГО Аполлінарія Львовича	– професора Національного університету "Львівська політехніка"
СЕМЕНЮКА Василя Васильовича	– Кришинецького сільського голову, Вінницька область
СКРИПЦЯ Миколу Яковича	– директора середньої загальноосвітньої школи № 235 міста Києва імені В'ячеслава Чорновола

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

БІЛОУСОВУ Лілію Григорівну	– заступника директора Державного архіву Одеської області
ГУСЯК Дарію Юрїївну	– почесного голову Всеукраїнської ліги українських жінок, м. Львів
ІЛЬКІВ Ольгу Фаустинівну	– члена Львівського крайового братства ветеранів національно-визвольної боротьби
КЛИМЕНКО Тетяну Анатоліївну	– директора Державного архіву Черкаської області

КРИВОНІС
Дарію Денисівну – члена Черкаського обласного товариства
політичних в'язнів і репресованих

ЛУТАЙ
Майю Євгенівну – доцента Житомирського державного
університету імені Івана Франка

ТОКАРЕВУ
Валентину Іванівну – завідувача кафедри українознавства
Донецького державного університету
управління

ХАЛАШЕВСЬКУ
Зою Іванівну – Миколаївського сільського голову,
Харківська область

ХИМЕНКО
Ірину Миколаївну – члена Черкаського обласного товариства
політичних в'язнів і репресованих

Нагородити медаллю "За працю і звитягу"

НОСЕНКА
Анатолія Павловича – кошового отамана Українського
православного козацтва,
Дніпропетровська область

Присвоїти почесні звання:

"НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ"

ШТОНДІ
Тарасу Борисовичу – солістові опери Національного
академічного театру опери та балету
України імені Т. Г. Шевченка, м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ"

НЕГРІЙ
Тетяні Дмитрівні – співачці, м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ВІНАХІДНИК УКРАЇНИ"

КОНДРАТЕНКУ
Юрію Пантелійовичу – професорові Миколаївського державного
гуманітарного університету
імені Петра Могили

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ"

ГОЛОВКУ
Миколі Леонтійовичу – ректорові Академії праці і
соціальних відносин Федерації

профспілок України, доктору
історичних наук, професору, м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ"

- АКСАНЮКУ
Михайлу Васильовичу – власному кореспондентові Українського
незалежного інформаційного агентства
новин "УНІАН" в Одеській області
- БОЙЧУКУ
Ігорю Васильовичу – директорові товариства
"Бойчук-студія", м. Івано-Франківськ
- МАКАРОВУ
Юрію Володимировичу – ведучому телерадіокомпанії
"Студія 1+1", м. Київ
- МІЩЕНКУ
Олександрю Олександровичу – власному кореспондентові газети
"Коментарі" у м. Донецьку
- МОКРІДІ
Тетяні Олександрівні – члену Національної ради України з
питань телебачення і радіомовлення
- СКОКЛЮКУ
Степану Антоновичу – завідувачеві відділу редакції газети
"Вісті Ковельщини", Волинська область

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ"

- БОГОМОЛЕЦЬ-
ШЕРЕМЕТЬЄВІЙ
Ользі Вадимівні – головному лікареві приватного
підприємства "Інститут
дерматокосметології доктора
Богомолець", м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ"

- ГЕЛЬФЕР
Іді Мусіївні – солістці народного єврейського хору
"Фаргенігн" Товариства єврейської
культури України, м. Київ
- ДЕНИСЮК
Валентині Петрівні – начальникові відділу культури
Каховської районної державної
адміністрації, Херсонська область
- КОТУ
Сергію Івановичу – генеральному директорові громадської
організації "Фундація
імені О. Ольжича", м. Київ

ЛІТВІНОВУ
Сергію Івановичу – керівникові муніципального ансамблю народної музики "Одеські музики"

СОПІВНИКУ
Михайлу Пантелеймоновичу – завідувачеві відділу секретаріату Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка, м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ"

БОЙКУ
Анатолію Васильовичу – професорові, завідувачеві кафедри державного вищого навчального закладу "Запорізький національний університет"

ГРАДІЛЮ
Івану Андрійовичу – проректорові Херсонського державного університету у 1972–1998 роках

МИХАЙЛОВУ
Михайлу Трохимовичу – директорів Київського обласного училища культури і мистецтв

ОЛЕКСИКУ
Хомі Михайловичу – завідувачеві кафедри теорії та історії держави і права Закарпатського державного університету, м. Ужгород

ПРОЦЮКУ
Віталію Кононовичу – ректорові Рівненського інституту "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

СЕМИСТЯЗІ
Володимиру Федоровичу – голові Луганського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка

ЧЕРБАДЖИ
Миколі Івановичу – начальникові управління освіти і науки Севастопольської міської державної адміністрації

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ"

ГАВРИЛЕНКУ
Юрію Миколайовичу – голові Сватівської районної ради, Луганська область

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮРИСТ УКРАЇНИ"

ЯКИМЧУКУ
Миколі Костянтиновичу – першому проректорові Національної академії прокуратури України, м. Київ

"ЗАСЛУЖЕНИЙ МАЙСТЕР НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНИ"

ГОНЧАРОВІЙ
Раїсі Марківні

– майстрині художньої вишивки,
м. Миколаїв

ГУЛЕЙ
Ользі Володимирівні

– майстрині художньої вишивки, м. Суми

"ЗАСЛУЖЕНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ"

ЦИСЮ
Миколі Миколайовичу

– художникові декоративно-прикладного
мистецтва, м. Полтава.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про відзначення 100-річчя від
дня народження Григорія Кочура
від 29 січня 2008 р. № 60/2008**

З метою вшанування пам'яті видатного майстра українського художнього перекладу і перекладознавця Григорія Порфировича Кочура та з нагоди відзначення у 2008 році 100-річчя від дня його народження, підтримуючи ініціативу Літературного музею Григорія Кочура, Національної спілки письменників України та Національної ради з питань культури і духовності,
п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України:

1) утворити у двомісячний строк організаційний комітет з підготовки та відзначення 100-річчя від дня народження Григорія Кочура та затвердити його персональний склад;

2) розробити та затвердити план заходів з підготовки та відзначення 100-річчя від дня народження Григорія Кочура, передбачивши, зокрема:

видання вибраних перекладів Григорія Кочура у двох томах;

проведення літературно-мистецьких вечорів та науково-практичних конференцій, присвячених Г. Кочуру;

випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 100-річчю від дня народження Г. Кочура, та здійснення спецпогашення поштової марки;

3) розглянути в установленому порядку питання щодо заснування літературної премії імені Григорія Кочура за визначні здобутки в галузі поетичного художнього перекладу та перекладознавства.

2. Київській обласній державній адміністрації вжити заходів щодо сприяння діяльності Літературного музею Григорія Кочура в місті Ірпені Київської області.

3. Чернігівській обласній державній адміністрації:

1) вивчити за участю Міністерства культури і туризму України питання щодо спорудження в 2008 році пам'ятника Григорію Кочуру на його батьківщині – у місті Мені Чернігівської області;

2) вжити разом із Міністерством освіти і науки України заходів щодо завершення будівництва загальноосвітньої школи у місті Мені та розглянути в

установленому порядку питання про присвоєння їй імені Григорія Кочура.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення заходів, пов'язаних із підготовкою та відзначенням 100-річчя від дня народження Г. Кочура.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

Про вшанування пам'яті Василя Стуса
від 30 січня 2008 р. № 67/2008

З метою вшанування пам'яті активного учасника визвольного та правозахисного руху, видатного українського поета, Героя України Василя Стуса та з нагоди 70-річчя від дня його народження

п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України забезпечити здійснення за участю Національної академії наук України, громадськості заходів із вшанування у 2008 році пам'яті Василя Стуса, передбачивши, зокрема:

організацію та проведення в населених пунктах України, пов'язаних із життям, творчістю та правозахисною діяльністю Василя Стуса, урочистостей з нагоди 70-річчя від дня його народження;

проведення у першому півріччі 2008 року у місті Києві наукової конференції щодо ролі Василя Стуса в українській і світовій культурі та громадському житті, а також тематичних конференцій, круглих столів, присвячених його життю та творчості, в інших регіонах України;

забезпечення об'єктивного висвітлення у навчальних програмах та нових підручниках для навчальних закладів теми українського визвольного та правозахисного руху, участі в ньому Василя Стуса;

проведення тематичних заходів у навчальних закладах;

випуск в обіг поштової марки і конверта, присвяченого 70-річчю від дня народження Василя Стуса, здійснення спецпогашення поштової марки;

підготовку за участю громадськості видання творів Василя Стуса;

організацію циклів тематичних теле- і радіопередач про життя та творчість Василя Стуса, висвітлення заходів із відзначення 70-річчя від дня його народження.

2. Кабінету Міністрів України, Київській міській державній адміністрації забезпечити створення у місті Києві за участю громадської організації "Музей шістдесятництва" музею Василя Стуса, а також спорудження пам'ятника цьому активному учасникові визвольного та правозахисного руху, видатному українському поетові.

3. Міністерству закордонних справ України, Службі безпеки України вжити заходів щодо повернення в Україну матеріалів, пов'язаних із перебуванням Василя Стуса в місцях позбавлення волі та його творчістю у цей

період.

4. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчити питання щодо найменування чи перейменування в установленому порядку на честь Василя Стуса вулиць, проспектів, майданів у населених пунктах України.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про відзначення у 2008 році 360-ї річниці подій,
пов'язаних з початком Національно-визвольної війни
українського народу середини XVII століття**

1 лютого 2008 р. № 78/2008

З нагоди 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького, та враховуючи їх значення у багатомісячній історії визвольних змагань за створення Української держави, а також на підтримку ініціативи громадськості **п о с т а н о в л я ю**:

1. Кабінету Міністрів України розробити за участю Національної академії наук України у місячний строк та затвердити план заходів на 2008 рік з відзначення 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького, передбачивши, зокрема:

проведення у навчальних закладах та закладах культури тематичних заходів з висвітлення державотворчої, політичної та військової діяльності гетьмана України Богдана Хмельницького та його соратників;

активізацію наукових досліджень, підготовку та публікацію тематичних збірок документів козацької доби, збірників наукових праць та монографій;

створення документального та художнього фільмів, присвячених Національно-визвольній війні українського народу середини XVII століття під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького;

вирішення в установленому порядку питання щодо фінансування у 2008 році заходів з відзначення 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття.

2. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

забезпечити за участю Ради Українського козацтва проведення у лютому 2008 року у місті Києві Всеукраїнського з'їзду козацьких організацій України, приуроченого до 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького;

вивчити питання щодо присвоєння окремим навчальним закладам, установам, військовим частинам імен гетьмана України Богдана Хмельницького

та його соратників, а також відповідного найменування чи перейменування в установленому порядку проспектів, площ, вулиць та парків у населених пунктах України;

вирішити в установленому порядку питання про спорудження пам'ятників Богдану Хмельницькому та його соратникам у містах Сімферополі та Севастополі, в обласних центрах, інших населених пунктах, а також установлення пам'ятних знаків та меморіальних дощок у місцях, пов'язаних з їх життям та діяльністю.

3. Міністерству закордонних справ України забезпечити проведення у 2008 році закордонними дипломатичними установами України заходів з відзначення 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України організувати цикли теле- і радіопередач, присвячених життю і діяльності гетьмана України Богдана Хмельницького, його соратників, та забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації заходів щодо відзначення 360-ї річниці подій, пов'язаних з початком Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації
та гарантування конституційного права на звернення
до органів державної влади та органів
місцевого самоврядування
від 7 лютого 2008 року № 109/2008**

З метою забезпечення реалізації та гарантування закріплених Конституцією України права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, права громадян на участь в управлінні державними справами, а також підвищення ефективності роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування зі зверненнями громадян, урахувавши необхідність об'єктивного, всебічного і вчасного розгляду звернень громадян відповідно до вимог законодавства України, керуючись частиною другою статті 102 Конституції України та статтею 28 Закону України "Про звернення громадян",
п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, районним державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування вжити невідкладних заходів щодо забезпечення реалізації конституційних прав громадян на письмове звернення та особистий прийом, обов'язкове одержання обгрунтованої відповіді, неухильного виконання норм Закону України "Про звернення громадян", упорядкування роботи зі зверненнями громадян, зокрема, щодо:

недопущення надання неоднозначних, необгрунтованих або неповних відповідей за зверненнями громадян, із порушенням строків, установлених законодавством, безпідставної передачі розгляду звернень іншим органам;

викоренення практики визнання заяв чи скарг необгрунтованими без роз'яснення заявникам порядку оскарження прийнятих за ними рішень;

створення умов для участі заявників у перевірці поданих ними заяв чи скарг, надання можливості знайомитися з матеріалами перевірок відповідних звернень;

узяття під особистий контроль керівниками відповідних органів розгляду звернень та забезпечення проведення першочергового особистого прийому жінок, яким присвоєно почесне звання України "Мати-героїня", інвалідів Великої Вітчизняної війни, Героїв Соціалістичної Праці, Героїв Радянського Союзу, Героїв України;

приділення особливої уваги вирішенню проблем, з якими звертаються

ветерани війни та праці, інваліди, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, багатодітні сім'ї, одинокі матері та інші громадяни, які потребують соціального захисту та підтримки;

запровадження постійного контролю за організацією роботи посадових та службових осіб зі зверненнями громадян;

з'ясування причин, що породжують повторні звернення громадян, систематичного аналізу випадків безпідставної відмови в задоволенні законних вимог заявників, проявів упередженості, халатності та формалізму при розгляді звернень;

вжиття заходів для поновлення прав і свобод громадян, порушених унаслідок недодержання вимог законодавства про звернення громадян, притягнення винних осіб у встановленому порядку до відповідальності, в тому числі до дисциплінарної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків щодо розгляду звернень громадян;

забезпечення створення та функціонування гарячих ліній і телефонів довіри, проведення широкої роз'яснювальної роботи з питань реалізації громадянами права на звернення та особистий прийом.

2. Запровадити:

постійний моніторинг додержання законодавства з питань звернень громадян місцевими державними адміністраціями та їх структурними підрозділами, поклавши його здійснення на Секретаріат Президента України;

періодичні, не рідше одного разу на рік, особисті доповіді про стан роботи місцевих органів виконавчої влади зі зверненнями громадян:

– Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій – перед Президентом України;

– голів районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій – перед Радою міністрів Автономної Республіки Крим, головами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

3. Визнати за необхідне для сприяння громадянам у вирішенні за місцем їх проживання питань, з якими вони звертаються до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, утворити при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських, районних державних адміністраціях постійно діючі комісії з питань розгляду звернень громадян на чолі з керівниками відповідних органів із включенням до їх складу

представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів.

Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, головам місцевих державних адміністрацій прозвітувати про утворення зазначених комісій у місячний строк та забезпечувати в подальшому проведення їх засідань не рідше одного разу на місяць.

4. Кабінету Міністрів України:

завершити підготовку та внести в шестимісячний строк у встановленому порядку до Верховної Ради України проект Адміністративно-процедурного кодексу, забезпечити його супроводження під час розгляду парламентом;

розробити та подати в шестимісячний строк у встановленому порядку на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до законодавчих актів щодо вдосконалення правового регулювання питань гарантування права громадян на звернення, поновлення порушених прав і свобод заявників, запровадження нових форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, фізичними і юридичними особами, в тому числі можливості реалізації громадянами права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом подання звернень із використанням мережі Інтернет;

забезпечити після набрання чинності відповідними змінами до законів запровадження прийняття та розгляду звернень громадян, що подаються з використанням мережі Інтернет;

затвердити у тримісячний строк єдиний загальнодержавний класифікатор звернень громадян;

запровадити до 1 січня 2009 року єдину комп'ютерну систему обліку звернень громадян та контролю за вирішенням порушених у них питань в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування;

забезпечити впровадження у шестимісячний строк єдиної методики оцінки організації роботи зі зверненнями громадян в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування;

забезпечувати систематичне проведення перевірки стану організації роботи зі зверненнями громадян та висвітлення в засобах масової інформації результатів відповідної роботи за єдиною методикою;

забезпечити подання не рідше двох разів на рік центральними органами виконавчої влади доповідей Президентові України про стан організації роботи

зі зверненнями громадян та вжиті заходи, спрямовані на забезпечення гарантування реалізації конституційного права громадян на звернення;

забезпечувати систематичне висвітлення органами виконавчої влади через засоби масової інформації та розміщення на офіційних веб-сайтах відповідних органів узагальнених матеріалів щодо організації роботи зі зверненнями громадян, графіків особистих прийомів громадян посадовими особами цих органів;

вжити додаткових заходів, спрямованих на поліпшення інформованості населення про стан роботи зі зверненнями громадян та надання правової допомоги з цих питань;

опрацювати питання щодо створення в районних державних адміністраціях окремих структурних підрозділів, відповідальних за організацію роботи зі зверненнями громадян;

забезпечувати участь представників центральних органів виконавчої влади у прийомі громадян, які звертаються до Президента України.

5. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

затвердити річні графіки перевірок додержання законодавства про звернення громадян у відповідних районних державних адміністраціях, передбачивши проведення перевірок діяльності кожної з них не рідше двох разів на рік, надати затверджені річні графіки Секретаріату Президента України;

оприлюднювати щоквартально у засобах масової інформації та на офіційних веб-сайтах відповідних органів узагальнені відомості про організацію роботи зі зверненнями громадян та вирішення порушених у них питань, надавати зазначені узагальнені відомості та дані щодо їх оприлюднення Секретаріату Президента України;

забезпечувати щомісячне проведення дня контролю, в рамках якого здійснювати виїзні перевірки стану виконання доручень, наданих місцевим органам виконавчої влади за результатами розгляду звернень громадян Президентом України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями;

визначити у місячний строк представників для участі у прийомі громадян, які звертаються до Президента України;

постійно аналізувати та узагальнювати питання, що порушуються у зверненнях громадян, особливо повторних, виявляти причини, що їх породжують та за результатами такого аналізу вносити в установленому порядку пропозиції щодо розв'язання найбільш актуальних проблем, зокрема внесення змін до актів законодавства України.

6. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям:

затвердити у десятиденний строк графіки проведення особистого прийому громадян посадовими особами Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, передбачивши, зокрема, участь в особистому прийомі заступників керівників відповідних органів, проведення особистого прийому не рідше чотирьох разів на місяць, у тому числі двох особистих виїзних прийомів громадян, та забезпечувати проведення прийомів громадян за затвердженими графіками;

надавати Секретаріату Президента України інформацію, документи та матеріали, необхідні для здійснення постійного моніторингу додержання місцевими державними адміністраціями та їх структурними підрозділами законодавства з питань звернень громадян.

7. Рекомендувати Генеральній прокуратурі України:

вжити додаткових заходів щодо забезпечення нагляду за додержанням прав громадян на звернення та особистий прийом, додержанням законів з питань звернень громадян, поновлення порушених прав;

забезпечувати участь представників органів прокуратури в роботі постійно діючих комісій з питань розгляду звернень громадян.

8. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президента України від 19 березня 1997 року № 241 "Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення";

Указ Президента України від 13 серпня 2002 року № 700 "Про додаткові заходи щодо забезпечення реалізації громадянами конституційного права на звернення";

Указ Президента України від 14 квітня 2004 року № 434 "Про невідкладні заходи з удосконалення організації прийому громадян органами державної влади, органами місцевого самоврядування та посадовими і службовими особами цих органів".

9. Контроль за виконанням цього Указу покласти на Главу Секретаріату Президента України.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про проведення у 2008 році
Року міжкультурного діалогу в Україні**
від 25 лютого 2008 р. № 153/2008

З метою сприяння розвитку традицій і культури української нації, пропагування культурного розмаїття національних меншин України, інтеграції до європейського культурного середовища, а також на підтримку ініціативи Національної ради з питань культури і духовності **п о с т а н о в л я ю**:

1. Провести у 2008 році Рік міжкультурного діалогу в Україні.

2. Кабінету Міністрів України:

1) утворити у двотижневий строк організаційний комітет з підготовки та проведення Року міжкультурного діалогу в Україні на чолі з Віце-прем'єр-міністром України, затвердити персональний склад цього комітету;

2) розробити та затвердити у місячний строк план заходів з підготовки та проведення Року міжкультурного діалогу в Україні, передбачивши, зокрема, заходи щодо:

проведення міжрегіональних та місцевих культурних обмінів, днів культури та інших культурно-мистецьких акцій із залученням професійних та аматорських творчих колективів, митців, художників, письменників, майстрів народного мистецтва, працівників освіти та науки;

створення веб-порталу та заснування періодичного видання з проблематики міжкультурного діалогу для висвітлення внеску культур національних меншин у національне культурне надбання,

запровадження обміну інформацією про розроблені та успішно реалізовані на місцевому та регіональному рівнях проекти у сферах науки, освіти, культури, туризму тощо, співпрацю між населеними пунктами щодо можливого виконання спільних проектів з таких напрямів;

активізації наукових досліджень, проведення науково-практичних конференцій, семінарів та інших тематичних заходів з питань міжкультурного діалогу в Україні та європейському культурному середовищі;

популяризації знань про спільні культурні цінності українського народу та про культурне розмаїття національних меншин України, а також про роль національного культурного надбання в європейському культурному середовищі, створення кіно-, відео- та радіопродукції з цієї тематики, видання наукових праць, монографій та публіцистичних творів, альбомів про мистецькі зібрання музеїв, бібліотек і фондів України, альманахів про визначні місця України,

історію та культурний розвиток населених пунктів, їх туристичний та курортно-рекреаційний потенціал, створення та розповсюдження в установленому порядку, в тому числі за кордоном, рекламної продукції із зазначеної тематики;

розроблення та затвердження в установленому порядку державних цільових програм, спрямованих на задоволення інтелектуальних та духовних потреб людини, розв'язання проблем національно-культурного розвитку, зокрема, видання творів класичної української літератури та літератури національних меншин державною мовою, здійснення перекладів кращих творів української літератури, історії та філософії іноземними мовами, світової художньої та наукової літератури українською мовою;

широкого розповсюдження телерадіоорганізаціями України, зокрема Національною телекомпанією України, Національною радіокомпанією України, Державною телерадіокомпанією "Культура", Державною телерадіокомпанією "Крим", обласними та регіональними державними телерадіокомпаніями, телерадіопродукції, спрямованої на популяризацію культури, історії, мови, звичаїв і традицій української нації та національних меншин України, створення якісних тематичних програм та передач;

створення національної аудіовізуальної продукції з висвітлення історії України та української державності та її широке розповсюдження;

вирішення в установленому порядку питання про створення у місті Києві Центру культур національних меншин України;

сприяння співпраці представників національного культурного середовища з міжнародними культурними організаціями та забезпечення національного представництва у міжнародних наукових, культурних та мистецьких заходах;

3) забезпечити в установленому порядку фінансування заходів із підготовки та проведення в 2008 році Року міжкультурного діалогу в Україні.

3. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити в засобах масової інформації широке та систематичне висвітлення заходів із підготовки та проведення у 2008 році Року міжкультурного діалогу в Україні.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про відзначення 350-річчя перемоги війська
під проводом гетьмана України Івана Виговського
у Конотопській битві
від 11 березня 2008 року № 207/2008**

З нагоди відзначення у 2009 році 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у битві під Конотопом у 1659 році (Конотопська битва), з метою відновлення історичної правди та національної пам'яті, поширення повної та об'єктивної інформації про події середини XVII століття в Україні, на підтримку ініціативи громадськості
п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України:

1) утворити організаційний комітет з підготовки та відзначення 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві, включивши до його складу представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національної академії наук України, Ради Українського козацтва, громадськості;

2) розробити та затвердити у місячний строк план заходів з підготовки та відзначення 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві, передбачивши, зокрема:

організацію та проведення урочистих заходів з нагоди 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві;

проведення у 2008 та 2009 роках в селі Шаповалівці Конотопського району Сумської області Всеукраїнського фестивалю "Козацький родослав";

проведення у квітні 2009 року в Автономній Республіці Крим наукової конференції, присвяченої історії українсько-кримського союзу середини XVII століття, у червні 2009 року у місті Києві наукової конференції, присвяченої військовим подіям під Конотопом у 1659 році, а також проведення тематичних конференцій, круглих столів в інших містах України;

організацію протягом 2008–2009 років у навчальних закладах, закладах культури, військових з'єднаннях і частинах заходів, присвячених Конотопській битві;

забезпечення поглибленого вивчення у навчальних закладах подій, пов'язаних з Конотопською битвою;

проведення дослідницької роботи з вивчення цих подій, підготовку і

видання наукової та науково-популярної літератури, проведення археологічних досліджень на місцях, пов'язаних з Конотопською битвою;

створення документального фільму про Конотопську битву;

заходи з вивчення та популяризації політичної та військової діяльності гетьмана України Івана Виговського, інших визначних воєначальників та учасників бойових дій у Конотопській битві;

забезпечення організації тематичних виставок документів, книг, речових та інших пам'яток, пов'язаних з військовими подіями під Конотопом у 1659 році;

карбування та введення в обіг у встановленому порядку ювілейної монети на відзнаку 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві;

випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 350-річчю перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві, здійснення спецпогашення поштової марки;

3) забезпечити разом з Сумською обласною державною адміністрацією вирішення питання щодо спорудження в установленому порядку меморіального комплексу, присвяченого перемозі війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві;

4) вирішити в установленому порядку питання щодо фінансування у 2008 та 2009 роках заходів, пов'язаних з підготовкою та відзначенням 350-річчя перемоги війська гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві.

2. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчити питання та у разі необхідності вжити заходів щодо найменування чи перейменування в установленому порядку вулиць, проспектів, майданів у населених пунктах України, військових частин, навчальних закладів на честь перемоги у Конотопській битві, гетьмана України Івана Виговського, інших визначних воєначальників та учасників бойових дій у Конотопській битві.

3. Міністерству закордонних справ України вжити заходів щодо:

залучення до участі в урочистостях з нагоди 350-річчя перемоги війська гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві представників дипломатичного корпусу іноземних держав та української громадськості за кордоном;

організації закордонними дипломатичними установами України заходів з нагоди відзначення 350-річчя перемоги війська гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві і донесення до міжнародної спільноти об'єктивної інформації про події, пов'язані з Конотопською битвою.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації заходів з підготовки та відзначення 350-річчя перемоги війська гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві, організувати цикли тематичних теле- і радіопередач, виступи провідних учених та представників громадськості.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**Про відзначення 70-річчя подій, пов'язаних
із проголошенням Карпатської України
від 12 березня 2008 року № 213/2008**

З нагоди відзначення 70-річчя подій 1938–1939 років, пов'язаних із проголошенням та збройним захистом Карпатської України, ураховуючи значення цих подій у багатовіковій історії українського державотворення та на підтримку ініціативи громадськості п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України:

1) утворити у місячний строк Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів з відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України, включивши до його складу представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, учених;

2) розробити у тримісячний строк за участю Національної академії наук України та затвердити план заходів на 2008–2009 роки з відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України, передбачивши, зокрема:

організацію заходів з відзначення 70-річчя проведення у 1939 році у місті Хуст сойму Карпатської України та проголошення Карпатської України;

організацію та проведення заходів до 70-ї річниці бою на Красному полі поблизу міста Хуст;

проведення представницьких міжнародних наукових форумів, присвячених геополітичним проблемам Центральної Європи напередодні Другої світової війни у контексті воєнно-політичних змагань за проголошення Карпатської України;

активізацію наукових досліджень про національно-визвольний рух, підготовку та публікацію тематичних збірок документів, збірників наукових праць та монографій, у тому числі з використанням у встановленому порядку документів архівів Служби безпеки України;

активізацію співпраці українських учених із ученими Чеської Республіки, Угорської Республіки та Словацької Республіки з вивчення та об'єктивного висвітлення подій часів Карпатської України;

проведення у навчальних закладах, військових частинах та закладах культури тематичних заходів, документальних виставок з висвітлення подій,

пов'язаних із проголошенням Карпатської України, а також державотворчої та політичної діяльності Героя України, президента Карпатської України Августина Волошина та його соратників;

присвоєння окремим навчальним закладам, закладам культури імен Августина Волошина та його соратників, а також вжиття заходів щодо відповідного найменування чи перейменування в установленому порядку проспектів, площ, вулиць та парків у населених пунктах України;

встановлення пам'ятних знаків та меморіальних дощок у місцях, пов'язаних із життям і діяльністю Августина Волошина та його соратників, а також у місцях, де загинули під час боїв захисники Карпатської України;

створення документального фільму, присвяченого 70-річчю подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України;

випуск в обіг ювілейних монет та поштової марки і конверта, присвячених 70-річчю проголошення Карпатської України, здійснення спецпогашення поштової марки;

3) вирішити в установленому порядку питання щодо фінансування заходів з відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України.

2. Міністерству закордонних справ України:

1) забезпечити проведення закордонними дипломатичними установами України заходів з відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України;

2) опрацювати питання про можливість увічнення пам'яті Августина Волошина в державах, де він проживав та працював, та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції.

3. Закарпатській обласній державній адміністрації:

1) вжити невідкладних заходів щодо подальшого облаштування Меморіального парку "Красне поле" поблизу міста Хуст;

2) вирішити в установленому порядку питання щодо створення меморіального музею на батьківщині Августина Волошина в селі Келечин Міжгірського району Закарпатської області.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України

забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації заходів щодо відзначення 70-річчя подій, пов'язаних із проголошенням Карпатської України, організувати цикли теле- і радіопередач, присвячених життю та діяльності Августина Волошина та його соратників.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**РОЗПОРЯДЖЕННЯ
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**

**Про затвердження складу Української частини
Підкомітету з питань гуманітарного співробітництва
Українсько-Російської міждержавної комісії**

від 23 січня 2008 р. № 501-р

1. Затвердити склад Української частини Підкомітету з питань гуманітарного співробітництва Українсько-Російської міждержавної комісії, що додається.

Дозволити голові Української частини Підкомітету вносити в разі потреби зміни до її складу.

2. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2006 р. № 47 "Про затвердження складу Української частини Підкомітету з питань гуманітарного співробітництва Українсько-Російської міждержавної комісії".

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 23 січня 2008 р. № 501-р

СКЛАД
Української частини Підкомітету з питань
гуманітарного співробітництва Українсько-Російської
міждержавної комісії

ВАКАРЧУК
Іван Олександрович

– Міністр освіти і науки, голова
Української частини Підкомітету

БОРЯК
Геннадій Володимирович

– заступник Голови Держкомархіву

КАЗАКЕВИЧ

– відповідальний секретар Державної

Віталій Валерійович	міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій
КОХАН Тимофій Григорович	– заступник Міністра культури і туризму
КРАВЧУК Василь Олексійович	– перший заступник Голови правління Пенсійного фонду України
ЛОКТЄВ Вадим Михайлович	– академік – секретар відділення фізики і астрономії Національної академії наук
МИТНИК Зіновій Миколайович	– заступник Міністра охорони здоров'я
МУРАХОВСЬКИЙ Анатолій Леонідович	– перший заступник Голови Держкомтелерадіо
ОНИЩЕНКО Олексій Семенович	– академік – секретар Відділення історії, філософії та права Національної академії наук
ОНИЩУК Віктор Миколайович	– заступник Міністра праці та соціальної політики
ПОПОВА Зоя Василівна	– начальник управління міжнародних зв'язків МКТ
САГАН Олександр Назарович	– Голова Держкомнацрелігій
СКУРАТОВСЬКИЙ Михайло Васильович	– директор департаменту культурного та гуманітарного співробітництва МЗС
СУХОЛИТКИЙ Омелян Степанович	– директор департаменту міжнародного співробітництва та європейської інтеграції МОН
ШЕВЛЯК Ілля Миколайович	– перший заступник Міністра у справах сім'ї, молоді та спорту

**Про схвалення Концепції Загальнодержавної
національно-культурної програми дослідження
Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення
пам'яті його жертв на період до 2012 року
від 27 лютого 2008 р. № 364-р**

1. Схвалити Концепцію Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року, що додається.

Визначити Український інститут національної пам'яті замовником зазначеної Програми.

2. Українському інституту національної пам'яті разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити і подати у тримісячний строк Кабінетові Міністрів України проект Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року.

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 27 лютого 2008 р. № 364-р

КОНЦЕПЦІЯ
Загальнодержавної національно-культурної
програми дослідження Голодомору
1932–1933 років в Україні та увічнення
пам'яті його жертв на період до 2012 року

Проблема дослідження Голодомору
1932–1933 років в Україні

Відновлення та збереження національної пам'яті є обов'язком держави, важливим фактором консолідації та розвитку українського суспільства, його історичної свідомості та культури, утвердження власної ідентичності, а також основою формування демократичного суспільства та правової держави.

Політика тоталітарного режиму колишнього СРСР, яка була спрямована на організацію Голодомору та знищення Українського народу, послідовно

проводилася протягом 1931–1934 років. Особливо великих масштабів реалізація такої політики набула восени 1932 – навесні 1933 року, внаслідок чого були знищені мільйони людей, зруйновано соціальні основи Українського народу, його вікові традиції, духовна, культурна та етнічна самобутність. За даними переписів колишнього СРСР, втрати українців протягом 1926–1936 років унаслідок терору та репресій, зниження рівня народжуваності і підвищення смертності, викликані низьким рівнем життя, становили понад 10 млн. чоловік, більшість з них, за оцінками різних дослідників, померла під час Голодомору 1932–1933 років в Україні (далі – Голодомор).

Відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього наведені факти мають чіткі ознаки геноциду.

Факт штучного і цілеспрямованого Голодомору офіційно заперечувався владою колишнього СРСР протягом багатьох десятиліть. Лише за кордоном проводилися наукові дослідження, публікувалися наукові праці та художні твори. Тільки після проголошення Незалежності України тема Голодомору стала повністю відкритою для українських учених. Проте на сьогодні залишається нерозв'язаним ряд проблем, зокрема розширення доказової бази Голодомору як геноциду, увічнення пам'яті його жертв, визнання геноциду на міжнародному рівні. На сьогодні видано близько 11,5 тис. праць, присвячених Голодомору.

Згідно із Законом України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні" Голодомор визнано геноцидом Українського народу, цілеспрямованим актом масового знищення людей, визначено нові підходи до розв'язання проблем, які потребують правового врегулювання та практичного застосування в суспільному житті держави.

Оскільки статтею 11 Конституції України передбачено, що держава сприяє розвитку історичної свідомості української нації, визнання необхідності відновлення історичної справедливості, вшанування пам'яті мільйонів співвітчизників, які стали жертвами Голодомору, утвердження в суспільстві нетерпимості до будь-яких проявів насильства повинні стати одним з пріоритетів державної політики.

Реалізація положень Конституції України та зазначеного Закону повинна бути спрямована на заповнення правових, наукових, освітніх та інформаційних прогалин у питанні Голодомору.

Аналіз причин виникнення необхідності дослідження
Голодомору та увічнення пам'яті його жертв,
обґрунтування необхідності розв'язання зазначеної
проблеми програмним методом

У зв'язку із замовчуванням протягом тривалого періоду факту Голодомору громадяни України та світова громадськість не мають повної об'єктивної інформації про трагедію, пов'язану з Голодомором, масштаб скоєного злочину, його причини і наслідки.

Однією з причин Голодомору було втілення в життя ідеї колективізації та розкуркулення, що призвело до знищення вікових традицій українського села, зруйнування господарського устрою.

З прийняттям Закону України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні" створено нові можливості для проведення необхідних широкомасштабних історичних, архівних, правових, демографічних досліджень.

З огляду на загальнодержавний характер проблеми окремі дослідники і навіть наукові колективи не мають змоги розв'язати її без державної підтримки та координування діяльності центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Відповідно до статті 4 Закону України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні" розв'язання зазначеної проблеми потребує розроблення та виконання Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року (далі – Програма).

Мета Програми

Метою Програми є здійснення адміністративно-правових, науково-методичних, культурно-просвітницьких та фінансово-економічних заходів, що дасть змогу створити умови для забезпечення всебічного наукового дослідження Голодомору з метою встановлення істини, поширення об'єктивної інформації про ці трагічні події, увічнення пам'яті їх жертв, консолідації зусиль у цьому напрямі різних дослідників, установ і громадських організацій та реалізації державної політики у сфері відновлення і збереження національної пам'яті Українського народу, пов'язаної із цією трагедією.

Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів

На даний час існують різні варіанти розв'язання проблеми.

Одним з варіантів є проведення вибіркового дослідження з питань Голодомору окремими істориками, науковцями, публіцистами та науковими колективами, вивчення окремих архівних документів, збирання свідчень очевидців з метою створення доказової бази Голодомору як факту геноциду Українського народу.

Іншим варіантом є відображення подій Голодомору в художніх та публіцистичних творах, поширення інформації про нього окремими

дослідниками, громадськими організаціями та засобами масової інформації.

У певний спосіб ці варіанти реалізуються як в Україні, так і за її межами, але незважаючи на їх цінність і доцільність, не мають чіткого, системного характеру.

З прийняттям Закону України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні" відкривається новий етап у вирішенні багатогранного комплексу питань, пов'язаних з Голодомором та його наслідками.

Найоптимальнішим варіантом розв'язання проблеми стане діяльність, що провадитиметься в рамках Програми. Її виконання дасть змогу охопити і об'єднати правові, фінансові, матеріально-технічні, меморіально-архівні, історичні та науково-методичні аспекти проблеми, пов'язаної з подоланням наслідків замовчування історичної правди про Голодомор. До виконання Програми залучатимуться всі зацікавлені центральні та місцеві органи виконавчої влади, що сприятиме проведенню фундаментальних наукових досліджень, максимально ефективному використанню архівних джерел і результатів опитувань очевидців трагедії, поширенню об'єктивної інформації як в Україні, так і за її межами, здійсненню заходів з увічнення пам'яті жертв Голодомору.

До розроблення проекту Програми Український інститут національної пам'яті як її замовник залучить в установленому законодавством порядку всі зацікавлені органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, наукові та архівні установи, навчальні заклади та організації.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Програми

Основними шляхами і способами розв'язання проблеми є:

проведення наукових досліджень, пов'язаних з Голодомором, зокрема у сфері політики, економіки, історії, права, етнології, медицини, публікація наукових монографій, збірників документів та підручників на цю тему (підготовка ілюстрованого збірника документів у друкованому та електронному вигляді, створення спеціальної навчальної хрестоматії тощо);

розроблення методики проведення польових експедицій та інших форм опитування очевидців Голодомору, складення зведеного реєстру документальних свідчень, створення баз даних та впорядкування спогадів;

виявлення, опрацювання і дослідження доказової бази Голодомору, складення зведених реєстрів та баз даних за документами центральних, галузевих, місцевих державних архівів та архівів об'єднань громадян,

активізація роботи з розсекречення архівних документів про події тих часів і створення умов для введення у науковий обіг нових документальних свідчень;

опрацювання в установленому законодавством порядку документів архівних фондів інших держав, насамперед Російської Федерації, Республіки Польща, Румунії, Республіки Чехія, Федеративної Республіки Німеччина, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Французької Республіки, Італійської Республіки, з метою виявлення документальних свідчень про Голодомор;

проведення конференцій, симпозіумів, засідань за круглим столом з питань Голодомору;

провадження діяльності, пов'язаної з широким інформуванням громадськості (підготовка популярного документального нариса іноземними мовами у друкованому та електронному вигляді для поширення через дипломатичні представництва України), з метою міжнародного визнання Голодомору геноцидом та однією з найбільших трагедій в історії людства;

юридичне опрацювання фактів Голодомору, а також правових наслідків прийняття Закону України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні", в тому числі виконання статті 2 і пункту 2 статті 5 зазначеного Закону, та вивчення питання щодо встановлення відповідальності за публічне заперечення Голодомору як геноциду;

поширення об'єктивної інформації про Голодомор серед громадян України та світової громадськості;

організація роботи з пошуку, ведення обліку та впорядкування місць масових поховань жертв Голодомору;

складення реєстру постраждалих та померлих внаслідок Голодомору;

спорудження у населених пунктах меморіалів пам'яті та встановлення пам'ятних знаків жертвам Голодомору, в тому числі створення в м. Києві Меморіалу пам'яті жертв голодоморів з музеєм Голодомору, а також організація постійно діючої тематичної виставки;

складення карти-атласу адміністративно-територіальних одиниць України, що постраждали внаслідок Голодомору, та створення відповідної географічно-інформаційної системи;

проведення заходів та акцій з вшанування пам'яті жертв Голодомору, а також підготовка пересувних музейних експозицій;

розроблення навчальних курсів і методик з вивчення Голодомору, його причин і наслідків.

Строк виконання Програми – п'ять років.

Очікувані результати

Виконання Програми сприятиме консолідації Українського народу, ефективному і демократичному розвитку держави, реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, проведенню повномасштабного наукового дослідження Голодомору, усвідомленню суспільством всієї глибини національної трагедії, створенню системи інформаційних ресурсів, пов'язаних з цією проблемою, вирішенню відповідних правових питань, а також створенню і впровадженню ефективної системи поширення об'єктивної інформації про Голодомор в Україні та за її межами, увічненню пам'яті жертв Голодомору.

Фінансове забезпечення

Фінансування витрат на виконання Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, а також благодійних внесків фізичних та юридичних осіб.

Про відставку Боряка Г. В.
від 26 березня 2008 р. № 528-р

Прийняти відставку першого заступника Голови Державного комітету архівів України Боряка Геннадія Володимировича відповідно до абзацу другого частини другої статті 31 Закону України "Про державну службу" у зв'язку з принциповою незгодою з діями Голови Комітету стосовно методів управління системою державних архівів.

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Про проведення розширеного засідання колегії Держкомархіву від 9 січня 2008 року № 1

Відповідно до Положення про Державний комітет архівів України

НАКАЗУЮ:

1. Провести 26–27 лютого 2008 р. у м. Києві розширене засідання колегії Держкомархіву, на якому розглянути підсумки роботи державних архівних установ у 2007 році та їх завдання на 2008 рік.
2. На засідання запросити директорів центральних державних архівних установ, галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, держархівів областей, міст Києва і Севастополя.
3. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Богунова Н. К.) до 10 січня 2008 р. скласти і подати на затвердження графік підготовки розширеного засідання колегії Держкомархіву.
4. Структурним підрозділам Держкомархіву підготувати та подати матеріали згідно із зазначеним графіком (додається).
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про внесення змін до наказу Держкомархіву
від 03 липня 2007 року № 104 “Про надання інформації для публікації у
бюлетені “Вісник Державного комітету архівів України”
від 11 січня 2008 р. № 2**

У зв'язку з кадровими змінами, що відбулися у відділі міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву,
НАКАЗУЮ:

1. В абзаці 2 пункту 1 та в пункті 2 наказу “Про надання інформації для публікації в бюлетені “Вісник Державного комітету архівів України” від 03 липня 2007 року № 104 замінити адресу електронної пошти “rsemchuk@archives.gov.ua” на “sromanovich@archives.gov.ua” та “dyaroshenko@archives.gov.ua”.

Керівникам структурних підрозділів Державного комітету архівів України та державних архівних установ забезпечити у 2008 році направлення на зазначені адреси інформації про свою діяльність для публікації у бюлетені “Вісник Державного комітету архівів України” у терміни, передбачені пп. 1, 2 наказу Держкомархіву від 03 липня 2007 року № 104.

2. Помічнику заступника Голови Держкомархіву (О. А. Лісняк) до 15 лютого 2008 року закінчити роботу з підготовки до публікації на офіційному веб-порталі Держкомархіву останніх номерів бюлетеня “Вісник Державного комітету архівів України” за 2007 рік; начальнику відділу інформаційних технологій (Ю. І. Забенько) до 22 лютого 2008 року забезпечити їхнє розміщення на веб-порталі.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 17.12.07 “Про перспективи розвитку Центрального державного архіву зарубіжної україніки”

від 14 січня 2008 р. № 5

1. Оголошується до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 7 грудня 2007 р. “Про перспективи розвитку Центрального державного архіву зарубіжної україніки” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України
від 17 грудня 2007 р.**

**Про перспективи розвитку Центрального державного архіву
зарубіжної україніки**

Заслухавши і обговоривши доповідь директора Центрального державного архіву зарубіжної україніки (ЦДАЗУ) Ю. Я. Кулініча, колегія констатує, що керівництвом ЦДАЗУ проведена певна робота щодо забезпечення функціонування архіву.

З моменту створення ЦДАЗУ (розпорядження КМУ від 12.05.2007 р. № 279-р) здійснено низку організаційних заходів, зокрема проведено в установленому порядку державну реєстрацію архіву, затверджено структуру та штатний розпис архіву. Розпочато формування трудового колективу. Частково облаштовано приміщення архіву по вул. Кутузова, 8, встановлено телефонний зв'язок, придбано 2 комп'ютери, принтер, канцтовари тощо.

В архіві впроваджуються нормативно-методичні документи, які регламентують його роботу. Затверджено наказом Держкомархіву від 15.06.2007 р. № 95 Положення про ЦДАЗУ, підготовлені та затверджені положення про структурні підрозділи архіву, посадові інструкції співробітників структурних підрозділів, готуються положення про колегію, експертно-перевірну комісію, науково-методичну раду та їх персональний склад. Розробляється план роботи архіву на 2008 р. та перспективний план.

З метою інформування української спільноти про створення та діяльність ЦДАЗУ представник архіву взяв участь у Першому економічному форумі українців світу, що відбувся у м. Києві 1–2 грудня 2007 р. Архів заручився

попередньою домовленістю з організаторами Форуму (Українська Всесвітня Координаційна Рада, Міжнародна Громадська Організація Українців “Четверта хвиля”) та іншими учасниками Форуму про розміщення на web-сайтах цих організацій ініціативного звернення ЦДАЗУ до української спільноти світу.

Розпочато розроблення макету власної web-сторінки ЦДАЗУ в межах web-порталу Держкомархіву України.

Проводяться консультації з власниками колекцій документів/фондів, що належать до профілю ЦДАЗУ, зокрема в Росії, Канаді, Франції.

Водночас, у діяльності архіву є низка невирішених проблем, зокрема недостатня забезпеченість приміщеннями та оргтехнікою, неукомплектованість штату та інше, що певною мірою пояснюється коротким терміном існування ЦДАЗУ.

З огляду на зазначене
колегія вирішує:

1. Вважати першочерговими завданнями роботи ЦДАЗУ на 2008–2009 рр.:

- матеріально-технічне забезпечення діяльності ЦДАЗУ згідно Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки;
- продовження формування штату архіву;
- нормативно-методичне забезпечення діяльності ЦДАЗУ;
- підготовка реєстру зарубіжних установ, що зберігають архівну україніку (державні архіви, музеї, бібліотеки, громадські, приватні колекції). Завершити підготовку реєстру у 2009 р., видавництво реєстру – 2010 р.;
- підготовка реєстру документів (оригінали і копії) “Зарубіжна україніка в колекціях документів та інших зібраннях України”, що зберігаються в архівних установах України (у т. ч. архіви, бібліотеки, музеї, що діють в системі Національної академії наук України та Міністерства культури і туризму України). Завершити підготовку реєстру у 2009 р., видавництво реєстру – 2010 р.;
- спільно з УНДІАСД (І. Б. Матяш) взяти участь у проведенні науково-практичного семінару з обговорення шляхів і напрямків реалізації Концепції створення і функціонування Національного реєстру “Архівна україніка” у першому півріччі 2008 р.;
- разом з відділом інформаційних технологій Держкомархіву України (Ю. І. Забенько):
 - продовжити опрацювання бібліографії публікацій зарубіжної україніки та забезпечити постійний супровід web-порталу Держкомархіву України “Зарубіжна архівна україніка”;
 - забезпечити постійний супровід розділу web-порталу Держкомархіву України “Архівні матеріали, повернуті та передані в Україну”;
- проведення дослідницької роботи в архівах та інших установах/організаціях іноземних держав з виявлення документів з історії України та документів, незаконно переміщених за її межі у період воєнних конфліктів, трудових хвиль еміграції та з інших причин;
- комплектування архіву оригіналами/копіями документів із зарубіжних

архівосховищ;

- проведення широкої PR-компанії, зокрема: підготувати звернення до української спільноти та провести інформування Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), установ/організацій та періодичних видань української діаспори, МЗС України та дипломатичних служб про створення ЦДАЗУ;
- створення Громадської Ради у другому півріччі 2008 р.

2. Відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) надати допомогу ЦДАЗУ у розробленні та підтримці власного web-сайту.

3. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва (Папакін Г. В.) сприяти започаткуванню співпраці ЦДАЗУ із службами МЗС України.

**Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України**

О. П. Гінзбург

За секретаря колегії

І. М. Кисіль

Про створення на офіційному веб-порталі Держкомархіву спеціального розділу “Інформаційне суспільство”

від 17 січня 2008 р. № 8

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 25.12.2007 № 51719/1/1-07 до листа Держкомтелерадіо від 17.12.2007 № 6002/8/5-1, п. 4 Плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.08.2007 № 653-р “Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” щодо забезпечення висвітлення через засоби масової інформації та Інтернет даних про стан виконання заходів з розвитку інформаційного суспільства в Україні та з метою реалізації механізму впровадження засад розвитку інформаційного суспільства в Україні, **наказую:**

1. Створити на офіційному веб-порталі Держкомархіву спеціальний розділ “Інформаційне суспільство”, у якому оприлюднювати нормативно-правові акти з вказаного питання, плани роботи з реалізації заходів створення інформаційного суспільства, результатів їх виконання.

2. Доручити відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) упродовж першого кварталу 2008 р. провести підготовчу роботу із створення згаданого розділу офіційного веб-порталу, опрацювання його дизайну та змістовного наповнення.

3. Зобов'язати начальника управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву Папакіна Г. В. разом з помічником заступника Голови Держкомархіву Лісняк О. А. до 1 березня 2008 р. підготувати змістовне наповнення спеціального розділу веб-порталу “Інформаційне суспільство”, зокрема рубрики, підрубрики та перехресні посилання, а також визначитися з видами інформаційних матеріалів, що увійдуть до складу розділу.

4. Покласти на керівників структурних підрозділів Держкомархіву відповідальність за регулярне надання редакторам веб-порталу нормативно-правових актів, методичних та інших матеріалів, інформаційних повідомлень, в яких ідеться про участь Держкомархіву та державних архівних установ у створенні інформаційного суспільства в Україні.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзург

З оголошення рішення колегії Держкомархіву України від 17.01.2008
“Про участь делегації українських архівістів у
XVI Міжнародному конгресі архівів
“Архіви, управління та розвиток: відображення майбутнього
суспільства”, що відбудеться 21-27 липня 2008 року
(м. Куала-Лумпур, Малайзія) ”
від 18 січня 2008 р. № 10

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 17 січня 2008 року "Про участь делегації українських архівістів у XVI Міжнародному конгресі архівів "Архіви, управління та розвиток: відображення майбутнього суспільства", що відбудеться 21–27 липня 2008 року (м. Куала-Лумпур, Малайзія)" (додається).

2. Контроль за виконанням цього рішення лишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Рішення
колегії Державного комітету
архівів України
від 17 січня 2008 р.

Про участь делегації українських архівістів у XVI Міжнародному
конгресі архівів "Архіви, управління та розвиток: відображення
майбутнього суспільства", що відбудеться 21–27 липня 2008 року
(м. Куала-Лумпур, Малайзія)

Заслухавши і обговоривши інформацію начальника відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Державного комітету архівів України Ю. А. Прилепішевої щодо участі делегації українських архівістів у XVI Міжнародному конгресі архівів "Архіви, управління та розвиток: відображення майбутнього суспільства", що проходитиме 21–27 липня 2008 року у Куала-Лумпур, Малайзія, колегія Держкомархіву відзначає важливість участі делегації України у цьому міжнародному форумі. Знайомство з останніми світовими досягненнями у різних галузях архівної справи, обмін досвідом роботи з питань розбудови законодавчої, організаційної, технологічної, матеріальної, методичної бази діяльності архівів різних країн світу сприятиме налагодженню професійних контактів та подальшому розвитку

міжнародного співробітництва з архівними службами іноземних держав.

Головною метою чергового Міжнародного конгресу архівів є зосередження уваги учасників конгресу на обговоренні найактуальніших питань управління документами та архівами, державної підтримки та популяризації їхньої діяльності, подальшого розвитку та поглиблення співробітництва між архівами та іншими зацікавленими у співпраці професійними та державними організаціями і установами.

Програмою конгресу передбачено проведення засідань регіональних відділень, комітетів, комісій та робочих груп Міжнародної ради архівів (МРА), різні презентаційні заходи.

Керівництвом Євро-Азійського регіонального відділення МРА (ЄВРАЗІКА) подано для розгляду оргкомітету Міжнародного конгресу заявку на проведення у рамках конгресу Круглого столу за темою: "Архіви у період демократичних перетворень", а також клопотання щодо включення російської мови до числа мов, якими здійснюватиметься переклад окремих заходів конгресу.

Активна участь архівістів України, які є членами комітетів МРА з правових питань, сприяння та обслуговування користувачів, з професійної освіти, архівних споруд та обладнання в зоні помірного клімату, архівів науки і технології забезпечить представництво національної архівної служби у керівних органах та комітетах Міжнародної ради архівів, а також відстоювання національних інтересів нашої держави на міжнародній арені у гуманітарній та культурній сферах.

Виходячи із завдань подальшого поглиблення міжнародного архівного співробітництва, колегія **вирішила:**

1. З метою популяризації серед учасників XVI Міжнародного конгресу архівів інформації про державну архівну службу України *упродовж січня–травня 2008 року* підготувати до друку

англомовну версію довідника "Архіви України" (2006) (І. Б. Матяш);

двомовний електронний довідник "Архіви України. Довідкові видання за 2000–2007 роки" (Г. В. Боряк, Ю. І. Забенько, Ю. А. Прилепішева);

нову редакцію англійськомовного довідника "Archival Legislation of Ukraine. 2001–2007" (Г. В. Боряк, К. Є. Новохатський, Т. С. Худенко).

2. Начальнику відділу правового забезпечення та координації роботи Голови та заступників Голови Держкомархіву (Т. С. Худенко) у *першому кварталі 2008 року* подати заступнику Голови Державного комітету К. Є. Новохатському пропозиції щодо внесення змін до англійськомовного довідника "Archival Legislation of Ukraine" (2003).

Першому заступнику Голови Державного комітету Г. В. Боряку забезпечити редакційний супровід та підготовку до друку англійськомовного довідника "Archival Legislation of Ukraine. 2001–2007".

3. Керівникам державних архівних установ направити на адресу відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева):

до 15 лютого 2008 року підтвердження щодо своєї участі у Міжнародному конгресі архівів (попередній кошторис витрат на службове відрядження додається);

не пізніше 15 травня 2008 року документи, необхідні для оформлення виїзду за кордон делегації українських архівістів;

підготувати та забезпечити високопрофесійний переклад англійською мовою (обсяг 1 стор.) анотацій на опубліковані на офіційному веб-порталі Держкомархіву довідкові видання та до 10 березня 2008 року надіслати англійськомовний варіант у письмовому та електронному вигляді;

до початку червня 2008 року підготувати та надіслати англійськомовні довідково-інформаційні буклети про архіви для розповсюдження під час роботи конгресу.

4. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева):

до кінця березня 2008 року забезпечити реєстрацію делегації українських архівістів в Оргкомітеті XVI Міжнародного конгресу архівів;

упродовж квітня 2008 року погодити в установленому порядку з МЗС України склад офіційної делегації архівістів України;

у травні–червні 2008 року забезпечити належне оформлення виїздних документів;

у 1 кварталі 2008 року провести анкетування державних архівних установ для підготовки інформаційних матеріалів для Круглого столу "Архіви у період демократичних перетворень", що проходитиме у рамках Міжнародного конгресу архівів;

спільно з відділом інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенько) упродовж квітня–травня 2008 року забезпечити підготовку електронного видання "Архіви України. Довідкові видання за 2000–2007 роки", запис його на компакт-диски та публікацію на офіційному веб-сайті Держкомархіву.

довести до відома учасників програму роботи конгресу.

5. Доручити делегації українських архівістів взяти активну участь у роботі XVI Міжнародного конгресу архівів, відстоювати національні інтереси України і архівної служби, домогтися обрання (переобрання) до виборних органів МРА, її комітетів та регіональних відділень представників нашої держави.

**Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України**

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

Т. В. Нетесана

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 17.01.2008
“Про стан роботи із зверненнями громадян”
від 18 січня 2008 р. № 11**

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 17 січня 2008 року "Про стан роботи із зверненнями громадян" (додається).
2. Контроль за виконанням цього рішення лишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України
від 17 січня 2008 р.**

Про стан роботи із зверненнями громадян

Заслухавши і обговоривши інформацію начальника відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Державного комітету архівів України Ю. А. Прилепішевої про стан роботи із зверненнями громадян, колегія відзначає, що на виконання рішення колегії Держкомархіву від 14 березня 2006 року "Про роботу із запитами та зверненнями громадян" державними архівними установами вжито конкретні заходи, спрямовані на забезпечення ефективності роботи із зверненнями громадян, що сприяло реалізації їхніх конституційних прав на отримання архівної інформації з метою задоволення власних прав та інтересів.

Для поліпшення стану справ керівництвом Держкомархіву та державних архівів було звернуто увагу на необхідність забезпечення особистої участі в прийомі громадян та викорінення всіх проявів бюрократичної тяганини при розгляді звернень громадян з метою оперативного вирішення порушених у них проблем.

Сектором кадрової роботи Держкомархіву розроблено "Порядок організації та проведення особистого прийому громадян у Державному комітеті архівів України", затверджений наказом Держкомархіву від 25 вересня 2006 року № 124, оновлено графік особистого прийому громадян керівництвом Держкомархіву. 2007 року на особистому прийомі до керівництва Держкомархіву звернулося 23 громадянина, до керівників структурних підрозділів Державного комітету – 15, письмово – 179 громадян.

Найбільшу кількість звернень подано на особистому прийомі в ЦДАГО, Держархіві в АР Крим, в держархівах Запорізької, Донецької, Луганської, Львівської, Рівненської, Херсонської, Чернівецької областях, держархівах

мм. Києва та Севастополя.

З метою своєчасного та фахового інформування громадян, надання консультацій та роз'яснень з питань, що найчастіше порушуються громадянами у зверненнях, на офіційному веб-порталі Держкомархіву розміщено спеціалізовані рубрики "Інформуємо громадськість", "Інтернет-приймальня", "Обговорюємо актуальні проблеми", "Запити громадян".

Інформацію про місця зберігання документів, найбільш запитуваних у зверненнях громадян, відомості щодо режиму роботи столів довідок, графіку особистого прийому громадян керівництвом архівів, адреси та телефони архівів, включаючи трудові, інформації про можливість отримання консультацій від співробітників відділів інформації та використання документів, у тому числі в режимі on-line, розміщено на веб-сайтах держархівів Донецької, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Сумської, Чернігівської областей, на сайті Ради міністрів АР Крим Держархівом в АР Крим, на сайтах облдержадміністрацій держархівами Луганської, Полтавської, Тернопільської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької областей. У 2008 році планується відкриття веб-сайту держархівом Рівненської області.

Постійно зростає кількість звернень громадян, що надходять до Державного комітету та державних архівів електронною поштою. Так, 2007 року відділом міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву опрацьовано та надано відповіді більше ніж на 100 таких запитів.

Для областей, в яких почали діяти трудові архіви, характерною є тенденція поступового зменшення кількості письмових звернень до держархівів областей громадян з питань соціально-правового характеру. У той же час зменшення кількості письмових звернень, що надходять до державних архівів, спричинило збільшення кількості консультацій відвідувачів у столах довідок та кількості звернень, поданих на особистому прийомі.

Питання стану роботи із зверненнями громадян розглядаються на колегіях та оперативних нарадах державних архівів; наказами затверджено графіки особистого прийому громадян керівництвом архівів; у приміщеннях державних архівів розміщено інформаційні стенди з відомостями про правила та час роботи архівів, переліком послуг, що ними надаються. При розгляді заяв та запитів громадян в першу чергу виконуються запити найменш соціально захищених верств населення, колишніх в'язнів гетто та концтаборів, репресованих, Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, Героїв України, інвалідів та ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, учасників ліквідації аварії на ЧАЕС. Частка таких звернень від загальної кількості становить 5–10 %. Повторні звернення громадян до державних архівів 2007 року склали 2–5 %, скарги – 1–2 %, помилково надіслані (непрофільні) – 5–10 %, в окремих держархівах – 20%.

Слід зазначити, що більшість звернень громадян розглядається у місячний термін, хоча стаття 20 Закону України "Про звернення громадян" передбачає, зокрема, що звернення, які не потребують додаткового вивчення, розглядаються невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх

отримання в окремих випадках, що регулюються статтею 8 Закону України "Про звернення громадян", зокрема коли до державних архівів були повторні звернення від одного і того ж громадянина з одного і того ж питання і перше було вирішено по суті, інформація про розгляд таких звернень направляється громадянам лише через місяць.

Причинами порушення термінів виконання звернень громадян є відсутність пошукових даних у зверненнях, перегляд великої кількості справ з метою виявлення витребуваної інформації, відсутність в архівах штатних одиниць та відповідної матеріально-технічної бази, відсутність необхідних документів у фондах архівів, недосконалість довідкового апарату до них, помилкове надсилання запитів до архівів. Громадяни завчасно попереджаються про порушення термінів виконання їхніх звернень.

Як правило, до довідкової роботи залучаються співробітники практично усіх структурних підрозділів державних архівів областей, оскільки кількість співробітників відділів використання інформації документів не дозволяє виконувати цю роботу вчасно і на належному рівні. Це свідчить про необхідність збільшення штатів архівів.

Основна тематика звернень в 2007 році: підтвердження трудового стажу та розміру заробітної плати (35–60 %), витребування копій рішень виконкомів про підтвердження прав на майно (20 %), отримання державних нагород та відзнак (2 %), підтвердження депутатського стажу (1 %); отримання інформації про місце зберігання документів ліквідованих підприємств, установ, організацій (20 %), підтвердження права власності для оформлення житлових будинків, приватизації землі, квартир, перейменування вулиць (15 %), генеалогія (10–15 %).

У зв'язку з надходженням на зберігання до державних архівів книг актів запису громадянського стану по 1932 (1933) рік включно у 2008 році прогнозується збільшення кількості звернень громадян до архівів з підтвердження актів громадянського стану (народження, вступ до шлюбу та ін.).

З метою удосконалення довідкової роботи, державні архіви областей запроваджують електронну реєстрацію звернень громадян, ведуть картотеки обліку місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих установ, складають переліки установ, підприємств і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні в архівах, у правонаступників, органах вищого рівня, місцевих радах та інших установах.

На постійній основі співпрацюють із ЗМІ Держархів в АР Крим, держархіви Вінницької, Волинської, Житомирської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької областей, Держархів м. Севастополя.

Керівництво Держархіву м. Києва протягом 2007 року брало участь у роботі "CALL-центру", до якого цілодобово звертаються громадяни з питань, що їх хвилюють, у тому числі, і з тих, що віднесені до компетенції архіву. Минулого року до Державного архіву м. Києва через цей центр звернулося 250 киян.

Співпраця із ЗМІ сприяє зменшенню надходжень повторних звернень та створює додаткові можливості для поліпшення рівня взаємодії громадян з державними архівами.

Разом з тим в Держкомархіві та державних архівах недостатньо уваги приділяється інформаційно-аналітичній роботі з аналізу та узагальнення звернень громадян; відсутня електронна інформаційно-пошукова система обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань; у більшості державних архівів інформація спеціалізованих веб-сторінок та рубрик не оновлюється, не забезпечується їхній постійний розвиток та інформаційне наповнення для надання консультацій і роз'яснень громадянам; повільними темпами розвивається співпраця із ЗМІ, кількість публікацій на сторінках періодичної преси з питань, що найчастіше порушуються громадянами у зверненнях, в середньому не перевищує 2–3 публікації на рік, практично не проводяться "гарячі телефонні лінії" та "круглі столи" з цих питань.

На виконання доручень Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2007 року № 5029/4/1–07, від 30 липня 2007 року № 33243/0/1–07, від 23 жовтня 2007 року № 44734/0/1–07 щодо поліпшення роботи із зверненнями громадян, колегія **вирішує**:

1. Керівникам структурних підрозділів Держкомархіву (Н. К. Богунова, Т. С. Худенко, Ю. А. Прилепішева, Л. А. Кисельова, М. І. Кузнєцова, О. В. Баранова):

- забезпечити своєчасне виконання звернень громадян відповідно до напрямів діяльності структурних підрозділів;
- з метою запобігання повторних звернень поліпшити інформаційно-аналітичну роботу з виявлення причин, що їх породжують;
- забезпечити постійне інформаційне наповнення спеціалізованих рубрик, розміщених на офіційному веб-порталі Держкомархіву для надання консультацій і роз'яснень громадянам.

2. Керівникам державних архівних установ:

- забезпечити систематичний, не менше ніж двічі на рік, розгляд стану роботи із запитами та зверненнями громадян на засіданнях колегій;
- запровадити постійну підготовку і публікацію у ЗМІ та на спеціалізованих сторінках веб-сайтів консультацій і роз'яснень з найбільш актуальних питань, що хвилюють громадян;
- продовжити роботу із вдосконалення науково-довідкового апарату та створення електронних баз даних на найбільш запитувані масиви документів, документи з особового складу тощо;
- розглянути питання введення інформаційно-пошукових систем обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань;
- ініціювати перед органами місцевого самоврядування створення мережі трудових архівів.

3. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації

Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) забезпечити:

- надання методичної допомоги державним архівним установам з питань виконання звернень громадян;
- контроль за виконанням звернень іноземних громадян, що надходять від посольств та представництв іноземних держав в Україні, зарубіжних установ та безпосередньо від іноземців.

4. Помічнику заступника Голови Держкомархіву (О. А. Ліснюк):

- вжити заходів щодо систематичного оприлюднення через засоби масової інформації та мережу Інтернет інформації про стан роботи зі зверненнями громадян (прес-конференції, інтерв'ю, "гарячі лінії");
- забезпечити постійний супровід спеціалізованих рубрик: "Інформуємо громадськість", "Інтернет-приймальня", "Обговорюємо актуальні проблеми", "Запити громадян".

5. Відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенько) надавати постійну методичну допомогу державним архівним установам в розробленні електронних інформаційно-пошукових систем обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань.

**Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України**

О. П. Гінзбург

За секретаря колегії

І. М. Кісіль

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 17 січня 2008 року
“Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву
від 29.10.2006 “Про стан організації архівної справи та забезпечення
збереженості документів Національного архівного фонду в
Державному архіві Одеської області”
від 21 січня 2008 р. № 12**

1. Оголошується до виконання рішення колегії Держкомархіву від 17 січня 2008 року “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 29.10.2006 “Про стан організації архівної справи та забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду в Державному архіві Одеської області”.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови Державного комітету

К. Є. Новохатський

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України
від 17 січня 2008 р.**

**“Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 29.10.2006
“Про стан організації архівної справи та забезпечення збереженості
документів Національного архівного фонду в
Державному архіві Одеської області”.**

Колегія відзначає, що архівними установами Одеської області проведено значну роботу щодо усунення недоліків, виявлених у ході комплексної перевірки, проведеної Держкомархівом у вересні 2006 року.

За результатами комплексної перевірки було проведено засідання колегії держархіву області. Розроблено та виконуються заходи щодо усунення недоліків, зазначених у рішенні колегії Держкомархіву від 29.10.2006 року.

Проведено ряд заходів щодо поліпшення умов зберігання документів, оптимального розміщення їх в архівосховищах, контролю за наявністю та фізичним станом документів.

Встановлено охоронну та протипожежну сигналізацію з підключенням до центрального пункту пожежної охорони в будівлі № 1 (вул. Жуковського, 18), у секретній частині сигналізації встановлено відокремлено.

Страховий фонд та облікові документи перевезено з аварійної будівлі № 1 (вул. Жуковського, 18) до будівлі № 2 (вул. Пирогівська, 29).

У всіх архівосховищах встановлено природну та примусову вентиляцію.

Перевірено всі контрольно-вимірювальні прилади і встановлено, що вони

відповідають стандартам.

Закартоновано понад 173 тис. справ. Перевірено наявність та фізичний стан 35178 справ 12 фондів.

Організовано щомісячний контроль за ступенем враженості пліснявою документів, стін та коробок у всіх архівосховищах держархіву області. Сліди плісняви на стінах сховищ та коробках ліквідовано.

Ведеться картотека справ, пошкоджених грибком, виділено окремі приміщення для проведення дезінфекції та знепилення справ.

Чотири працівники архіву пройшли стажування в ДЦЗД НАФ з питань обробки документів формаліном.

З метою вивільнення площ держкомархівом області передано понад 50 тис. справ з особового складу до Департаменту архівної справи та діловодства Одеської міської ради.

Для створення фонду користування скановано 1910 аркушів описів фонду “Одеська міська дума”.

Розпочато виявлення та взяття на облік унікальних фотодокументів.

Підготовлено інструкції щодо дезінфекційного оброблення документів та режиму доступу до архівосховищ.

Розроблено угоди про співробітництво держархіву області з архівними відділами міських рад та примірну угоду про співробітництво архівних установ з установами-джерелами формування НАФ недержавної форми власності, які погоджуються передавати документи на державне зберігання.

Доопрацьовано, затверджено і зареєстровано в обласному управлінні юстиції Ціни на роботи та послуги, що виконуються Держархівом Одеської області. За рахунок надання платних послуг держкомархів отримав 102 тис. грн.

У комунальній установі “Ізмаїльський архів” встановлено протипожежну сигналізацію, відремонтовано дах, проведено часткову заміну електропроводки, відновлено роботу водоводу та каналізації. В архівосховищах та приміщеннях архіву встановлено 30 вуглекислотних вогнегасників. Здійснено ремонт коридору та двох кабінетів. Закуплено та встановлено в архівосховищах 3 гігрометри та термометри. Оплачено виготовлення проектної документації на газифікацію приміщень, розроблено кошторис на освітлення архівосховища.

Проведено звірку фондів і облікової документації 217 фондів (100002 справи). Із 696 справ, що знаходяться у розшуку, знайдено 72 справи. Виявлено 50 справ, які було виділено до знищення в 1971–1981 рр., але не були зняті з обліку.

За рахунок надання платних послуг КУ “Ізмаїльський архів” отримав 46 тис. грн.

Поліпшилася робота держархіву області щодо керівництва та контролю за діяльністю архівних відділів райдержадміністрацій і архівних відділів міських рад.

Питання роботи архівних установ низової ланки обговорювалося на засіданні колегії обласної державної адміністрації. За результатами обговорення було дано доручення головам районних держадміністрацій вирішити питання

щодо утворення архівних відділів райдержадміністрацій зі статусом юридичної особи. На сьогоднішній день усі архівні відділи райдержадміністрацій є юридичними особами.

За поданням майже 90 % архівних відділів райдержадміністрацій і архівних відділів міських рад затверджено регіональні програми розвитку архівної справи.

Поліпшилося матеріально-технічне забезпечення діяльності архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад. Отримали нові приміщення 2 архівних відділи райдержадміністрацій та 2 трудових архіви, ремонт приміщень проведено у 4 архівних відділах. Збільшено протяжність стелажного обладнання на 2101,16 погонних метри у 19 архівних відділах та трудових архівах. Встановлено охоронну і протипожежну сигналізацію у 2 архівних відділах та у 2 трудових архівах, систему кондиціонування у 1 архівному відділі міської ради. Загалом протипожежною сигналізацією обладнано 65 % архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад, охоронною сигналізацією – 55 %. Архівнимим установами низової ланки на зміцнення матеріально-технічної бази за програмою “Архів – захист історичної пам'яті Одещини” використано майже 79 тис. грн.

Створено 27 трудових архівів при районних та міських радах міст обласного значення, 7 із них створено зі статусом юридичної особи.

Проте, рішення колегії Держкомархіву від 29 листопада 2006 року виконано не в повному обсязі.

Залишається невирішеним питання надання держархіву області іншого, більш придатного для зберігання документів НАФ приміщення.

Не перевезено до держархіву області фонди, що були передані на тимчасове зберігання до Архівного відділу Ізмаїльської міської ради і зберігаються зараз у комунальній установі “Ізмаїльський архів”.

Держархівом області не освоєно кошти у сумі 517,5 тис. грн, виділені на проведення капітального ремонту будівлі по вул. Жуковського, 18.

Потребують поліпшення умови зберігання документів у низці архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад.

Показники роботи архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад щодо формування НАФ знаходяться на низькому рівні. Лише 14 архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад затвердили нові списки установ.

Жодний архівний відділ райдержадміністрації не надає платних послуг.

Колегія вирішує:

1. Інформацію про роботу архівних установ Одеської області щодо поліпшення організації зберігання та формування Національного архівного фонду прийняти до відома.

2. Держкомархіву України та директору Держархіву Одеської області (Ніточко І. І.) продовжити роботу, спрямовану на вирішення питання щодо надання держархіву області іншого, придатного для зберігання документів НАФ приміщення.

3. Голові Держкомархіву (Гінзбург О. П.) у лютому 2008 р. провести зустріч з керівництвом Одеської облдержадміністрації з метою вирішення питання щодо надання держархіву області приміщення, придатного для зберігання документів НАФ.

4.Зобов'язати директора держархіву області (Ніточко І. І.):

- вжити необхідних заходів для виконання рішення колегії Держкомархіву від 29 жовтня 2006 року в повному обсязі;
- провести атестацію робочих місць;
- внести зміни до положення про держархів області та положень про архівні відділи райдержадміністрацій у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2007 року “Про внесення змін до типових положень про місцеві державні архівні установи”;
- доопрацювати положення про архівні відділи міських рад відповідно до наказу Держкомархіву від 05.06.2007 № 84;
- структуру держархіву погодити з облдержадміністрацією;
- здійснити перерозподіл обов'язків між керівництвом держархіву відповідно до нового положення про держархів області;
- внести зміни і доповнення у положення про структурні підрозділи та посадові інструкції працівників держархіву.

**Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України**

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

І. М. Кисіль

Про вшанування пам'яті Валентини Коновалової
від 23 січня 2008 р. № 13

З метою відзначення 90-ї річниці від дня народження відомого українського історика – архівіста КОНОВАЛОВОЇ Валентини Сергіївни, яка 60 років пропрацювала в державних архівних установах,

НАКАЗУЮ:

1. Виставковому центру Держкомархіву і ЦДА України (Берковський В. Г.) до **17 лютого 2008 року** організувати у вестибюлі Головного корпусу споруд центральних державних архівних установ України виставку документів і матеріалів про життя і діяльність В. С. Коновалової.

2. ЦДАВО (Н. В. Маковська), ЦДІАК (О. В. Музичук), ЦДКФФА (Н. О. Топішко) організувати виявлення і надання Виставковому центру копій архівних документів для експонування на виставці.

3. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва (Г. В. Папакін) та сектору кадрової роботи Держкомархіву (О. В. Баранова) підготувати та опублікувати на офіційному веб-порталі Держкомархіву та у Віснику Держкомархіву інформацію про життя і діяльність В. Коновалової та вшанування її пам'яті.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови комітету Г. В. Боряка.

В. о. Голови Державного комітету

К. Є. Новохатський

**Про додаткові заходи щодо посилення збереженості
архівних документів
від 23 січня 2008 р. № 14**

У ніч з 8 на 9 січня 2008 року було зухвало пограбовано Архівний відділ Броварської районної державної адміністрації Київської області та трудовий архів району.

За попередніми даними, викрадено 13504 справи Національного архівного фонду та 621 справу з особового складу підприємств, установ та організацій району за 1945–2006 роки.

Крім того, викрадено діловодну документацію архівного відділу та трудового архіву, бухгалтерські документи госпрозрахункової групи, що діє при відділі, основні облікові документи: описи справ, справи фондів, спостережні справи, списки № 1, № 2, № 3 підприємств, установ та організацій, книгу надходжень документів, книгу видачі справ у тимчасове користування та інші.

В архівному відділі залишилося 1511 справ Національного архівного фонду, у трудовому архіві – 2755 справ з особового складу.

За фактом пограбування архівних установ Броварського району правоохоронними органами порушено кримінальну справу.

Держархів Київської області та Держкомархів про скоєний злочин було поінформовано лише 17 січня 2008 р.

У зв'язку з масштабною крадіжкою документів із Архівного відділу Броварської райдержадміністрації та трудового архіву району, почастишанням злочинних посягань на архівні документи, зокрема на ті, що підтверджують право власності на землю, з метою надійного запобігання викраденню документів із архівних установ

НАКАЗУЮ:

1. Директору Державного архіву Київської області В. П. Даниленку:

- провести службове розслідування дій начальника Архівного відділу Броварської районної державної адміністрації А. П. Жарової щодо забезпечення належної збереженості документів та у випадку зазначеної надзвичайної ситуації;
- взяти під особистий контроль співпрацю з керівництвом Броварської райдержадміністрації та правоохоронними органами щодо розшуку викрадених документів, відновлення втраченої архівної інформації та забезпечення гарантованої збереженості документів;
- про вжиті заходи та їх результати оперативно інформувати Держкомархів.

2. Директорам державних архівів областей:

- невідкладно організувати перевіряння організації охоронного режиму в архівах низової ланки, стану пристроїв для замикання, опечатування архівосховищ та охоронної сигналізації;
- вжити додаткових заходів щодо забезпечення державних архівів областей, архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад, трудових архівів постами охорони; оснащення архівних приміщень сучасними технічними

засобами, які унеможливають несанкціонований доступ до робочих приміщень і архівосховищ (системи охоронної сигналізації, системи контролю доступу до архівосховищ, камери відеоспостереження, металеві ґрати на вікнах, пристрої для замикання та опечатування дверей тощо);

- провести додаткові інструктажі з керівниками архівних установ та працівниками, відповідальними за охорону архівних приміщень,

3. Директорам державних архівів:

- вжити додаткових заходів щодо суворого дотримання нормативних вимог охорони архівних приміщень;
- посилити персональну відповідальність осіб, на яких покладено обов'язки забезпечення збереженості архівних фондів;
- дати принципову оцінку кожному факту порушення охоронного режиму та режиму доступу до приміщень і на територію архівних установ;
- про проведену роботу щодо виконання завдань, передбачених пунктами 2 і 3 цього наказу, інформувати Держкомархів до 29 лютого 2008 р.

4. Фінансово-економічному відділу Держкомархіву (Н. Г. Авраменко) забезпечити подання державними архівними установами пропозицій про фінансування заходів щодо посилення збереження архівних документів під час формування бюджетних запитів на 2009 рік.

5. Відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву (Л. А. Кисельова) за результатами аналізу стану збереження й охорони документів в архівних установах України підготувати пропозиції для порушення цієї проблеми перед Кабінетом Міністрів України.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови Державного комітету

К. Є. Новохатський

**Про організацію роботи над архівно-пошуковим
інформаційним проектом “Український мартиролог ХХ ст.”**

від 6 лютого 2008 р. № 17

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14.01.2008 № 1041/1/1-08 до листа Секретаріату Президента України від 09.01.2008 № 43-02/2 щодо заходів із створення та функціонування архівно-пошукового проекту “Український мартиролог ХХ ст.” (за участю Українського інституту національної пам'яті, СБУ та МВС) **наказую:**

1. Керівникам ЦДАГО, ЦДКФФА ім. Г. С. Пшеничного, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, галузевим державним архівам СБУ та МВС:

- розпочати впродовж лютого 2008 р. підготовку матеріалів для зведеної бази даних “Український мартиролог ХХ ст.” за фондами, що містять архівно-слідчі справи на репресованих, а також іншими дотичними фондами (попередні рекомендації та зразок інформаційного запису додаються); матеріали на перші 50 осіб подати в електронному вигляді до 10.03.2008 управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.);
- передбачити в планах на 2008 р. початок, а на наступні роки – проведення робіт із створення зведеної бази даних “Український мартиролог ХХ ст.”;
- здійснити впродовж першого півріччя 2008 р. з метою складання зведеного реєстру архівно-слідчих справ опрацювання і передати до 02.07.2008 управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.) в електронному вигляді списки осіб, архівно-слідчі справи яких зберігаються в архіві;
- отримати від обласних, міських у м. Києві та Севастополі редколегій “Реабілітовані історією” електронні версії обласних томів згаданого видання, які вже вийшли друком, та всіх наступних томів.

2. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.):

- упродовж лютого 2008 р. опрацювати питання організації співпраці з Українським інститутом національної пам'яті, СБУ та МВС щодо організації роботи над здійсненням архівно-пошукового інформаційного проекту “Український мартиролог ХХ ст.”;
- до 04.02.2008 р. підготувати звернення до Головної редакційної колегії “Реабілітовані історією” щодо отримання електронних версій вже видрукованих томів згаданого видання і налагодити подальшу співпрацю з опрацювання архівно-пошукового проекту “Український мартиролог ХХ ст.”;
- надавати фахівцям державних архівів, які готуватимуть матеріали для зведеної бази даних “Український мартиролог ХХ ст.”, необхідну консультативну допомогу, у тому числі шляхом проведення “круглого столу” з питань підготовки матеріалів;

- у першому кварталі 2008 р. винести на обговорення Наукової ради Держкомархіву концепцію здійснення архівно-пошукового інформаційного проекту “Український мартиролог ХХ ст.”;
- на початку другого кварталу надіслати державним архівам методичні рекомендації щодо підготовки матеріалів до “Українського мартиролога ХХ ст.”;
- упродовж липня-серпня 2008 р. підготувати робочий варіант зведеного реєстру архівно-слідчих справ, що зберігаються у державних архівах України.

3. Відділу інформаційних технологій (Забенько Ю. І.):

- упродовж I півріччя 2008 р. опрацювати технічні засади створення і функціонування бази даних “Український мартиролог ХХ ст.”;
- до 03.03.2008 підготувати пропозиції щодо матеріально-технічного забезпечення і супроводу бази даних “Український мартиролог ХХ ст.”.

4. Відділу фінансово-економічному (Авраменко Н. Г.) передбачити в пропозиціях до корегування Державного бюджету на 2008 р., у бюджетних запитах на 2009 та наступні роки фінансування створення та функціонування архівно-пошукового проекту “Український мартиролог ХХ ст.”.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Першого заступника Голови Держкомархіву Г. В. Боряка.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Зразок інформаційного запису

1. **Фотопортрет** (або кілька фотографій, скановані зображення)
2. **Прізвище, ім'я, по-батькові жертви**
Макус Адольф Самуїлович
3. **Національність**
Німець
4. **Рід занять або коротка характеристика** (політичний діяч, вчений, колгоспник)
Хлібороб-одноосібник
5. **Дати життя**
1897 рік народження — ?
6. **Місце проживання на момент арешту**
Колонія Мирне Пулинського району Житомирської області
7. **Дата арешту; стаття звинувачення; орган, який виніс вирок; вирок і дата вироку**
15.03.1933 року; ст. 54-10 КК УСРР (Антирадянська діяльність); Особлива нарада при колегії ГПУ; заслання у Північний край на 3 роки; 26.04.1933 року.

8. Місце страти/загибелі (якщо відомо)

?

9. Відомості щодо реабілітації

Реабілітований 19 грудня 1989 року

10. Посилання на архів, де зберігаються архівно-слідчі справи та інші дотичні матеріали

Держархів Житомирської області, ф. Р-5013, спр. 16133-П

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо здійснення архівно-пошукового інформаційного проекту
“Український мартиролог ХХ ст.”

Архівно-пошуковий інформаційний проект “Український мартиролог ХХ ст.” започатковано відповідно до рішення Організаційного комітету з підготовки та відзначення у 2006 році Дня пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій від 17 листопада 2006 р.

Виконавці проекту: Державний комітет архівів України
Український інститут національної пам'яті
Служба безпеки України
Міністерство внутрішніх справ України

Мета проекту: Розміщення на веб-порталі Держкомархіву фотоінформації та стислих біографічних даних про жертви політичних репресій 1920–1950-х років, створення таким шляхом зведеної електронної бази даних на всі жертви політичного терору в Україні.

Здійснення проекту планується впродовж 2007–2008 років; надалі зведена електронна база даних поповнюватиметься, аж поки не стане вичерпним мартирологом усіх жертв політичних репресій ХХ ст. в Україні.

“Український мартиролог ХХ ст.” є підсумком майже 20-річної роботи державних архівів, розпочатої ще 1989 р., а особливо після прийняття Закону України “Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” (1991), коли склалися регіональні та тематичні бази даних на репресованих. Нині вони існують практично у всіх державних архівах, які прийняли на зберігання архівно-слідчі справи та інші документи, що стосуються перебігу і наслідків політичних репресій (всього 168,8 тис. справ). Проте згадані бази даних досі не інтегровано до централізованої і загальнодоступної бази, яку має за мету створити запропонований проект. Він надає можливість забезпечити інтелектуальний доступ до архівних документів про політичні репресії на найпершому інформаційному рівні просто з мережі Інтернет.

Інформація, яку міститиме база даних “Український мартиролог ХХ ст.”, є дуже стислою і складатиметься з таких полів описування:

1. Фотопортрет (або кілька фотографій, скановані зображення);

* Якщо інформація щодо якоїсь позиції відсутня, у даному полі подається знак питання (?)

2. Прізвище, ім'я, по-батькові жертви;
3. Національність
4. Рід занять або коротка характеристика (політичний діяч, вчений, колгоспник);
5. Дати життя;
6. Місце проживання на момент арешту;
7. Дата арешту; стаття звинувачення; орган, який виніс вирок; вирок і дата вироку;
8. Місце страти/загибелі (якщо відомо);
9. Відомості щодо реабілітації;
10. Посилання на архів, де зберігаються архівно-слідчі справи та інші дотичні матеріали.

Вміщення таких даних не суперечить нормам щодо захисту персональних даних, які містяться у Законі України “Про інформацію”. Створення зведеної бази даних “Український мартиролог ХХ ст.” відбуватиметься насамперед за рахунок опрацювання фондів центральних та регіональних державних архівів, а також галузевих державних архівів СБУ та МВС.

З метою виявлення інформації для бази даних слід використати в першу чергу наявні в архіві бази даних на реабілітованих громадян України, матеріали, що готувалися для обласних редколегій “Реабілітовані історією”. Також перегляду підлягають фонди (колекції), які утворилися внаслідок передавання до державних архівів матеріалів колишнього КДБ УРСР (архівно-слідчі справи на реабілітованих громадян). Під час їх опрацювання слід керуватися науково-методичними порадами, що містяться у виданні “Архівно-слідчі справи репресованих: науково-методичні аспекти використання” (К., 1998). Можливе залучення інших фондів, де міститься інформація про факти репресій проти громадян (фонди особового походження, партійних органів).

Виявлення можна проводити також паралельно з виконанням запитів реабілітованих та членів їх родин.

Про затвердження складу колегії ЦДІАЛ України

від 7 лютого 2008 р. № 19

Відповідно до пункту 10 Положення про Центральний державний історичний архів України, м. Львів, затвердженого наказом Держкомархіву України від 25.04.2002 № 31, пункту 6 Примірного положення про колегію держархіву, затвердженого наказом Держкомархіву України від 12.12.2005 № 150 та у зв'язку з кадровими змінами,

НАКАЗУЮ:

Затвердити склад колегії Центрального державного історичного архіву України, м. Львів (ЦДІАЛ України) у кількості 11 осіб:

Пельц	- директор ЦДІАЛ України, голова колегії
Діана Іванівна	
Лісовська	- заступник директора ЦДІАЛ України,
Євгенія Іванівна	заступник голови колегії
Смольський	- начальник відділу використання інформації
Ігор Романович	документів ЦДІАЛ України, секретар колегії

Члени колегії:

Стефаник	- заступник директора ЦДІАЛ України
Олеся Юріївна	
Громова	- начальник відділу довідкового апарату та
Галина Леонідівна	обліку документів
Кінаш	- начальник відділу давніх актів ЦДІАЛ
Галина Василівна	України
Корейба	- начальник фінансово-економічного відділу
Надія Павлівна	ЦДІАЛ України
Логінова	- начальник відділу забезпечення збереженості
Олена Олексіївна	документів ЦДІАЛ України
Демент'єва	- завідувач лабораторії мікрофільмування та
Наталія Григорівна	реставрації документів ЦДІАЛ України
Кудла	- завідувач відділу матеріально-технічного
Іван Володимирович	забезпечення ЦДІАЛ України
Чорній	- завідувач сектора науково-технічного
Олександра	опрацювання фондів ЦДІАЛ України

Володимирівна

2. Вважати таким, що втратив чинність, наказ Держкомархіву України від 29.03.2006 № 48 "Про склад колегії Центрального державного історичного архіву України, м. Львів".

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови комітету Боряка Г. В.

Підстава: лист ЦДАЛ України 12.01.2008 № 10.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Про склад колегії ЦДІА України, м. Київ

від 7 лютого 2008 р. № 20

Відповідно до пункту 10 Положення про Центральний державний історичний архів України, м. Київ, затвердженого наказом Держкомархіву України від 25.04.2002 № 31, пункту 6 Примірного положення про колегію держархіву, затвердженого наказом Держкомархіву України від 12.12.2005 № 150 та у зв'язку з кадровими змінами,

НАКАЗУЮ :

1. Затвердити новий склад колегії Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (ЦДІАК України) у кількості 11 осіб :

Музичук Ольга Володимирівна	- директор ЦДІАК України, голова колегії
Демченко Людмила Ярославівна	- заступник директора ЦДІАК України, заступник голови колегії
Кабанова Олеся Віталіївна	- завідувач сектора організаційно-кадрової роботи ЦДІАК України, секретар колегії

Члени колегії:

Кулеба Галина Іванівна	- заступник директора – головний зберігач фондів ЦДІАК України
Купріянова Людмила Михайлівна	- провідний науковий співробітник відділу забезпечення збереженості документів ЦДІАК України
Путова Ганна Вадимівна	- завідувач сектора довідкового апарату ЦДІАК України
Димша Тетяна Василівна	- завідувач сектора обліку документів ЦДІАК України
Полозова Олена Вікторівна	- начальник відділу використання інформації документів ЦДІАК України
Михайлова Оксана Іванівна	- завідувач сектора користування документами ЦДІАК України
Прись Тетяна Петрівна	- начальник управління організаційно- правового та аналітичного забезпечення Держкомархіву України
Щербак Микола Григорович	- завідувач кафедри джерелознавства та спеціальних галузей історичної науки

Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка.

2. Вважати таким, що втратив чинність, наказ Держкомархіву України від 23.02.2006 № 23 "Про склад колегії Центрального державного історичного архіву України, м. Київ".

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови комітету Боряка Г. В.

Підстава: лист ЦДІАК України 14.01.2008 № 01-19.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Про затвердження складу колегії ЦДАВО України

від 7 лютого 2008 р. № 21

Відповідно до пункту 10 Положення про Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, затвердженого наказом Держкомархіву України від 25.04.2002 № 31, пункту 6 Примірного положення про колегію держархіву, затвердженого наказом Держкомархіву України від 12.12.2005 № 150 та у зв'язку з кадровими змінами,

НАКАЗУЮ :

1. Затвердити склад колегії Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (далі—ЦДАВО України) у кількості 13 осіб:

Маковська
Наталія Василівна	- директор ЦДАВО України, голова колегії
Огінська
Алла Пилипівна	- спеціаліст 1 категорії фінансово-економічного відділу, голова профспілкового комітету ЦДАВО України, секретар колегії
Члени колегії:	
Пащенко
Оксана Борисівна	- заступник директора ЦДАВО України
Обжелян
Алла Василівна	- заступник директора — головний зберігач фондів ЦДАВО України
Савлук
Світлана Анатоліївна	- заступник директора ЦДАВО України
Папакіна
Тетяна Петрівна	- начальник відділу забезпечення збереженості та обліку документів ЦДАВО України
Єфремова
Олена Гарольдівна	- начальник відділу використання інформації документів ЦДАВО України
Редько
Ольга Михайлівна	начальник відділу довідкового апарату ЦДАВО України
Губенко
Наталія Петрівна	- начальник відділу формування Національного архівного фонду та діловодства ЦДАВО України
Михайлова
Наталія Олексіївна	- завідувач відділу організації впорядкування документів ЦДАВО України
Чупишева	- в.о. начальника відділу режимно-секретної

Діна Іванівна	роботи ЦДАВО України
Науменко Марія Іванівна	- начальник фінансово-економічного відділу ЦДАВО України
Берковський Владислав Георгійович	- завідувач сектора виставкової роботи ЦДАВО України – керівник Виставкового центру Держкомархіву і ЦДА

2. Вважати таким, що втратив чинність, наказ Держкомархіву України від 25.05.2007 № 82 "Про внесення змін до складу колегії Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України".

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови комітету Боряка Г. В.

Підстава: лист ЦДАВО України від 07.02.2008 № 52.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про створення робочої групи з питань ініціювання
заходів ТАІЕХ**

від 18 лютого 2008 р. № 31

На виконання окремого доручення Віце-прем'єр-міністра України Г. В. Немирі від 8 лютого 2008 року № 7972/0/1-08 щодо використання інструменту інституціональної розбудови ТАІЕХ в Україні,

н а к а з у ю:

1. Створити робочу групу з питань ініціювання заходів ТАІЕХ у складі:

Г. В. Боряк, керівник групи

Ю. А. Прилепішева

Н. К. Богунова

Т. С. Худенко

О. В. Баранова

О. А. Лісняк

В. А. Стаднік

2. Не пізніше *4 березня 2008 року* провести засідання робочої групи з метою визначення переліку проблемних питань для залучення допомоги ЄС у рамках ТАІЕХ з урахуванням пріоритетних напрямів та результативних показників планування діяльності Державного комітету.

3. Визначити начальника відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) контактною особою з питань ТАІЕХ.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Голови Державного комітету Г. В. Боряка.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про затвердження Методики віднесення документів
Національного архівного фонду до унікальних**
від 19 лютого 2008 р. № 34

Відповідно до статті 14 Закону України "Про Національний архівний фонд та архівні установи" та Порядку віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 року № 1004,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методику віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, що додається.

2. Відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду управління формування та зберігання Національного архівного фонду (Кисельова Л. А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Наказ набирає чинності через 10 днів після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України К. С. Новохатського.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

МЕТОДИКА
віднесення документів Національного архівного
фонду до унікальних

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Внесення унікальних документів Національного архівного фонду (далі – НАФ) до Державного реєстру національного культурного надбання (далі – Державний реєстр) здійснює Державний комітет архівів України (далі – Держкомархів).

1.2. Унікальність документів НАФ визначається експертизою з урахуванням критеріїв, установлених Порядком утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 року № 1004 “Про проведення експертизи цінності документів”.

1.3. Загальні засади віднесення документів НАФ до унікальних визначені Порядком віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 року № 1004 “Про проведення експертизи цінності документів”.

1.4. Методика віднесення документів НАФ до унікальних (далі – Методика) призначена для застосування:

Центральною експертно-перевірною комісією Держкомархіву (далі – ЦЕПК);

експертно-перевірними комісіями центральних та галузевих державних архівів, Національної академії наук, державного архіву Автономної Республіки Крим, державних архівів областей, міст Києва та Севастополя (далі – ЕПК);

експертними комісіями архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад, а також експертними комісіями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об’єднань громадян, релігійних організацій (далі – ЕК);

фондово-закупівельними комісіями музеїв, що перебувають у державній чи комунальній власності (далі – фондово-закупівельні комісії);

експертно-оцінними комісіями бібліотек, що перебувають у державній чи комунальній власності (далі – експертно-оцінні комісії);

працівниками архівів, музеїв, бібліотек, які здійснюють виявлення унікальних документів НАФ та укладення анотованих переліків документів, що можуть бути віднесені до унікальних;

власниками документів або іншими особами, що вповноважені власниками документів здійснювати укладення анотованих переліків документів, що можуть бути віднесені до унікальних;

працівниками Держкомархіву, які здійснюють внесення унікальних документів НАФ до Державного реєстру.

II. КРИТЕРІЇ ВІДНЕСЕННЯ ДОКУМЕНТІВ НАФ ТА УМОВИ ВІДНЕСЕННЯ СУКУПНОСТЕЙ ДОКУМЕНТІВ НАФ ДО УНІКАЛЬНИХ

2.1. Диференціація критеріїв за характеристиками та умови застосування критеріїв

2.1.1. Критеріями віднесення документів НАФ до унікальних є походження, зміст та зовнішні ознаки документа. Кожний критерій охоплює певний склад характеристик документа, наявність яких є підставою для його віднесення до категорії унікальних.

2.1.2. Характеристиками унікального документа за критеріями є:

походження – функціонально-цільове призначення юридичної особи (фондоутворювача), значення фізичної особи (фондоутворювача) у житті суспільства, час створення, місце та історичні умови створення документа;

зміст – значущість інформації, що міститься в документі, вид документа, оригінальність документа;

зовнішні ознаки – форма фіксації та передачі змісту, особливості оформлення документа.

2.1.3. Документ НАФ може бути визнаний унікальним як за одним критерієм, однією характеристикою, так і за сукупністю критеріїв, характеристик. Комплексний характер застосування критеріїв та характеристик зумовлюється їх взаємопов'язаністю та недостатністю у деяких випадках підстав віднесення документів до унікальних за одним критерієм або характеристикою.

2.1.4. Під час обґрунтування унікальності певного документа можна застосовувати додаткові критерії або інші характеристики зазначених вище критеріїв.

2.1.5. Зазначені в Методиці критерії віднесення документів до унікальних застосовують під час виявлення окремих унікальних документів, а також прийняття рішення щодо віднесення до унікальних окремої справи та в цілому архівного фонду, колекції документів.

2.1.6. Зважаючи на віднесення до унікальних за характеристикою “час створення” (підпункт 2.2.2) усіх без винятку документів, створених до XVIII ст., інші характеристики застосовують до документів, створених від 1701 року.

2.2. Основні ознаки характеристик унікальних документів НАФ за критеріями

Критерій походження

2.2.1. Функціонально-цільове призначення юридичної особи (фондоутворювача), значення фізичної особи (фондоутворювача) в житті суспільства.

За цією характеристикою унікальність документа, створеного юридичною чи фізичною особою, визначається масштабами і значенням діяльності цієї

особи в системі державного управління, місцевого самоврядування, окупаційної влади, її ролі в економічному, суспільно-політичному, науковому і культурному житті.

Під час експертизи цінності документів, що були створені в результаті діяльності органів державної влади та управління, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян (релігійних, політичних, творчих тощо), слід урахувувати характеристики часу їх створення та документної інформації. До унікальних можуть бути віднесені найважливіші офіційні документи органів управління Нової Запорозької Січі (XVIII ст.), Гетьманщини (XVIII ст.), Центральної Ради (1917 р.), Української Держави (1918 р.), Директорії УНР (1918–1920 роки), Західно-Української Народної Республіки (1918–1919 роки), Карпатської України (1938–1939 роки), окремі документи центральних органів Компартії України, центральних органів управління УСРР (УРСР) за період 1917–1991 роки.

За сукупністю критеріїв (характеристик) унікальними можуть бути визнані документи розташованих на території України адміністративних, судових, військових та інших установ держав, до складу яких входили українські землі в XVIII–XX ст. (Речі Посполитої, Російської імперії, Австрійської імперії, Кримського ханства, Тимчасового уряду Росії, Румунії, Угорщини, Чехословаччини), а також білогвардійських адміністрацій генералів А. Денікіна і П. Врангеля, окупаційних установ Німеччини (1941–1944 роки) та створених ними органів місцевого самоврядування.

Унікальними є організаційні та програмні документи наукових, релігійних, політичних, просвітницьких та інших товариств XIX – першої третини XX ст., що відіграли значну роль у політичному та культурному житті українського народу.

До унікальних належать документи (твори, приватні листи і конверти до них, особові документи, оформлені рукописним способом, тощо), зміст яких власноручно зафіксовано всесвітньо відомими та видатними особами.

Унікальними можуть уважатися рідкісні (в одному чи декількох примірниках копій) кінофонофотодокументи, що є продукцією всесвітньо відомих і/або відомих вітчизняних студій, майстерень, видатних фотографів, режисерів.

2.2.2. Час створення

Документи, створені до XVIII ст., представлені в НАФ відносно малочисельною групою порівняно з масивами документів наступних історичних періодів. Це зумовлено давністю створення документів, незначним обсягом документування, неналежними умовами їхнього зберігання і значними втратами в результаті воєн, повстань, стихійних лих. Крім того, слід відзначити, що тільки у XVIII ст. формуються потоки масової документації. Зважаючи на цінність документів, створених до XVIII ст., як джерел з вітчизняної та світової історії і пам'яток культури будь-який такий документ (у тому числі тогочасну копію, фальсифікат) слід відносити до категорії унікальних.

Достатньо високою є імовірність наявності унікальних документів серед документів, створених під час Першої (1914–1918 роки) та Другої (1939–1945

роки) світових воєн, воєнних подій на території України 1917–1920 років, коли мали місце факти масової загибелі писемних та інших видів документів, вивезення їх за межі України. До цієї категорії можуть бути віднесені документи центральних органів управління УСРР (УРСР), центральних органів Компартії України періоду 1917–1941 років, оскільки значна їх частина була знищена у 1941 році.

Унікальними треба вважати перші створені в Україні рукописні картографічні документи (XVIII ст.), кінофотофонодокументи (XIX – початок XX ст.).

2.2.3. Місце та історичні умови створення документів

До унікальних можуть бути віднесені документи, створені за екстремальних обставин (записи, створені в умовах природних катаклізмів, незвичайних природних явищ; передсмертні послання засуджених із в'язниць; записки, листи, щоденники, написані в концтаборах або на засланні; записки перед вирішальними бойовими діями, під час окупації, в облоговому місті; у зоні ліквідації катастрофи на ЧАЕС тощо).

Критерій змісту

2.2.4. Значущість інформації, що міститься в документі

Віднесення документа НАФ до унікальних здійснюють за такими ознаками документної інформації:

а) зміст документа є унікальним кумулятивним джерелом інформації з вітчизняної історії, розвитку окремих регіонів України, її народів, а також історії інших держав або народів. Це можуть бути рукописи історичних, біографічних творів, мемуарів, щоденників, узагальнювальні управлінські документи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, статистичні відомості (зведення), аналітичні огляди соціальної, політичної, економічної ситуації в Україні, її регіонах тощо;

б) зміст документа є описанням чи свідченням принципово нової ситуації або процесів у житті держави, нації, всесвітньо відомих та видатних осіб. У цьому разі до унікальних можуть бути віднесені документи вищих органів влади, органів місцевого самоврядування, що встановлюють чи фіксують кардинальні зміни або найзначніші факти в політичному, економічному та культурному житті (початок і хід війни, революційні події, запровадження нових економічних умов, здійснення утисків економічної, культуротворчої діяльності тощо), інші документи (судово-слідчі справи репресованих осіб у 1920–1970-х роках, свідчення учасників чи свідків подій, приватні листи, прокламації, листівки, біфони тощо), пов'язані з українськими національно-визвольними рухами XVIII–XIX ст., українськими визвольними змаганнями і повстаннями XX ст. (проти імперських урядів, режимів країн, що інкорпоровали українські землі, у 1920–1930-х роках, селян проти радянської колективізації 1920-х років тощо), боротьбою проти німецько-фашистської окупації у 1941–1944 роки та діяльністю ОУН-УПА. Підставою для віднесення до унікальних документів (особливо XX ст.) може стати фіксація в їхньому змісті фактів воєнних злочинів, голодоморів, інших проявів геноциду проти української нації та інших національностей, що населяють територію України.

До унікальних можуть бути віднесені документи (переважно до ХІХ ст.), які фіксують першу згадку про населений пункт, дату його заснування, містять матеріали про створення органів державної влади або органів місцевого самоврядування, найбільш значущих громадських організацій.

Описання чи свідчення принципово нової ситуації в житті всесвітньо відомих та видатних осіб, їхньої діяльності може бути зафіксовано в приватних листах, щоденниках, мемуарах, автобіографіях, особистих офіційних документах (паспорти, свідоцтва, витяги з метричних книг, посвідчення), судово-слідчих документах, документах поліцейного нагляду тощо. До унікальних можуть бути віднесені фальсифікати публічно-правових та публічно-приватних актів майнового, станового характеру (створені, наприклад, під час нобілітації в Російській імперії української шляхти у дворянство наприкінці ХVІІІ ст.);

в) зміст документа є оригіналом видатного наукового, дослідно-конструкторського, картографічного, літературно-художнього, публіцистичного, мистецького (музичного, кінематографічного, фотографічного) чи іншого твору, його частини;

г) зміст документа є зображенням і (або) записом голосу всесвітньо відомої чи видатної особи, рідкісним зображенням вже неіснуючої історичної пам'ятки (у разі, коли кінофонофотодокумент відомий в одному чи декількох примірниках);

г) зміст документа (описання, аудіовізуальні документи, креслення тощо) відображає унікальне відкриття, зроблене під час польових досліджень (археологічна, етнографічна, археографічна, геологічна документація);

д) наявність у документах маргіналій, резолюцій, підписів всесвітньо відомих та видатних осіб. Висновок щодо віднесення до унікальних офіційних документів, що підписані цими особами як посадовими, уключаючи документи колективної творчості (звернення, заяви, рецензії тощо), або які містять їхні резолюції, написи на берегах, має виходити з того, наскільки рідкісними є автографи цих осіб, а також на підставі співвідношення з критерієм походження та значущості інформації цих документів;

е) офіційні документи з унікальними реквізитами і (або) їхнім розташуванням (формуляром). Зокрема, у разі наявності вислих печаток, рідкісних зображень гербів, а також відсутності аналогів відбитків печаток у документах установ, наукових товариств, релігійних або політичних організацій (ХVІІІ–ХІХ ст.), друкованих бланків документів (ХVІІІ – першої половини ХІХ ст.).

2.2.5. Вид документа

Ознакою цієї характеристики є найвищий рівень цільової спрямованості документа на забезпечення функціонування держави, суспільства. Це – оригінали таких видів офіційних документів, як конституція, закон, універсал, декрет, указ, декларація. До них також належать найважливіші дипломатичні договори. Для дипломатичних документів додатковою ознакою є можливість бути підставою для вирішення правових питань у міжнародних відносинах.

До унікальних треба відносити оригінали найважливіших політичних та

інших документів, створені керівництвом українських осередків за кордоном, а також підготовлені представниками цих осередків рукописи видатних публіцистичних, наукових, навчальних та інших творів (переважно до другої половини ХХ ст.).

Унікальними є офіційні проекти найбільш значущих для життя держави та суспільства документів (зокрема законодавчих, дипломатичних, інших нормативно-правових актів) незалежно від їх прийняття чи відхилення надалі.

2.2.6. Оригінальність документа

Ця характеристика враховується як додаткова до характеристик, викладених у підпунктах 2.2.1 – 2.2.5. Вона стосується, наприклад, оригіналів документів, що мали вищу (загальнодержавну в межах імперії, СРСР або таку, що поширювалася на територію тогочасної України) юридичну силу і які збереглися в одному примірнику (слід зважати на те, що певні офіційні документи надсилалися різним установам, але у вигляді копій). Ідеться переважно про законодавчі акти, постанови і розпорядження органів влади, управління, міжнародні акти тощо. Ця характеристика може застосовуватися також і до інших офіційних, зокрема службових, документів або особистих (наприклад, творчих). За відсутності оригіналів до унікальних можуть бути віднесені їх дублікати, засвідчені або незасвідчені копії (переважно документів до ХІХ ст.).

Критерій зовнішніх ознак

2.2.7. Форма фіксації та передачі змісту

До унікальних слід віднести документи, зміст яких зафіксовано рідкісним способом (чорнилом або олівцем на тканині; вишиті, наприклад, табірні послання) чи поширеним, зробленим уперше (грамзапис, шоринофонний запис тощо).

Унікальними документами є історичні пам'ятки староукраїнської та інших мов, а також зміст яких зафіксовано зниклою мовою малочисельних народів, етносів.

Підставою віднесення документів до унікальних може бути особлива графіка письмових знаків рукописного документа (переважно документів ХVІІІ ст.).

2.2.8. Особливості оформлення документа

За цією характеристикою до унікальних належать зразки фотофонодокументів з рідкісним носієм, що використовувалися у ХІХ – першій половині ХХ ст. (вощені валики, скло). Унікальними можуть також уважатися документи, що мають паперовий носій з філігранями, аналоги яких відсутні, а також окремі пергаментні документи ХVІІІ–ХІХ ст.

Унікальними можна вважати документи, що мають художнє оформлення (малюнки ініціалів, кінцівок, гербів, орнаментів, мініатюри, тиснені шкіряні обкладинки) і (або) оздоби (дорогоцінні метали, коштовне та напівкоштовне каміння, оксамит, шовк, парча тощо).

2.3. Умови віднесення сукупностей документів НАФ до унікальних

2.3.1. До унікальних може бути віднесена справа, документи якої не

окремо, а в комплексі представляють унікальне історичне джерело (наприклад, що містять статистичні відомості, листи, документи, надані для підтвердження прав або статусу, тощо, судово-слідчі, наглядові, інші справи).

2.3.2. До унікальних можуть бути віднесені сукупності хронологічних записів, що велися державними (адміністративними, судовими, фінансовими тощо), релігійними, громадськими установами в книжній формі (актові, метричні, межові, родовідні та інші книги, журнали посадових осіб, журнали дослідів, реєстраційні журнали документів тощо), які обліковуються в державних архівах як окремі справи. Унікальними можуть бути визнані нотні записи, оформлені у вигляді книг. Віднесення може здійснюватися на підставі відповідності характеристикам, зазначеним у підпунктах 2.2.1–2.2.10 Методики, як складової книги (окремого запису), так і при визнанні її як комплексного історичного джерела.

2.3.3. До унікальних може бути віднесено комплекс науково-технічних документів у межах теми або проекту за характеристиками, зазначеними в підпунктах 2.2.1–2.2.6 Методики.

2.3.4. До унікальних сукупностей документів може бути віднесено архівний фонд у разі, якщо цей фонд є унікальним комплексним джерелом з історії (політичної, економічної, релігійної тощо) України, окремого її регіону (фонди магістратів, громадських урядів, центральних і регіональних органів державної влади тощо) і/або його фондоутворювач відіграв винятково значущу роль в історії українського народу, інших народів та країн.

2.3.5. До унікальних сукупностей документів може бути віднесено колекцію документів (у державних архівах обліковується як архівний фонд), якщо ця збірка є унікальним комплексним історичним джерелом (колекція документів про злочини німецько-фашистських загарбників, колекція документів ОУН-УПА, колекція карт і креслень тощо).

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ УНІКАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ НАФ

3.1. Роботу щодо виявлення унікальних документів НАФ у центральних та галузевих державних архівах, державному архіві Автономної Республіки Крим, державних архівах областей, міст Києва та Севастополя проводять працівники підрозділів, відповідальних за облік архівних документів. В архівному відділі райдержадміністрації, міської ради цю роботу здійснює керівник архівного відділу або спеціально призначений його працівник. В архівних підрозділах установ усіх форм власності і підпорядкування – керівник архівного підрозділу або спеціально призначений його працівник.

Процес виявлення унікальних документів складається з трьох етапів: 1) визначення складу архівних фондів, у яких потенційно можуть зберігатися унікальні документи; 2) аналіз архівних описів і відбір справ; 3) поаркушний перегляд справ.

Виявлення доцільно розпочати з фондів ранніх історичних періодів.

Важливу інформацію можуть надати список фондів, справи фондів та історичні довідки до фондів. Джерелом інформації можуть також слугувати й

інші види довідкового апарату, зокрема, систематичний та іменний каталоги, предметно-тематичні картотеки. За результатами цієї роботи укладають список фондів, у яких можуть зберігатися унікальні документи.

Під час аналізування описів вибраних фондів визначають справи для перегляду. Особливу увагу приділяють описам структурних частин фондів, що містять найбільш інформаційно насичені комплекси справ, що відображають основну діяльність фондоутворювача. Визначені для вивчення змісту справи підлягають поаркушному перегляду.

Унікальні документи можуть бути також виявлені в процесі тематичного опрацювання фондів, вивчення довідково-інформаційних видань архіву, укладення архівних довідників, аналізу збірників документів дорадянського і радянського періодів, окремих публікацій документів, наукових статей, написаних за документами архіву, під час описування документів, їхнього розсекречування, виявлення документів для публікації їхньої інформації, виконання запитів тематичного, генеалогічного та соціально-правового характеру.

3.2. Виявлення унікальних документів не здійснюють серед документів НАФ, що містять державну або іншу передбачену законом таємницю або доступ до яких обмежено. Зазначені документи можуть бути внесені до Державного реєстру тільки тоді, коли їх буде розсекречено або буде знято обмеження щодо користування ними та використання їхньої інформації.

3.3. Виявлення унікальних документів НАФ у приватних архівних зібраннях фізичних осіб (за їх згодою) проводиться державною архівною установою під час опрацювання документів зібрання для створення його архівного опису.

3.4. Під час виявлення документів НАФ, що можуть бути віднесені до унікальних, на них (у довільній формі) укладають картки, на підставі яких власник документів або вповноважені ним особи укладають Анотований перелік унікальних документів (справ, фондів, колекцій) Національного архівного фонду (додаток 1) (далі – анотований перелік).

ІV. ОПИСУВАННЯ УНІКАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ В АНОТОВАНОМУ ПЕРЕЛІКУ

Кожний унікальний документ (унікальну справу, унікальний фонд, унікальну колекцію документів) описують в анотованому переліку окремою позицією, за окремим номером (граф 1). У графі 2 зазначають вид унікального об'єкта – унікальний документ, справа, архівний фонд, колекція документів. Графи 3–6 оформлюють відповідно до облікових документів архіву. У графі 3 вказують дані про власника: якщо приватне архівне зібрання належить юридичній особі (кільком юридичним особам), то зазначають найменування цієї юридичної особи (юридичних осіб); якщо власником є фізична особа, то зазначають прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи.

4.1. Описування окремого унікального документа в анотованому переліку

У разі описування окремого унікального документа оформлюють усі графи. Під час складення заголовків письмових унікальних документів (граф 4

7) слід указувати: вид (номінал або жанр) документа (грамота, указ, універсал, постанова, довідка, лист, карта, креслення, наукова стаття тощо), його авторство (повне або загальноприйняте скорочене найменування установи, посада, прізвище, ініціали, а за згодою – ім'я, по батькові особи), кому адресований, короткий зміст. Коли йдеться про акти органу державної влади, що мали офіційне найменування, то його слід без змін відобразити в заголовку. Якщо це аудіовізуальний документ, то зазначають вид цього документа (фотографія, кінофільм, грамзапис тощо) і стисло зміст зафіксованої інформації.

У графі 9 “Кількість аркушів, їх номери” зазначають загальну кількість аркушів документа, якщо писемний документ є окремою одиницею зберігання, або номери аркушів, якщо він зберігається у справі.

У графі 10 “Статус та спосіб виготовлення документа” указують, що це оригінал, або засвідчена тогочасна копія, або незасвідчена тогочасна копія, або, наприклад, “копія документа XVI ст., створена в XIX ст.”, або фальсифікат (із зазначенням, до якого часу належить) тощо. У цій графі також указують вид документа за способом виготовлення: рукописний, машинописний, друкований поліграфічний тощо.

У графі 12 “Стан збереженості” зазначають один з таких ступенів: задовільний, частково задовільний або незадовільний з можливою певною деталізацією щодо матеріального носія (міра пошкодження) та зафіксованої інформації (наприклад – “згасаючий текст”).

У графі 13 “Характеристика унікальності” надають стисло характеристику документа, за якою він має бути віднесений до унікального, наприклад, наявність автографа, рідкісного відбитка печатки, рідкісного носія, унікальної інформації щодо діяльності фондоутворювача, з історії краю чи певного історичного періоду тощо.

У графі 15 “Відомості про страхування” зазначають найменування і місцезнаходження страхової компанії, номер і дату страхового поліса.

4.2. Описування унікальної справи в анотованому переліку

У разі описування унікальної справи оформлюють усі графи.

Під час оформлення графи 7 “Заголовок документа (анотація)” надають загальну анотацію змісту документів (записів) справи.

У графі 8 “Дата документа (крайні дати)” зазначають крайні дати документів (записів) справи.

У графі 9 “Кількість аркушів, їх номери” зазначають загальну кількість аркушів справи.

У графі 10 “Статус та спосіб виготовлення документа” надають загальну характеристику складу документів справи за статусом та способами виготовлення.

У графі 11 “Мова” зазначають, якими мовами написано тексти документів справи.

У графі 12 “Стан збереженості” зазначають загальну характеристику стану збереженості документів (записів) справи.

У графі 13 “Характеристика унікальності” надають обґрунтування

віднесення справи до унікальної.

4.3. Описування унікального архівного фонду, унікальної колекції документів в анотованому переліку

У разі описування унікального архівного фонду, унікальної колекції документів не оформлюють графу 9.

У графі 5 “Номер опису” зазначають номери описів фонду (колекції).

У графі 6 “Номер і заголовки справи” вказують загальну кількість справ фонду (колекції).

У графі 7 “Заголовок документа (анотація)” надають загальну анотацію змісту документів фонду (колекції).

У графі 8 “Дата документа (крайні дати)” зазначають крайні дати документів фонду (колекції).

У графі 10 “Статус та спосіб виготовлення документа” надають загальну характеристику складу документів фонду (колекції) за статусом та способами виготовлення.

У графі 11 “Мова” зазначають, якими мовами написано тексти документів фонду (колекції).

У графі 12 “Стан збереженості” зазначають загальну характеристику стану збереженості документів фонду (колекції).

У графі 13 “Характеристика унікальності” надають обґрунтування віднесення фонду (колекції) до унікального (унікальної).

V. ПОРЯДОК ПОДАННЯ НА РОЗГЛЯД АНОВОВАНОВОГО ПЕРЕЛІКУ

5.1. Анотований перелік розглядають і схвалюють комісії з проведення експертизи цінності документів відповідно до їх повноважень. До розгляду питань віднесення документів НАФ до унікальних доцільно залучати як експертів відомих учених-фахівців з відповідної проблематики.

5.2. Власники документів або вповноважені ними особи створюють і надають анотований перелік на розгляд комісій з проведення експертизи цінності на паперовому (на форматі паперу А3) та електронному (у форматі RTF) носіях у необхідній кількості примірників.

5.2.1. ЕК юридичних осіб (державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій), що перебувають у зоні комплектування державного архіву, Національної академії наук, схвалюють і надають анотований перелік у трьох примірниках для схвалення ЕПК державного архіву, Національної академії наук.

5.2.2. ЕК юридичних осіб (державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян, релігійних організацій), що перебувають у зоні комплектування архівного відділу райдержадміністрації, міської ради, схвалюють і надають анотований перелік у чотирьох примірниках для схвалення ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради.

5.2.3. Фондово-закупівельні, експертно-оцінні комісії музеїв, бібліотек,

що перебувають у зоні комплектування державного архіву, Національної академії наук, схвалюють анотований перелік документів, що зберігаються у музеї, бібліотеці, і надають його для схвалення у трьох примірниках ЕПК державного архіву, Національної академії наук.

5.2.4. Фондово-закупівельні, експертно-оцінні комісії музеїв, бібліотек, що перебувають у зоні комплектування архівного відділу райдержадміністрації, міської ради, схвалюють анотований перелік документів, що зберігаються у музеї, бібліотеці, і надають його для схвалення у чотирьох примірниках ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради.

5.2.5. Анотований перелік документів, які зберігаються у приватному архівному зібранні юридичної або фізичної особи, розглядає ЕПК державного архіву, Національної академії наук (надаються у трьох примірниках) або ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради (надаються у чотирьох примірниках), у межах зони комплектування яких перебуває (або проживає) ця особа.

5.2.6. Власник документів (приватного архівного зібрання) може подати анотований перелік на схвалення іншій комісії з проведення експертизи цінності тієї установи, яка уклала облікові документи на документи НАФ приватного архівного зібрання.

5.2.7. ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради схвалюють анотований перелік документів, які зберігаються в архівному відділі райдержадміністрації, міської ради, і надають у трьох примірниках для схвалення ЕПК.

5.2.8. ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради схвалюють анотовані переліки документів, надані ЕК юридичних осіб, фондово-закупівельними та експертно-оцінними комісіями, і надають їх у чотирьох примірниках для схвалення ЕПК.

5.2.9. Анотовані переліки документів, що зберігаються у державному архіві (Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського), подають на розгляд ЕПК у двох примірниках.

5.3. ЕПК розглядає анотовані переліки документів, що зберігаються у державному архіві (Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського), а також надані ЕК, фондово-закупівельними, експертно-оцінними комісіями. У разі схвалення анотованих переліків надає всі їх примірники на папері та на електронному носії (у форматі RTF) ЦЕПК на погодження.

5.4. Остаточне рішення про визнання документа унікальним та внесення його до Державного реєстру приймається ЦЕПК шляхом погодження анотованих переліків.

5.5. У разі прийняття негативного рішення ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради, ЕПК, ЦЕПК повертають анотований перелік відповідній комісії з витягом з протоколу засідання. Повернення переліку, зокрема, може бути через необхідність додаткового обґрунтування щодо віднесення документа (справи, фонду, колекції) до категорії унікальних чи зумовлено думкою членів ЕПК, ЦЕПК щодо неможливості віднесення

документа (справи, фонду, колекції) до категорії унікальних.

VI. УНЕСЕННЯ УНІКАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ

6.1. Ведення частини Державного реєстру, яка стосується унікальних документів НАФ, здійснює відділ зберігання та обліку НАФ Держкомархіву. На підставі погодженого ЦЕПК анотованого переліку відділ зберігання та обліку НАФ Держкомархіву вносить до зазначеної частини Державного реєстру відомості про унікальні документи (справи, фонди, колекції). Ведення Державного реєстру здійснюють в електронній та паперовій формах державною мовою за формою, наведеною у додатку 2 Державний реєстр національного культурного надбання. Унікальні документи Національного архівного фонду.

Рубриками Державного реєстру є найменування державних архівних установ, інших установ або приватних власників, що зберігають унікальні архівні документи. Рубрики не нумерують. Рядком нижче найменування власника (назви рубрики) у дужках проставляють дату і номер протоколу засідання ЦЕПК, на якому було погоджено відповідний перелік.

Нумерація позицій у графі 1 (“№ за порядком”) є валовою. За підсумками кожного календарного року зафіксують кількість унесених та вилучених (за наявності) одиниць зберігання, документів. У наступному році продовжують нумерацію попереднього року. Вимоги до заповнення інших граф аналогічні вимогам оформлення анотованого переліку (пункт 4). Надрукований і підписаний працівником відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву примірник Державного реєстру за кожний рік зберігають в окремій справі (томах справи). У разі надходження додаткових відомостей щодо створення страхових копій та страхування документів їх уписують у надрукований примірник Державного реєстру і фіксують в електронній версії реєстру.

6.2. Юридичні та фізичні особи – власники унікальних документів, унесених до Державного реєстру, за бажанням отримують від державних архівів, що облікували їх документи (архівні зібрання), довідки про внесення їх документів до Державного реєстру.

Заступник начальника управління –
начальник відділу зберігання та обліку
Національного архівного фонду
Державного комітету архівів України

Л. А. Кисельова

Додаток 1

до Методики віднесення документів
Національного архівного фонду до унікальних

Назва установи

№ з/п	Вид унікального об'єкта	Номер фонду, колекції	Назва фонду, колекції, назва власника	Номер опису	Номер, заголовок справи (кількість справ)	Заголовок документа (анотація)	Дата документа (крайні дати)	Кількість аркушів, їх номери	Статус та спосіб виготовлення документа	Мова	Фізичний стан	Характеристика унікальності	Відомості про створення страхової копії	Відомості про страхування	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Разом документів, справ, архівних фондів (інших од. зб.) з № _____ до № _____
(цифрами і літерами)

Укладач переліку (посада)

Особистий підпис

Ініціали, прізвище

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК юридичної особи (фондово-закупівельної, експертно-оцінної комісії)
№ _____

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЦЕПК № _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради
№ _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
№ _____

Додаток 2

до Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ
УНІКАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

№ з/п	Вид унікального об'єкта	Номер фонду, колекції	Назва фонду, колекції, назва власника	Номер опису	Номер, заголовок справи (кількість справ)	Заголовок документа (анотація)	Дата документа (крайні дати)	Кількість аркушів, їх номери	Юридична сила, спосіб виготовлення	Мова	Фізичний стан	Характеристика унікальності	Відомості про створення страхової копії	Відомості про страхування	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Центральний державний історичний архів України, м. Київ

(дата засідання ЦЕПК, № протоколу)

1.
2.

·
·
·

Державний архів Житомирської області

(дата засідання ЦЕПК, № протоколу)

29.
30.

·
·
·

Разом документів, справ, архівних фондів з № _____ до № _____ внесено у 200____ році
(цифрами і літерами)

Вилучено з реєстру документів, справ, архівних фондів _____ за № _____ відповідно до рішення ЦЕПК. Підстава:
протокол засідання ЦЕПК від “___” _____ 200__ року №__

(посада особи, що веде реєстр)

(особистий
підпис)

(ініціали, прізвище)

**Про створення Державної установи
“Редакція “Архіви України”
від 21 лютого 2008 р. № 35**

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 16.07.2007 № 29261/1/1-07 щодо надання фінансової підтримки журналу “Архіви України” та у зв'язку з перереєстрацією журналу Міністерством юстиції України (наказ МЮ від 25.01.2008 № 100/5), з метою створення належних умов для підготовки, друкування і регулярного виходу в світ згаданого журналу **наказую:**

1. Створити державну установу “Редакція “Архіви України” у складі 6 осіб відповідно до штатного розпису(додається).
2. Установити, що редакція діє відповідно до Статуту, затвердженого Головою Державного комітету архівів України.
3. Зобов'язати фінансово-економічний відділ Держкомархіву (Стадник В. А.) упродовж двох тижнів провести реєстрацію Державної установи “Редакція “Архіви України” як юридичної особи.
4. Доручити управлінню інформації та міжнародного співробітництва (Папакін Г. В.) у березні 2008 р. сформувати новий склад редакційної колегії журналу “Архіви України” з представників державних архівних установ і наукової громадськості.
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Щодо виконання рішення 8-ї Загальної конференції
Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА)
Міжнародної ради архівів (МРА)
від 25 лютого 2008 р. № 36**

На виконання рішення 8-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА) (5–9 листопада 2007 року, м. Астана, Республіка Казахстан)

н а к а з у ю:

1. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) спільно з УНДІАСД (І. Б. Матяш) вивчити досвід реалізації концепції спільної архівної спадщини країн, що входили до складу Австро-Угорської імперії та Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, зробити їхній аналіз і до *20 травня 2008 року* підготувати відповідні матеріали для передачі керівництву ЄВРАЗІКИ.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Державного комітету Г. В. Боряка.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про виконання Указу Президента України
від 7 лютого 2008 року № 109/2008**

**“Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації
та гарантування конституційного права на звернення до органів
державної влади та органів місцевого самоврядування”
від 26 лютого 2008 р. № 37**

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2008 року № 7960/1/1–08 щодо реалізації Плану організації виконання положень Указу Президента України від 7 лютого 2008 року № 109/2008 "Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування"

н а к а з у ю:

1. Керівникам державних архівних установ:

всебічно проаналізувати стан організації роботи із зверненнями громадян та вжити невідкладних заходів щодо виконання п. 1 Указу Президента, до 10 березня 2008 року інформувати Держкомархів про результати;

до 22 грудня 2008 року впровадити комп'ютерну систему обліку звернень громадян та контролю за вирішенням порушених у них питань;

забезпечити систематичне проведення перевірки стану організації роботи із зверненнями громадян та висвітлення в засобах масової інформації результатів відповідної роботи;

створити окремі сторінки на власних офіційних веб-сайтах, присвячені роботі із зверненнями громадян.

2. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації (Ю. А. Прилепішева) забезпечити надання щорічно, до 10 липня (за перше півріччя) та до 12 січня (за рік) доповідей Президентів України про стан організації роботи із зверненнями громадян та вжиті заходи, спрямовані на забезпечення гарантування реалізації конституційного права громадян на звернення. Копії доповідей надавати Кабінетові Міністрів.

Керівникам державних архівних установ забезпечити надання відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву матеріалів для доповіді Президентів України щорічно, до 1 липня (за перше півріччя) та до 2 січня (за рік).

3. Відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенюк) та помічника заступника Голови Державного комітету (О. А. Лісняк):

до 10 березня 2008 року створити окрему сторінку на офіційному веб-порталі, присвячену роботі із зверненнями громадян;

упродовж березня 2008 року розробити, затвердити та вжити заходів до висвітлення через засоби масової інформації та розміщення на офіційному веб-

порталі Держкомархіву та офіційних веб-сайтах державних архівних установ узагальнених матеріалів щодо організації роботи із зверненнями громадян, графіків особистих прийомів громадян, роз'яснень та консультацій з найбільш актуальних питань, що порушують громадяни у зверненнях;

керівникам структурних підрозділів Держкомархіву (Н. К. Богунова, Т. С. Худенко, Ю. А. Прилепішева, Л. А. Кисельова, М. І. Кузнецова, О. В. Баранова) забезпечити надання до 6 березня 2008 року відділу інформаційних технологій Держкомархіву матеріалів про стан роботи із зверненнями громадян за напрямками діяльності для розміщення на офіційному веб-порталі Державного комітету.

4. Відділу інформаційних технологій (Ю. І. Забенько) до 1 грудня 2008 року розробити проект єдиної комп'ютерної системи обліку звернень громадян та контролю за вирішенням порушених у них питань.

5. Помічнику заступника Голови Державного комітету (О. А. Лісняк) упродовж березня-квітня 2008 року вжити додаткових заходів, спрямованих на поліпшення інформованості населення про стан роботи зі зверненнями громадян та надання правової допомоги з цих питань.

6. Контроль за виконанням цього наказу лишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Про участь державних архівних установ України в організації і проведенні виставки “Україна та Швеція: перехрестя історичних доль (XVII-XVIII ст.)”

від 28 лютого 2008 р. № 38

На виконання Указу Президента України від 9 жовтня 2007 року № 955 "Про відзначення 300-річчя подій, пов'язаних з воєнно-політичним виступом гетьмана України Івана Мазепи та укладенням українсько-шведського союзу" та доручення Кабінету Міністрів України від 29 січня 2008 року № 43870/43/1-07

н а к а з у ю:

1. Зобов'язати ЦДІАК (О. В. Музичук), ЦДІАЛ (Д. І. Пельц) до *кінця березня 2008 року* подати відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву переліки документів, що стосуються тематики виставки, а також копії виявлених документів.

2. Директору ЦДІАК (О. В. Музичук), як члену української частини Українсько-шведського комітету зі спільної культурно-історичної спадщини, забезпечити *постійне* інформування Держкомархіву про роботу комітету.

3. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) провести упродовж *березня-квітня 2008 року* консультації з державними архівними службами Білорусі, Росії, Румунії, Словаччини та Швеції з питань можливості копіювання документів і матеріалів з історії укладення українсько-шведського воєнно-політичного союзу та можливості передачі їх копії в Україну.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Голови Державного комітету Г. В. Боряка.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про участь державних архівів у підготовці
та відзначенні деяких пам'ятних**

дат і ювілеїв

від 3 березня 2008 р. № 39-а

На виконання доручень Кабінету Міністрів України від 30.01.2008 № 22599/11/1-07 щодо виконання Указу Президента України від 21 травня 2007 р. № 430 “Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами Великого терору – масових репресій 1937–1938 років”, від 31.01.2008 № 22420/6/1-07 щодо виконання Указу Президента України від 16 травня 2007 р. “Про вшанування пам'яті Ярослава Стецька та Ярослави Стецько”, від 30.01.2008 № 22416/7/1-07 щодо виконання Указу Президента України від 16 травня 2007 р. “Про відзначення 100-річчя від дня народження Романа Шухевича” **наказую:**

1. Зобов'язати ЦДАГО, ЦДАВО, ЦДАЛ, ЦДКФФА ім. Г. С. Пшеничного, держархіви Івано-Франківської, Львівської, Рівненської областей до 01.07.2008 р. провести виявлення документів, пов'язаних із життям та діяльністю Романа Шухевича, Ярослава Стецька та Ярослави Стецько, до 16.07.2008 р. надіслати переліки разом з електронними копіями виявлених документів до управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.).

2. Зобов'язати ЦДКФФА ім. Г. С. Пшеничного до 01.07.2008 р. опрацювати матеріали для он-лайнової виставки “Обличчя Великого терору”.

3. Доручити відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) підготувати і розмістити до 01.08.2008 р. на офіційному веб-порталі Держкомархіву он-лайнові виставки “Обличчя Великого терору”, “До 100-річчя від дня народження Романа Шухевича”, “Пам'яті Ярослава Стецька та Ярослави Стецько”.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державного комітету Гінзбург О. П.

В. о. Голови Державного комітету

К. Є. Новохатький

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 26 лютого 2008 р. “Про підсумки роботи державних архівних
установ у 2007 році та пріоритети на 2008 рік”
від 4 березня 2008 р. № 40**

НАКАЗУЮ:

1. Оголошується до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 26 лютого 2008 р. “Про підсумки роботи державних архівних установ у 2007 році та пріоритети на 2008 рік” (додається).

2. Керівникам архівних установ внести зміни, що впливають з цього рішення, до планів їх діяльності на 2008 рік.

1. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

2.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Рішення колегії Державного комітету
архівів України
від 26 лютого 2008 р.**

**Про підсумки роботи державних архівних установ
у 2007 році та пріоритети на 2008 рік**

Колегія відзначає, що основні показники роботи державних архівних установ, заплановані на 2007 рік, виконано.

З метою удосконалення нормативно-правової бази Держкомархівом розроблено 15 законопроектів та проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України.

Протягом року Держкомархів виконав майже 500 завдань, визначених дорученнями Президента України та Уряду України.

Здійснювалося з урахуваннями європейських стандартів запровадження системи управління якістю в апараті Держкомархіву, проведено функціональне обстеження його апарату.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 279-р утворено Центральний державний електронний архів України та Центральний державний архів зарубіжної україніки.

У Державному бюджеті України на 2007 рік Держкомархіву та центральним державним архівним установам було виділено 31,84 млн. грн, що на 46,5 % більше, ніж у 2006 році, що сприяло вирішенню особливо гострих їх проблем.

На виконання заходів Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки архівні установи отримали із державного бюджету 26,16 млн. грн.

Відбулися певні позитивні зрушення у вирішенні важливих питань матеріально-технічного забезпечення державних архівів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1041-р затверджено проект реконструкції та розвитку комплексу споруд центральних державних архівів по вул. Солом'янській, 24, у м. Києві загальною вартістю 251898,817 тис. грн. У 2007 р. на проведення реконструкції було виділено із Державного бюджету України 8588,6 тис. грн.

Держархів Івано-Франківської області перемістив архівні фонди, що зберігалися у підвальних приміщеннях, в облаштовані приміщення колишньої галантерейної бази.

Вжито заходів щодо посилення контролю за організацією охоронного режиму в архівних установах з метою запобігання несанкціонованого доступу до архівосховищ та крадіжкам документів:

- у держархівах Вінницької, Миколаївської, Рівненської, Чернівецької областей та у 42 архівних відділах встановлено, у Державному архіві в Автономній Республіці Крим, держархівах Миколаївської, Тернопільської, Чернігівської областей, 19 архівних відділах – відремонтовано наявну охоронну сигналізацію;
- у Держархіві Миколаївської області встановлено пости позавідомчої охорони;
- у ЦДІАК, Держархіві в Автономній Республіці Крим, держархівах Вінницької, Волинської, Донецької, Запорізької, Миколаївської, Полтавської, Сумської, Харківської областей протягом року встановлено системи відеоспостереження;
- у Держархіві Черкаської області завершено встановлення системи контролю доступу до приміщень – ДЛК 642.

Протягом року сучасною пожежною сигналізацією обладнано ЦДІАЛ, держархіви Закарпатської, Одеської, Тернопільської областей та 59 архівних відділів. У ЦДНТА, держархівах Вінницької, Київської, Черкаської, Чернігівської областей, м. Севастополя та 16 архівних відділах таку сигналізацію відремонтовано.

У Держархіві Кіровоградської області проводився монтаж нової системи автоматичного пожежогасіння та сигналізації у корпусі № 2.

У держархівах Вінницької, Волинської, Закарпатської, Тернопільської, Черкаської областей, низці архівних відділів Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Миколаївської, Черкаської областей протягом року встановлено сучасні системи кондиціонування і вентиляції повітря, у Держархіві Закарпатської області, деяких архівних відділах Дніпропетровської, Київської областей відремонтовано наявні системи.

З метою контролю за наявністю та рухом документів держархівами перевірено понад 3 млн. од. зб., з них понад 1, 2 млн од. зб. документів – у архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад.

У Держархіві Львівської області триває суцільне перевіряння наявності документів у фондах. Протягом року перевірено 225407 од. зб., знайдено 300 од. зб., що рахувались у розшуку.

На державне зберігання надійшло 623280 од. зб. документів НАФ.

На зберігання прийнято виборчу та іншу документацію з позачергових виборів народних депутатів України 30 вересня 2007 року. Від районних і міських відділів РАЦС прийнято 6930 метричних книг та книг реєстрації актів цивільного стану за 1932–1933 рр.

Держкомархівом протягом 2007 року проведено анкетування 52 центральних органів державної влади, інших центральних органів і установ з питань організації діловодства й архівної справи. ЦДАВО за участю представників Держкомархіву здійснив комплексне перевіряння із зазначених питань 22 установ.

При проведенні експертизи цінності документів вилучено для знищення 6,6 тис. од. зб.

Упорядковано на договірних засадах 402799 од. зб. усіх видів документів.

Видавнича діяльність державних архівів була спрямована на висвітлення найгостріших питань історії України, насамперед теми Голодомору 1932–1933 років, діяльності ОУН-УПА. Документальні видання цієї тематики підготували держархіви СБУ, Вінницької, Одеської та Сумської областей. У серії “Архівні зібрання України” побачили світ Путівник Держархіву м. Києва, анотовані реєстри описів держархівів в Автономній Республіці Крим, Миколаївської, Чернігівської областей, м. Києва, Реєстр метричних книг Держархіву Одеської області, біобібліографічний довідник “Українські архівісти”, рекламно-інформаційне видання “Архіви України. Путівник”, збірник на пошану О. Г. Мітюкову та ін. Найактивнішу видавничу діяльність вів Держархів СБУ.

УНДІАСД завершив підготовку “Типових норм часу і виробітку на основні види робіт, що виконуються у державних архівних установах” та “Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників”.

Держархіви направили органам державної влади, місцевого самоврядування та іншим зацікавленим установам та організаціям 934 інформаційних документи.

Архівними установами розглянуто 35727 тематичних запитів, 29284 виконано з позитивним результатом. Найбільше таких запитів виконано ЦДАВО, Держархівом в Автономній Республіці Крим, держархівами Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Львівської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Черкаської областей, м. Севастополя.

Із отриманих 331189 запитів соціально-правового характеру розглянуто 325265, на 279198 запитів надано позитивну відповідь. Центральними держархівами виконано 2610 запитів соціально-правового характеру, держархівами областей – 83526 запитів, архівними відділами райдержадміністрацій і міськрад – 239129 запитів. Найбільше навантаження припало на ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, Держархів в Автономній Республіці Крим, держархіви Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Луганської, Львівської, Одеської, Рівненської, Харківської, Чернівецької областей, м. Києва.

У 2007 році на адресу державних архівних установ надійшло 2631 генеалогічне замовлення, що на 35 % перевищує показник минулого року. Активно проводили генеалогічні дослідження ЦДІАЛ, держархіви Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Черкаської, Чернігівської областей, м. Севастополя.

Значно перевиконано планові показники з підготовки виставок документів (837). Слід відзначити активну участь в організації та проведенні виставок ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДАМЛМ, ЦДКФФА, Держархіву в Автономній Республіці Крим, держархівів Волинської, Житомирської, Закарпатської, Миколаївської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської областей.

На офіційному веб-порталі Держкомархіву функціонує 66 онлайн-вих виставок, понад 80 документальних виставок розміщено на власних сайтах держархівів областей та сайтах облдежадміністрацій.

Найбільш плідно співпрацювали із засобами масової інформації ЦДАВО, ЦДІАЛ, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, держархіви Вінницької, Волинської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей, мм. Києва і Севастополя.

У 2007 р. читальні зали держархівів відвідало 23,5 тис. користувачів, у тому числі 731 іноземний дослідник.

Делегації українських архівістів взяли участь у 8-й Загальній конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів та Міжнародній конференції “Електронний документообіг та архіви” (Республіка Казахстан), XL Міжнародній конференції Круглого столу архівів “Співробітництво заради збереження різноманітності” (Канада).

Підписано Угоди про співробітництво Держкомархіву з Державним агентством “Архіви” Ради Міністрів Республіки Болгарія та з Національним архівом Вірменії, Протокол про спільні проекти з Федеральним архівним агентством (Російська Федерація).

У практичному руслі здійснюється регіональне міжнародне співробітництво Держархівом Закарпатської області.

У відзначенні 90-річчя від дня створення системи архівних установ України взяли участь керівники та відповідальні працівники державних архівних установ Білорусії, Болгарії, Вірменії, Казахстану, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, Сербії, Швеції.

Разом з тим, не вдалося подолати негативні тенденції у діяльності архівних установ.

Виконання заходів Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки у минулому році профінансовано лише на 26 %.

Через недостатнє бюджетне фінансування архівної сфери залишаються невіршеними питання матеріально-технічного оснащення державних архівів, забезпечення їх придатними для зберігання приміщеннями. П'ять центральних державних архівів (ЦДІАЛ, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, ЦДЕА, ЦДАЗУ) не мають

власної матеріальної бази. Дев'ять державних архівів центрального та обласного підпорядкування розміщуються у колишніх культових будівлях. Повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у ЦДАК, ЦДАЛ, держархівах Закарпатської, Київської, Полтавської, Тернопільської, Харківської областей, м. Києва і Севастополя. Сховища ЦДАВО, держархівів Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Одеської, Рівненської, Херсонської, Черкаської, Чернігівської областей також заповнені майже на 100 %.

Залишається незавершеним будівництво держархівів Київської, Тернопільської областей і м. Севастополя. Не вирішено питання щодо добудови до корпусу № 2 Держархіву Чернігівської області. Через відсутність фінансування повільно здійснюється реконструкція приміщень, наданих Держархіву Закарпатської області.

Не вдалося розв'язати проблему надання додаткових приміщень ЦДАЛ.

Не знято питання щодо переміщення фондів держархівів Харківської та Одеської областей з аварійних будівель, технічний стан яких продовжує погіршуватися.

Значна кількість архівних будівель потребує капітального ремонту. Залишається невирішеним питання щодо виділення Держархіву Хмельницької області приміщення та додаткової штатної чисельності, що унеможливило розгортання роботи центру реставрації документів, постраждалих внаслідок пожежі 2003 року.

Рівень пожежної захищеності більшості архівних приміщень не відповідає нормативним вимогам.

Невідкладного вирішення потребує також проблема оснащення архівних приміщень сучасними системами вентиляції і кондиціонування повітря, новітніми технічними засобами для дезінсекції, дезінфекції, знепилювання документів.

Повільними темпами здійснюється виявлення і взяття на облік унікальних документів, у процесі цієї роботи переглянуто 27491 од. зб. різних видів документів, виявлено 108 од. зб. унікальних документів. Не розпочато їх грошову оцінку та страхування.

У 2007 році здійснено страхове копіювання лише близько 13 тис. од. зб. документів з паперовою основою. Через відсутність коштів для заміни технічно зношеного і морально застарілого обладнання переважна більшість страхових копій виготовляється лише завдяки участі архівів у міжнародних проектах.

Недостатній загальний рівень захищеності архівних будівель і сховищ уможливило безконтрольний доступ до архівних документів та їх викрадення. У січні 2008 р. із Архівного відділу Броварської райдержадміністрації Київської області та трудового архіву викрадено 82 % документів.

На сьогодні половина архівних будівель не забезпечена постами позавідомчої охорони, у третині будівель відсутні системи охоронної сигналізації.

В архівних підрозділах підприємств, установ, організацій кількість справ, що зберігається понад встановлені роки, у порівнянні з 2006 роком збільшилася

майже на 50 тис.

Питома вага документів, що зберігаються у фондоутворювачів у впорядкованому стані, складає 67 % справ постійного зберігання від їх загальної кількості та 55 % – з особового складу, що нижче від показників попереднього року.

Недостатніми темпами проводилася експертиза цінності управлінської документації у держархівах Київської та Закарпатської областей.

Не забезпечили приймання документів особового походження держархіви Львівської, Сумської, Чернівецької областей; приймання аудіовізуальних документів – держархіви Закарпатської, Луганської, Львівської, Чернівецької областей.

Низькою лишається забезпеченість держархівів довідниками нового покоління; не вирішується питання підготовки путівників ЦДАВО та ЦДІАК.

Не здійснювали ініціативне інформування ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДНТА, Держархів Івано-Франківської області.

Низька активність співпраці із ЗМІ спостерігалася у держархівах Івано-Франківської та Київської областей.

Залишаються неврегульованими питання правового статусу та фінансування трудових архівів.

Мають місце випадки порушення архівними установами законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів, неналежного оформлення права на користування земельними ділянками, приміщеннями архівів.

Потребує активізації діяльність Громадської колегії Держкомархіву.

Враховуючи зазначене, з метою подолання проблем архівної справи та забезпечення подальшого її розвитку,

колегія вирішує:

1. Звіт про виконання Плану розвитку архівної справи в Україні на 2007 рік та Основні підсумки діяльності державних архівних установ України у 2007 році взяти до відома.

2. Схвалити проекти Плану розвитку архівної справи в Україні на 2008 рік, Плану науково-дослідної та методичної роботи державних архівних установ України на 2008 рік, Плану науково-видавничої роботи державних архівних установ України на 2008 рік та Плану роботи з кадрами державних архівних установ України на 2008 рік (додаються).

3. Керівництву Держкомархіву, керівникам його структурних підрозділів забезпечити :

- виконання п'яти завдань, визначених пріоритетними для архівної галузі у 2008 році;
- реалізацію заходів, спрямованих на виконання Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки, Плану розвитку архівної справи в Україні на 2008 рік;
- супровід у Кабінеті Міністрів України законопроектів “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення порядку та строків зберігання деяких категорій документів” та “Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо порядку зберігання архівних документів, пов'язаних із забезпеченням соціального захисту громадян”;

- створення Державного реєстру національного культурного надбання;
- участь делегації українських архівістів у XVI Міжнародному конгресі архівів “Архіви, управління та розвиток: відображення майбутнього суспільства” (м. Куала-Лумпур, Малайзія);
- запровадження системи управління якістю в Держкомархіві;
- реєстрацію та діяльність редакції журналу “Архіви України”;
- використання інструменту інституціональної розбудови ТАІЕХ в діяльності державних архівів.

4. Керівникам державних архівних установ:

- забезпечити якісне та своєчасне виконання завдань Плану розвитку архівної справи в Україні на 2008 рік;
- вважати пріоритетними завданнями та взяти під особистий контроль:
 - забезпечення надійної експлуатації архівних будівель і приміщень, систем їх життєзабезпечення, а також охоронної й пожежної безпеки архівосховищ, оснащення читальних залів надійними системами відеоспостереження;
 - подання обгрунтованих пропозицій до бюджетних запитів під час формування Державного бюджету України на 2009 рік;
 - забезпечення чіткого дотримання вимог охоронного, протипожежного та санітарно-гігієнічного режимів у архівних становах низових ланок;
 - активізацію виявлення унікальних документів НАФ, проведення їх грошової оцінки та створення страхового фонду;
 - забезпечення постійного та чіткого контролю за наявністю, станом та рухом архівних документів;
- обговорити з керівними працівниками райдержадміністрацій, міських рад та їх архівних відділів питання організації постійного зберігання місцевих документів НАФ у зазначених відділах і прийняті рішення та пропозиції з цього питання надіслати Держкомархіву до 28 березня 2008 року;
- завершити описування виборчої та іншої документації з позачергових виборів народних депутатів України 30 вересня 2007 року;
- вжити заходів щодо посилення керівництва та контролю за діяльністю архівних підрозділів, сліжб діловодства та експертних комісій установ – джерел формування НАФ;
- активізувати проведення нарад-семінарів з діловодства й архівної справи для членів ЕК, працівників архівних підрозділів та діловодних служб;
- забезпечити позитивну динаміку показників з упорядкування документів в установах, організаціях, на підприємствах та своєчасного передавання на постійне зберігання документів НАФ;
- докласти додаткових зусиль для завершення створення мережі трудових архівів та організації їх діяльності;
- здійснити заходи архівно-пошукового проекту “Український

мартиролог ХХ ст.” , завершити підготовку реєстрів меморіальних фондів, пов'язаних з подіями Голодомору 1932–1933 років в Україні, оприлюднити відомості про смертність упродовж 1932–1933 років за книгами РАЦС;

- запровадити інформаційно-пошукові системи обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань;
- активізувати співпрацю зі ЗМІ;
- забезпечити неухильне дотримання законодавства у сфері зовнішніх зносин.

5. Директору ДЕКС ЦДАУ України (Болілий В. А.) забезпечити належну організацію реалізації проекту реконструкції та розвитку комплексу споруд ЦДА України в м. Києві відповідно до затвердженого плану-графіку.

6. Управлінню організаційно-правового та аналітичного забезпечення (Прись Т. П.) внести зміни до Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки.

**Голова Державного комітету архівів України,
голова колегії**

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

І. М. Кисіль

**Щодо участі у 9-й Загальній конференції
Євро-Азійського відділення Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА)
та ювілейних заходах з відзначення
90-річчя державної архівної служби Росії (3-7 червня 2008 року,
м. Москва, Російська Федерація)
від 6 березня 2008 р. № 43**

На виконання Протоколу 8-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА) та беручи до уваги запрошення представників державної архівної служби України керівництвом Росархіву взяти участь у ювілейних заходах з відзначення 90-річчя державної архівної служби Російської Федерації,

н а к а з у ю:

1. Затвердити склад української делегації у кількості 5 осіб, яка братиме участь у роботі 9-ї Загальної конференції ЄВРАЗІКИ та ювілейних заходах:

Гінзбург О. П. керівник делегації

Новохатський К. Є.

Прилепішева Ю. А.

Худенко Т. С.

Лозицький В. С.

2. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Прилепішева Ю. А.) забезпечити координацію роботи з керівництвом ЄВРАЗІКИ та відповідальними працівниками Росархіву з питань організації перебування українських архівістів у м. Москві та підготувати матеріали до розгляду у ході робочих засідань регіонального відділення.

3. Фінансово-економічному відділу Держкомархіву (Стадник В. А.) забезпечити коштами (проїзд поїздом за маршрутом Київ–Москва–Київ, готельні на 3 доби, добові на 5 діб) працівників Держкомархіву, що відряджаються до Російської Федерації.

4. Сектору кадрового забезпечення Держкомархіву (Баранова О. В.) оформити відрядження працівникам апарату Державного комітету до Російської Федерації.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про участь державних архівів у підготові та відзначенні ювілеїв
видатних діячів культури і науки
від 6 березня 2008 р. № 44**

На виконання доручень Кабінету Міністрів України від 25.01.2008 № 0257/2/1-07 щодо організації виконання Указу Президента України від 28 квітня 2007 р. № 366 “Про увічнення пам'яті Мелетія Смотрицького”, від 01.02.2008 № 5445/1/1-08 щодо організації виконання Указу Президента України від 29 січня 2008 р. № 60 “Про відзначення 100-річчя від дня народження Григорія Кочура”, від 18.02.2008 № 220012/3/1-07 щодо організації виконання Указу Президента України від 16 травня 2007 р. № 413 “Про відзначення 150-річчя від дня народження Д. І. Багалія” **наказую:**

1. Zobов'язати ЦДАГО, ЦДАВО, ЦДАМЛМ, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДКФФА ім. Г. С. Пшеничного, держархіви Рівненської, Харківської областей до 01.07.2008 р. провести виявлення документів, пов'язаних із іменами видатних діячів культури і науки Мелетія Смотрицького, Дмитра Багалія, Григорія Кочура та Василя Стуса, до 16.05.2008 р. надіслати переліки разом з електронними копіями виявлених документів до управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.).

2. Zobов'язати ЦДІАК та ЦДІАЛ у межах своєї компетенції взяти участь у підготовці наукового видання “Граматики” Мелетія Смотрицького.

3. Доручити ЦДАВО та ЦДАМЛМ упродовж II півріччя 2008 р. відкрити документальні експозиції, присвячені Дмитру Багалію, Григорію Кочуру та Василю Стусу.

4. Zobов'язати відділ інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) підготувати і розмістити до 01.08.2008 р. на офіційному веб-порталі Держкомархіву он-лайн версії згаданих виставок.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Першого заступника Голови Держкомархіву Г. В. Боряка.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 18.03.2008 “Про міжнародну діяльність державних архівних установ
України у 2003-2007 рр. та перспективи розвитку
двосторонніх міжнародних відносин”
від 19 березня 2008 р. № 48**

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 18 березня 2008 року "Про міжнародну діяльність державних архівних установ України у 2003–2007 рр. та перспективи розвитку двосторонніх міжнародних відносин" (додається).

2. Контроль за виконанням цього рішення лишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України
від 18 березня 2008 р.**

**Про міжнародну діяльність державних архівних установ України
у 2003–2007 рр. та перспективи розвитку двосторонніх
міжнародних зв'язків**

Заслухавши і обговоривши інформацію начальника відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Державного комітету архівів України Ю. А. Прилепішевої про міжнародну діяльність державних архівних установ України (2003–2007 роки) та перспективи розвитку двосторонніх міжнародних зв'язків, колегія відзначає, що міжнародне співробітництво в сфері архівної справи здійснюється відповідно до вимог Указів Президента України від 18.09.1996 № 841/96 (у редакції від 20.09.2005) "Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин" та від 05.03.2002 № 217/2002 "Про порядок здійснення зовнішніх зносин Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями".

У 2003–2007 роках міжнародне співробітництво Держкомархіву та державних архівних установ було активним, дружнім та прагматичним, націленим на конструктивну роботу та діалог з іноземними партнерами, спрямованим на забезпечення відстоювання національних інтересів нашої держави у гуманітарній та культурній сферах.

Проведений аналіз свідчить про підвищення рівня виконавської дисципліни державних архівних установ з дотримання "Порядку здійснення службових відряджень за кордон та укладання міжнародних договорів про

співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав представниками державних архівних установ", затвердженого наказом Держкомархіву від 30.11.2005 № 140.

Разом з тим, державні архівні установи не приділяють належної уваги питанню поглиблення взаємодії із закордонним українством та архівними установами іноземних держав з метою поповнення НАФ документами, що належать до культурної спадщини української нації та перебувають за кордоном.

Потребують перегляду та переукладення двосторонні міжнародні договори про співробітництво в сфері архівної справи, укладені у 1991–1996 роках.

З метою забезпечення подальшого розвитку, зміцнення та поглиблення міжнародного співробітництва у гуманітарній, культурній та архівній сферах колегія **вирішує:**

1. Керівникам державних архівних установ *упродовж 2008 року* активізувати роботу:

– з виявлення та складання списків документів історико-культурної спадщини України, що знаходяться за кордоном, і документів іноземного походження, що стосуються історії України на бібліографічному рівні та через мережу Інтернет, забезпечити постійне надання таких списків до Держкомархіву для створення централізованої бази даних;

– з поповнення НАФ документами, що зберігаються в державних архівах іноземних держав, за допомогою взаємовигідного обміну копіями (в т. ч. – цифровими) архівних документів у рамках укладених Держкомархівом двосторонніх міжнародних міжвідомчих угод про співробітництво з державними архівними службами інших держав;

– вивчити питання щодо організації підвищення кваліфікації та вивчення працівниками, що займаються питаннями міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, офіційних мов держав – членів ЄС та НАТО (англійська, німецька, французька), а також мов транснаціонального спілкування відповідно до кожного регіону;

– до *15 грудня 2008 року* надіслати до Держкомархіву інформацію про вжиті заходи.

2. Відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) *упродовж 2008 року:*

– вжити заходів з поновлення консультацій з Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща та Федеральним архівом Німеччини щодо можливості здійснення обміну культурними цінностями (їхніми копіями, у т. ч. цифровими), виявленими в архівах Сторін, що можуть бути віднесені до незаконно переміщених внаслідок історичних процесів і подій, зокрема під час Другої світової війни;

– в установленому порядку підготувати внесення змін до діючих Угод про співробітництво Держкомархіву України з державними архівними службами

Білорусі, Литви, Казахстану, Естонії;

– підготувати до підписання нові проекти Угод про співробітництво з державними архівними службами Латвії та Польщі;

– розробити проект Протоколу про спільні проекти Держкомархіву та Белархіву;

– вивчити питання щодо можливості виявлення та копіювання в архівних установах Казахстану, Росії, інших держав документів, що стосуються громадян України, які зазнали репресій та були депортовані і позбавлені виборчих прав;

– продовжити консультації з Росархівом з підготовки електронної бази даних "Трагедія радянського села кінця 20-х – початку 30-х років: База даних за документами російських та українських архівів", підготовки спільного збірника документів "Повість полум'яних років Олександра Довженка" та повнотекстової бази даних на виявлені документи, що стосуються життя та діяльності кінорежисера і письменника.

Голова колегії,

Голова Державного комітету архівів України

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

Т. В. Галицька

Д О В І Д К А

про міжнародну діяльність державних архівних установ України у 2003–2007 рр. та перспективи розвитку двосторонніх міжнародних зв'язків

Основними завданнями міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України є:

виконання у межах компетенції зобов'язань за міжнародними договорами України у галузі культури, науки та архівної справи;

розвиток співробітництва з архівними установами світу на основі принципів рівноправності та взаємної вигоди, із дотриманням відповідного національного законодавства України та інших держав, загально визнаних принципів і норм міжнародного права;

посилення євроінтеграційних процесів у гуманітарній сфері в Україні, зокрема, досягнення гармонізації підходів та методологічних засад з архівними службами іноземних держав у галузі взаємної реституції культурних цінностей, незаконно переміщених свого часу на територію іншої держави; реалізація галузевої програми "Зарубіжна архівна Україніка";

налагодження та подальший розвиток взаємовигідного співробітництва з архівними службами іноземних держав, міжнародними організаціями архівістів та іншими зацікавленими у співпраці установами та організаціями;

забезпечення вільного доступу архівних співробітників і дослідників інших держав до відкритих архівних документів, а також до всіх довідкових матеріалів архівних фондів, як опублікованих, так і неопублікованих, що стосуються тем їхніх досліджень.

У своїй міжнародній діяльності Держкомархів України керується Законом України “Про міжнародні договори”, Указами Президента України “Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин” та “Про порядок здійснення зовнішніх зносин Радою міністрів АР Крим, місцевими державними адміністраціями”, постановами Кабінету Міністрів України “Про вдосконалення порядку здійснення службових відряджень за кордон”, “Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна”, “Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру”, методичними рекомендаціями з підготовки і затвердження директив, вказівок і технічних завдань делегацій України для участі у заходах міжнародного характеру та звітування про проведенні заходи, затвердженими МЗС України.

З 1956 р. державна архівна служба України є членом Міжнародної ради архівів (МРА). Представники державної архівної служби України обиралися до складу різних комітетів МРА, зокрема, до Комітетів з архівного законодавства, із збереження архівних документів у зоні помірною клімату, з професійної підготовки, архівів науки і технології, літературних архівів.

Держкомархів України є також членом Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА) та спостерегачем Європейського відділення МРА (EURBICA).

Останні п’ять років відрізняються значною активізацією міжнародної діяльності Державного комітету архівів України та установ його системи.

Керівництво державної архівної служби України гідно представляє Україну на міжнародних архівних форумах, а саме на Міжнародній конференції Круглого Столу архівів (CITRA) “Архіви і права людини” у Кейптауні (2003) (Південно-Африканська Республіка), XV Міжнародному конгресі архівів “Архіви, Пам’ять і Знання” у Відні (2004), на XXXIX Міжнародній конференції Круглого столу архівів “Спільна пам’ять через глобалізацію” в м. Кюрасао, Антільські острови (Нідерланди) (2006), на XL Міжнародній конференції Круглого столу архівів “Співробітництво заради збереження різноманітності” в м. Квебек (Канада) (2007), на щорічних засіданнях Європейського та Євро-Азійського відділень Міжнародної ради архівів (МРА), інших заходах міжнародного рівня.

Держкомархів приділяє значну увагу питанням європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проблемі адаптації національного архівного законодавства до законодавства ЄС. На 37-й Міжнародній конференції Круглого столу архівів, що проходила 19–26 жовтня 2003 р. у Кейптауні презентовано брошуру “Архівне законодавство України” з перекладом англійською мовою Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” (2001) і “Порядку користування документами

Національного архівного фонду, що належать державі і територіальним громадам” (2003), а також двомовний компакт-диск “Архіви України. Архівні установи. Архівне законодавство”.

У 2004 р. в м. Києві Держкомархівом України організовано та проведено засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів та міжнародних семінарів “Архівне законодавство України і проблеми європейської і євроатлантичної інтеграції”, “Архіви і катастрофи”.

Подальшій інтеграції у європейське середовище та зміцненню міжнародних контактів державних архівних установ сприяла й участь делегації українських архівістів у XV Міжнародному конгресі архівів “Архіви, Пам’ять і Знання”, що проходив 23–29 серпня 2004 р. у Відні (Австрія). Вперше на міжнародному форумі архівістів Україну представляла така значна за кількістю делегація, склад якої становив 38 осіб.

У ході роботи міжнародного архівного форуму члени української делегації відвідали понад 50 секційних засідань регіональних відділень, комітетів, комісій та робочих груп МРА, різні презентаційні заходи.

Держкомархів України бере участь у кількох міжнародних архівних програмах, зокрема: “Пам’ять Світу”, що реалізується під егідою ЮНЕСКО і має на меті збереження найвизначніших культурних пам’яток людства, “Відновлення Пам’яті Польщі”, що здійснюється Радою Європи й Міжнародною радою архівів з метою відновлення архівних зібрань Польщі, втрачених у період її бездержавного існування (1772–1918), Спільна архівна спадщина країн та народів Центральної і Східної Європи,

ЦДІАК та ЦДІАЛ України в рамках Програми “Відновлення пам’яті Польщі” здійснювалося описання фондів, документи яких стосуються історичного періоду й тематики, вказаних польськими партнерами. Для презентації проекту в Раді Європи було виготовлено та передано польській стороні цифрові копії найбільш характерних документів з опрацьованих архівами фондів.

Державний комітет також бере участь у реалізації міжнародного архівного проекту з реконструкції зібрання Радзивиллів, що здійснюється за підтримки ЮНЕСКО.

Держкомархів України є учасником виконання багатосторонньої міждержавної Угоди країн СНД “Про правонаступництво в галузі державних архівів колишнього СРСР” (06.06.1992), спостерігачем Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД.

Упродовж 2003–2007 рр. відбулися щорічні зустрічі керівників державних архівних служб України та Росії за участю директорів центральних архівів України та федеральних архівів Росії (вересень 2003 року, м. Київ; вересень 2004 року, м. Москва; вересень 2005 року, м. Львів, червень 2006 року, м. Самара, травень–червень 2007 року м. Ялта та смт. Лівадія).

2007 р. узгоджено питання щодо підготовки Протоколу про спільні проекти Держкомархіву та Белархіву, а також участі білоруських колег у щорічних зустрічах керівників державних архівних служб України та Росії. Ці домовленості підтримано російською стороною у ході трьохсторонніх

консультацій під час робочих зустрічей в м. Астані (Республіка Казахстан), що проходили у рамках 8-ї Загальної конференції ЄВРАЗІКИ.

У рамках Плану заходів із проведення Року Республіки Польща в Україні та Року України в Польщі упродовж 2004–2005 рр. відбулися робочі зустрічі керівників державних архівних служб обох держав, у м. Києві та м. Варшаві проведено спільні міжнародні науково-практичні семінари “Архівна наука та наука в архівах” та “Польсько-українська спільна архівна спадщина”, було відкрито експозиції пересувних документальних виставок “Історія Польщі в архівних документах” та “Автограф української історії: IX–XXI століття” (копії документів з державних архівів України).

Держкомархівом України за підтримки Львівської та Рівненської облдержадміністрацій організовано та проведено 22–25 вересня 2005 р. в м. Львові 6-ту Загальну конференцію Євразійського відділення Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА), присвячену проблемам та основним напрямкам розвитку архівної справи в Азербайджані, Armenії, Білорусі, Киргизії, Литві, Молдові, Польщі, Росії та в Україні.

2007 р. у відзначенні 90-річчя від дня створення системи архівних установ України взяли участь керівники та відповідальні працівники державних архівних установ Вірменії Білорусії, Болгарії, Казахстану, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, Сербії, Швеції (16 осіб).

Починаючи з дня ухвалення Акта проголошення незалежності України, Державним комітетом укладено 19 двосторонніх міжнародних міжвідомчих угод про співробітництво з архівними службами іноземних держав та 5 двосторонніх гуманітарних міжнародних договорів з іноземними архівними, науковими, музейними та іншими установами і організаціями, зацікавленими у співпраці Австрії, Білорусі, Болгарії, Вірменії, Грузії, Естонії, Ізраїля, Казахстану, Латвії, Литви, Молдови, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, Сербії і Чорногорії, Туреччини, США, Угорщини, Чехії.

У рамках цих угод підписано протоколи про спільні проекти з Федеральною архівною службою Росії (2003, 2007), Національним архівом Угорщини (2004), Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща (2006), Договір про спільну підготовку збірника документів "Націоналістичне підпілля та його збройні сили на Україні. 1939–1956 рр." (2007); минулого року розроблено проект Угоди про підготовку до друку спільного збірника документів та електронної бази даних на архівні документи про життя та діяльність О. Довженка, що зберігаються в архівах України та Росії та Угоди про співробітництво між ЦДНТА України та РДАНТД.

Внесено зміни та переукладено Угоди про співробітництво Держкомархіву з державними архівними службами Болгарії (2007), Росії (1998), Генеалогічним товариством Юта, США (2004), Меморіальним музеєм Голокосту США (2005).

2008 р. планується підписання нових редакцій Угод про співробітництво Держкомархіву з Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща та з Генеральною дирекцією державних архівів Латвії, Угоди з Агентством "Узархів" при Кабінеті Міністрів Республіки Узбекистан в галузі

архівної справи та Державним архівом Чорногорії, Плану спільних заходів Державного комітету архівів України і Федерального архівного агентства (Російська Федерація) на 2008–2010 рр.

Спілкою архівістів України у 2004–2006 рр. укладено Угоди про співробітництво із спілками архівістів Білорусі, Польщі, Угорщини, товариствами істориків-архівістів Росії та Придністров'я.

Головною метою міжнародних договорів міжвідомчого характеру є: зміцнення та стабілізація подальшого розвитку фахових, наукових та культурних зв'язків у галузі архівної справи;

співпраця державних архівів України з архівними установами світу у напрямку проведення спільних наукових досліджень і вивчення архівних матеріалів;

організація роботи архівних співробітників і дослідників держав Сторін, що працюють в рамках реалізації цих Угод, у читальних залах архівів;

обмін, на основі взаємності, копіями архівних документів, які знаходяться на збереженні в державних архівах іншої Сторони;

підготовка спільних архівних виставок, наукових та фахових конференцій, збірників документів, обмін фаховою архівознавчою літературою та іншими виданнями.

Міжнародні гуманітарні договори неміжвідомчого характеру, мають на меті ті ж самі цілі і завдання як і міжнародні договори міжвідомчого характеру, їх відмінність полягає в тому, що співробітництво за ними передбачає концентрацію на одному або двох-трьох напрямках.

Договором з Американським меморіальним музеєм Голокосту (США) передбачається співробітництво у напрямку пропагування та розповсюдження серед науковців та світової громадськості інформації про жахливу трагедію, яку пережило населення Центральної та Східної Європи під час Другої світової війни 1939–1945 рр.,

оприлюднення інформації про архівні документи, що зберігаються в українських архівах і стосуються Холокосту та історичного контексту подій напередодні, під час та після Другої світової війни,

реалізація спільних проектів з підготовки документальних і довідкових видань та репрезентації матеріалів про трагедію Холокоста за допомогою їх експонування на виставках, присвячених цій події.

З Меморіальним Музеєм Голокосту співпрацюють ЦДАГО, ЦДІАЛ, ДЦЗД НАФ, держархіви АР Крим (закінчено у 2005), Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Чернівецької, Хмельницької областей, Держархів СБУ.

Найбільші великі проекти з Музеєм здійснюють ЦДІАЛ, ЦДАГО.

Договором з Документаційним центром об'єднання “Саксонські меморіали” (ФРН) (2004) передбачена реалізація науково-дослідного проекту “Радянські та німецькі військовополонені та інтерновані. Дослідження проблем Другої світової війни та післявоєнного періоду”: отримання нової інформації про німецьких військовослужбовців та військовополонених, з'ясування долі окремих солдат Радянської Армії, що потрапили у полон під час бойових дій,

статистичні дані про кількість загиблих та місця їх поховання.

Активно співпрацює з Документаційним центром ЦДАВО, Держархів СБУ. У рамках цього проекту здійснюється також співробітництво з Товариством Міжнародного Червоного Хреста, з яким плідно співпрацює Держархів Вінницької області.

Починаючи з 1994 р. Держкомархів та державні архівні установи співпрацюють з Генеалогічним товариством Юта, США. У здійсненні проекту мікрофільмування документів НАФ генеалогічного змісту взяли участь ЦДІАК, ЦДІАЛ, Державний архів в Автономній Республіці Крим, держархіви Донецької, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей.

У 2005 р. підписано Угоди про здійснення спільних цифрових проектів Генеалогічного товариства з ЦДІАК, держархівами Одеської та Харківської областей, 2008 р. планується поновлення співробітництва з Держархівом в АР Крим.

Предметом Генеральної угоди з Генеалогічним товариством Юта, США є співробітництво у (1) створенні страхового фонду мікрофотокопій або цифрових копій на документи Національного архівного фонду України, що містять інформацію генеалогічного характеру і перебувають у віданні Держкомархіву, та (2) в регулюванні доступу й використання копій мікрофільмів.

Поповнення страхового фонду документів з паперовою основою відбувається переважно за рахунок створення страхових копій на документи генеалогічного змісту в процесі їх мікрофільмування для Генеалогічного товариства Юта. Мікрофільмуванню підлягали метричні книги різних конфесій за кінець XVIII – початок ХХ ст., які раніше не включалися до програм страхового копіювання.

На офіційному сайті Товариства www.familysearch.org існує пошуковий каталог, де можна знайти інформацію про те, копії яких матеріалів, якого населеного пункту та з якого джерела надходження (органи місцевого самоврядування, архіви, бібліотеки, музеї, колекції, друкована література, наукові та приватні дослідження) зберігаються в сховищах та надаються до використання в читальний зал Товариства.

Угода про співробітництво між Державним комітетом архівів України та неприбутковою громадською організацією Конференція з єврейських майнових претензій до Німеччини, США передбачає поглиблення міжнародної співпраці у сфері удосконалення архівних інформаційних ресурсів.

Співпраця за Угодою з компанією Праймері Сорс Майкрофілм, США здійснюється на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 30 червня 2002 р. № 7092/45 і зосереджена на здійсненні спільних наукових розробок архівних фондів, забезпеченні збереження, використання та публікації документів з архівних колекцій України, підготовці каталогів та інформаційних довідників, як в електронному форматі, так і в вигляді мікрофільмів.

2003 р. реалізовано спільний проект публікації документів на

мікрофільмах "Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: Архівні матеріали Центрального державного архіву громадських об'єднань України (ЦДАГО України)".

ЦДІАЛ у рамках проекту з компанією створено колекцію "Дорога до Палестини: сіоністський рух у Львівському регіоні у міжвоєнний період".

Інший український проект Праймері Сорс Майкрофілм, це три колекції з фондів Державного архіву Київської області: "Поштівки додому": Поштові картки українських примусових робітників з нацистської Німеччини (1942–1945); "Від большевизму до нового порядку": Музей-архів переходової доби (1942); "Довга дорога додому": Фільтраційні справи колишніх оstarбайтерів".

З компанією плідно співпрацюють також ДЦЗД НАФ, ЦДАВО, інші архіви.

2007 р. УНДІАСД укладено Договір про співпрацю з Канадським інститутом українських студій Альбертського університету, що передбачає розвиток та поглиблення наукових та культурних зв'язків між сторонами.

ЦДІАК розпочато роботу з підготовки спільного українсько-польського проекту "Пам'ятки європейської цивілізації", метою якого є реконструкція повної колекції актових книг із зібрання архіву, як тих, що є в наявності, так і втрачених під час Другої Світової війни. ЦДІАЛ укладено Угоду з Генеральною дирекцією державних архівів Польщі з мікрофільмування архівних матеріалів з фондів архіву у рамках проекту "Спільна польсько-українська архівна спадщина".

Хочеться відмітити активність у розвитку міжнародного співробітництва Державного архіву Київської області, який останні 3 роки плідно співпрацює з компанією Іст Вью Паблікейшенс, США, у рамках співробітництва з якою змікрофільмовано 656 одиниць зберігання.

Держархівом Волинської області було укладено трьохсторонню Угоду про співробітництво між архівом, Генеральним консульством Республіки Польща в м. Луцьку та Волинським обласним редакційно-видавничим підприємством "Настир'я" про підготовку і видання "Анотованих реєстрів описів фондів до 1939 року".

Державний архів Закарпатської області активно співпрацює за угодами про співробітництво з Інститутом суспільних наук Словацької академії наук, з Повітовим Музеєм Сату Маре (Румунія), Будапештським міським архівом (Угорщина).

За Угодою про співробітництво Держархіву Миколаївської області з Товариством російських німців в Америці упродовж 2004–2007 рр. виготовлено 11239 цифрових копій документів із 132 справ. Створено цифрові копії на документи фф. 484 "Колекція метричних книг установ релігійних культів, що існували на території Миколаївської області", Р–264 "Виконавчий комітет Катеринентальської сільської Ради депутатів трудящих", Р–265 "Виконавчий комітет Ландауської сільської Ради депутатів трудящих", Р–276 "Виконавчий комітет Рорбаської сільської Ради депутатів трудящих" та інших.

Держархів Миколаївської області також співпрацює з Геттингенським дослідницьким центром, ФРН, Угодою з яким передбачено виявлення

документів, що стосуються історії німців Миколаївщини у 20–30-х рр. ХХ ст. та підготовку анотованого покажчика справ "Німці Миколаївщини".

Держархівом Тернопільської області укладено 2007 р. Договір про співробітництво з Південно-Східним науковим інститутом у м. Перемишлі (Республіка Польща).

Однією із форм міжнародного співробітництва державних архівних установ є укладання грантових угод або проектів – ЦДІАЛ з американською благодійною організацією R'fa-aye-ni Society, фундацією "Україна-США", ЦДАМЛМ з Федеральним урядом Німеччини, держархіву Вінницької, Одеської областей з Фондом ФРН "Пам'ять, відповідальність, майбутнє, держархів Хмельницької області з Посольством США в Україні. Метою таких проектів є надання гуманітарної або іншої допомоги архівам.

Станом на 11 березня 2008 р. не уклали угоди і не співпрацюють з іноземними установами, організаціями і компаніями ЦДКФФА, державні архіви Кіровоградської, Луганської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Херсонської, Черкаської областей, Держархів м. Києва.

Перспективним напрямком міжнародної діяльності Держкомархіву є поглиблення взаємодії із закордонним українством, яке має бути спрямоване на проведення робіт з поповнення Національного архівного фонду документами, що належать до культурної спадщини української нації, які перебувають за кордоном. Активізації цієї роботи сприятиме створений 2007 р. ЦДАЗУ, який має узагальнити напрацювання Держкомархіву та архівних установ в цьому напрямку.

У ході консультацій в рамках роботи Українсько-німецької комісії з питань повернення втрачених або незаконно переміщених культурних цінностей (2003) українською та німецькою сторонами було попередньо погоджено процедуру повернення ЦДКФФА оригіналів з фондів архіву, вивезених з Києва під час Другої світової війни. Німецька Сторона повідомила, що фотопозитиви цих оригіналів упорядковано тематично, вони зберігаються у Федеральному архіві (м. Кобленц).

У рамках підписаного у листопаді 2002 р. Протоколу про співпрацю між Держкомархівом України і Федеральним архівом у Кобленці у фототеці Федерального архіву у листопаді 2003 р. працювала помічник директора ЦДКФФА Н. М. Слончак, яка провела виявлення фотодокументів з історії України ("Україніка").

У Варшаві у рамках Року України в Польщі відбувся міжнародний семінар "Польсько-українська спільна архівна спадщина" (12–13 вересня 2005 р.), на якому підведено підсумки роботи, що проводилася 2001–2005 рр. у рамках діяльності груп експертів з питань архівної спадщини та визнано за доцільне сконцентрувати співробітництво обох сторін у напрямку реституції в здійсненні взаємного обміну копіями масивів документів, визнаних експертами незаконно переміщеними на територію іншої держави в роки Другої світової війни або внаслідок інших конфліктів та воєн. На семінарі сторони визнали, що на сьогодні найбільш перспективною у рамках двосторонніх українсько-польських відносин видається концепція спільної архівної спадщини.

16–18 березня 2006 р. у рамках семінару "Спільна польсько-українська історична спадщина" (м. Варшава, Республіка Польща) польську сторону поінформовано про бачення українськими архівістами дефініції поняття "спільна архівна спадщина" та узгоджено з польськими колегами практичні кроки щодо виявлення та обліку об'єктів такої спадщини.

Сьогодні потребує поновлення державними архівними службами України та Республіки Польща консультацій щодо можливості здійснення взаємного обміну культурними цінностями, виявленими в архівах обох Сторін, що можуть бути віднесені до незаконно переміщених внаслідок історичних процесів і подій, зокрема під час Другої світової війни (останні консультації відбулися в м. Яремча у 2004 р.) та доопрацювання Сторонами переліків архівних документів та матеріалів, що можуть бути віднесені до об'єктів взаємної реституції та узгодження позицій обох Сторін з цих питань.

Загалом робота у напрямку виявлення документів категорії "Архівна Україніка" у зарубіжних архівосховищах ведеться повільними темпами. Більш-менш активно проводиться ця робота в ЦДІАЛ, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, держархівами Волинської, Донецької, Дніпропетровської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Рівненської, Херсонської областей, м. Севастополя.

Потребують перегляду та внесення змін Угоди про співробітництво укладені Держкомархівом у 1990-х роках з державними архівними службами Білорусі, Литви, Казахстану, Естонії.

У зв'язку з організацією роботи над архівно-пошуковим інформаційним проектом "Український мартиролог ХХ ст." необхідно активізувати співпрацю з архівними установами Казахстану, Росії, інших держав, в яких можуть зберігатися відомості про громадян України, що зазнали репресій, були депортовані та позбавлені волі та виборчих прав.

Подальшого вирішення потребує питання щодо забезпечення фінансування витрат, пов'язаних із здійсненням Держкомархівом України та архівними установами міжнародного співробітництва у сфері архівної справи, зокрема виявлення та копіювання документів категорії "Зарубіжна Україніка" в архівосховищах іноземних держав.

Про організацію виявлення унікальних документів НАФ

від 21 березня 2008 р. № 49

Відповідно до Плану заходів, спрямованих на реалізацію у 2008 році пріоритетів Держкомархіву, та Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, затвердженої наказом Держкомархіву України від 19.02.2008 № 34, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 12.03.2008 р. за № 202/14893 (далі – Методика),

НАКАЗУЮ:

1. Директорам центральних та галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва і Севастополя:

- до 22 квітня 2008 року переглянути на ЕПК Анований перелік унікальних документів (справ, фондів, колекцій) Національного архівного фонду, що зберігаються в архіві, та подати відповідні документи відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву для розгляду на засіданні ЦЕПК;
- забезпечити проведення грошової оцінки, страхування, створення страхового фонду та належних умов зберігання унікальних документів, про організацію роботи та терміни виконання поінформувати відділ зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву до 1 вересня 2008 року;
- згідно позначень “ОЦ” в описах справ постійного зберігання обрахувати кількість одиниць зберігання, в яких ймовірно може бути виявлено унікальні документи, провести аналіз необхідних ресурсів на якнайскоріше завершення роботи по виявленню унікальних документів та до 1 вересня 2008 року подати інформацію відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву за формою, що додається.

2. Відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву (Кисельова Л. А.):

- до 15 травня 2008 р. подати на погодження ЦЕПК ановані переліки унікальних документів державних архівів;
- з 1 червня 2008 р. ведення розділу “Унікальні документи Національного архівного фонду” Державного реєстру національного культурного надбання здійснювати в електронній формі згідно з додатком 2 Методики.

3. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Богунова Н. К.) включити до планово-звітних показників: кількість унікальних документів, в т. ч. здійснено грошову оцінку.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України К. Є. Новохатського.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

(назва держархіву)

	Фонд	Опис	Кількість переглянутих од. зб. станом на 01.01.2008	Кількість од. зб., в яких виявлено унікальні документи	Кількість од. зб. з позначкою "ОЦ"	Кількість необхідного робочого часу (у днях) на перегляд вказаної у графі 5 кількості од. зб., із зазначенням кількості працівників, які будуть задіяні
Загалом						

Директор архіву

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**Про внесення змін до карти-замовлення УНДІАСД України на
розроблення наукових тем на 2008 рік
від 21 березня 2008 р. № 50**

На виконання наказу Держкомархіву від 25.02.2008 № 36 “Щодо виконання рішення 8-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА)” та відповідно до доповідної записки начальника відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Прилепішевої Ю. А. від 06.03.2008

НАКАЗУЮ:

1. Управлінню організаційно-правового та аналітичного забезпечення Держкомархіву (Прись Т. П.) внести зміни до Карти-замовлення УНДІАСД України на розроблення наукових тем на 2008 рік та Плану науково-дослідної та методичної роботи державних архівних установ України на 2008 рік, доповнивши їх темою “Досвід реалізації концепції спільної архівної спадщини країн, що входили до складу Австро-Угорської імперії та Сполученого королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Аналітична довідка” (термін виконання 20.05.2008).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Щодо стажування українських архівістів в Угорщині
від 24 березня 2008 р. № 51

Згідно з домовленістю з керівництвом Спілки архівістів Угорщини та на запрошення угорської сторони

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити склад української делегації у кількості 8 осіб для проведення стажування у архівних установах Угорщини з 27 квітня по 05 травня 2008 р.:

Матяш І. Б.

Керівник делегації

Киструська Н. В.

Куташі І.

Топішко Н. О.

Делеган М. В.

Жмундуляк Д. Д.

Клименко Т. А.

Кулініч Ю. Я.

2. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву України (Прилепішева Ю. А.) забезпечити координацію роботи з угорською стороною щодо організації перебування української делегації в м. Будапешті та підготувати матеріали для розгляду у ході робочих засідань.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 18 березня 2008 р. “Про забезпечення законного та ефективного
використання бюджетних коштів Держкомархівом та центральними
державними архівними установами”
від 26 березня 2008 р. № 53**

НАКАЗУЮ:

1. Оголошується до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 18 березня 2008 р. “Про забезпечення законного та ефективного використання бюджетних коштів Держкомархівом та центральними державними архівними установами” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

РІШЕННЯ

**КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ
АРХІВІВ УКРАЇНИ
від 18 березня 2008 р.**

**Про забезпечення законного та ефективного використання бюджетних
коштів Держкомархівом та центральними державними архівними
установами**

Заслухавши звіт виконуючого обов'язки начальника фінансово-економічного відділу Держкомархіву Стадник В. А. про забезпечення законного та ефективного використання бюджетних коштів Державним комітетом архівів України та центральними державними архівними установами, колегія констатує, що Державним бюджетом України у 2007 році для центральних державних архівних установ в цілому було передбачено кошти в сумі 28123,6 тис. грн. Із загальної суми коштів видатки, із врахуванням внесених змін до кошторисів, було розподілено таким чином:

11628,5 тис. грн. становили видатки на виплату заробітної плати з нарахуванням;

757,0 тис. грн. – видатки на оплату комунальних послуг і енергоносіїв;

15538,1 тис. грн. – видатки на утримання архівних установ, у тому числі капітальні видатки . – 10242,6 тис. грн.

У порівнянні з 2006 роком фінансування центральних державних архівних установ збільшилося на 19118,6 тис. грн.

У 2006 р. заробітна плата з нарахуванням складала 67 % від загального бюджету, передбаченого для центральних державних архівних установ, 24% – кошти на утримання та розвиток архівів, а у 2007 р. зарплата з нарахуванням становила майже 41 % від загальної суми, затвердженої за програмою “Архівна

справа”, і 59 % – утримання та розвиток центральних архівів.

На 35% підвищено посадові оклади працівників, посади яких не віднесено до посад державних службовців. Для виплат за новими посадовими окладами центральним архівним установам було додатково виділено кошти із державного бюджету у сумі 324,7 тис. грн.

У 2007 році середня заробітна плата в архівних установах становила 1200 грн., у 2006 році вона складала 990 грн.

У 2007 році була погашена кредиторська заборгованість, яка виникла на кінець 2006 року в центральних державних архівних установах у сумі 132,3 тис. грн., з них 122,7 тис. грн. становлять капітальні видатки.

Видатки, які не покриваються коштами із державного бюджету, центральні архівні установи здійснювали за рахунок коштів, отриманих від надання платних послуг. У 2007 центральні державні архівні установи отримали від надання платних послуг 1 млн. 473,8 тис. грн.

З них 1 млн. 235 тис. грн. надійшло від надання архівами платних послуг, згідно з функціональними повноваженнями, 204 тис. грн. від господарської та виробничої діяльності, 26 тис. грн. – від надання приміщень та майна в оренду, 4 тис. грн. – від реалізації майна.

Найбільше отримали коштів від надання платних послуг Центрального державного архіву громадських об'єднань України (347,5 тис. грн.), Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Пшеничного (306,2 тис. грн.), Центрального державного архіву вищих органів влади (258,2 тис. грн.), ЦДІАЛ (237,2 тис. грн.), ЦДІАК (160,2 тис. грн.).

Використання коштів архівними установами в цілому по спеціальному фонду було направлено на виплату зарплати працівникам в сумі 523,6 тис. грн., на придбання матеріалів, обладнання та інвентаря – 120,1 тис. грн., на проведення поточного ремонту приміщень – 148,7 тис. грн., на оплату комунальних послуг – 45,6 тис. грн., на капітальні видатки – 173,7 тис. грн.

Українському науково-дослідному інституту архівної справи та документознавства у 2007 році за програмою “Прикладні розробки у сфері архівної справи” державним бюджетом було передбачено 956,2 тис. грн.

У 2007 р загальна сума коштів, передбачена Українському науково-дослідному інституту архівної справи та документознавства, збільшилась у порівнянні з 2006 р. на 276,6 тис. грн. Із загальної суми 662,3 тис. грн. (69 %) складає зарплата, 240,9 тис грн. (25%) – нарахування на зарплату. Середня зарплата працівників Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства становить 1500 грн. На всі інші видатки передбачено було всього лише 53,0 тис. грн. на рік.

Видатки, відповідно до затвердженого кошторису, профінансовано у повному обсязі. Кошти, отримані Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства від надання платних послуг у 2007 році становили лише 6,0 тис. грн., використано 3,3 тис. грн.

За програмою “Керівництво та управління у сфері архівної справи” у 2007 році було затверджено кошти у сумі 2759,4 тис. грн.

Із них 2414,8 тис. грн, або 87 %, складала зарплата з нарахуванням. На

інші видатки виділено 177 тис. грн.

У порівнянні з 2006 р. фінансування було збільшено на 17 %.

Профінансовано у 2007 році було 100 відсотків за планом. Кредиторської заборгованості за зазначеною програмою немає.

У 2007 році відповідно бюджетного запиту за програмою 6111040 “Пошук і впорядкування жертв війни та політичних репресій” державному підприємству “Центру” визначено видатки у сумі 5399,4 тис. грн.

Всього на виконання бюджетної програми “Пошук і впорядкування жертв війни та політичних репресій” визначено потребу в коштах загального фонду на 2007 рік у сумі 9099,4 тис. грн.

Законом України “Про Державний бюджет України на 2007 рік” Українському інституту національної пам’яті, як відповідальному виконавцю, затверджено кошти в сумі 3477,8 тис. грн., з них на програму 6112010 “Керівництво та управління у сфері відновлення та збереження національної пам’яті” – 2477,8 тис. грн. та на програму 6112030 “Заходи Українського інституту національної пам’яті” – 1000,0 тис. грн.

Профінансовано видатки Українському інституту національної пам’яті у повному обсязі до затвердженого кошторису. На кінець 2007 року Український інститут національної пам’яті дебіторської та кредиторської заборгованості не має.

Водночас при використанні бюджетних коштів Державним комітетом архівів України та центральними державними архівними установами допущено ряд порушень. Так, Дирекція по експлуатації комплексу споруд ЦДА України з метою уникнення тендерних процедур у 2007 році здійснила поділ предметів закупівлі з послуг по технічному обслуговуванню та ремонту транспортних засобів загальною сумою видатків за двома угодами 20 тис. грн. з ТОВ “Авто-Палац-Сервіс”, що є порушенням Закону України “Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти”.

Центральні державні архівні установи в порушення постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 року № 228 “Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ” не подавали відповідних розрахунків та економічних обґрунтувань до кошторисів загального та спеціального фонду бюджету у встановленій формі та у визначені строки.

Центральний державний науково-технічний архів України розрахував потреби та здійснив оплату теплопостачання приміщення, яке займає інша юридична особа (фірма “Альтаір”). Таким чином, в результаті оплати послуг з теплопостачання іншої юридичної особи Архівом незаконно використано коштів Державного бюджету за КЕКВ 1161 в загальній сумі 15,5 тис. грн. Також ЦДНТА з огляду на аварійний стан фасаду будівлі, що належить Свято-Покровському монастирю, здійснив ремонт фасаду на суму 19,84 тис. грн.

На порушення п. 11. “Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ” центральні державні архівні установи не проводили інвентаризацію розрахунків з Державною податковою інспекцією щодо податку на додану вартість, таким чином

протягом 2004–2007 років робота щодо повернення коштів ПДВ не проводилась.

Однією з проблем фінансування архівних установ у 2007 році, як і в попередні роки, залишається непропорційний розподіл помісячних асигнувань коштів загального фонду державного бюджету. В результаті невикористаними залишилися кошти на кінець року:

за програмою „Архівна справа” – 475 тис. грн.

“Прикладні розробки у сфері архівної справи” – 1,2 тис. грн.;

“Керівництво та управління у сфері архівної справи” – 12,7 тис. грн.;

“Керівництво та управління у сфері відновлення та збереження національної пам’яті” – 189,3 тис. грн.;

“Заходи Українського інституту національної пам’яті” – 266,8 тис. грн.

Дебіторська заборгованість за програмою “Керівництво та управління у сфері архівної справи” склала 2,5 тис. грн. Це кошти за послуги зв’язку, які були сплачені авансовим платежем Укрпошти.

З метою забезпечення більш ефективного використання бюджетних коштів центральними державними архівними установами **колегія вирішує:**

1. Фінансово-економічному відділу Державного комітету архівів України:

— здійснювати внутрішній фінансовий контроль за законним та ефективним використанням бюджетних коштів Державним комітетом архівів України та центральними державними архівними установами;

— щорічно у березні звітувати на колегії Держкомархіву про використання бюджетних коштів центральними державними архівними установами за минулий рік та оприлюднити на сайті Держкомархіву фінансовий звіт за 2007 рік.

2. Директорам центральних державних архівних установ:

— посилити контроль за ефективним використанням бюджетних коштів та здійснити заходи щодо освоєння їх у повному обсязі, згідно із затвердженим кошторисом видатків, уникаючи ситуації повернення невикористаних коштів до державного бюджету;

— проводити тендерні процедури відповідно до вимог Закону України “Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти”;

— проаналізувати причини утворення кредиторської та дебіторської заборгованості та провести заходи щодо недопущення її утворення у поточному році;

— в обов’язковому порядку подавати відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 року № 228 “Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ” економічні обґрунтування до бюджетних запитів та кошторисів загального та спеціального фонду бюджету;

— дотримуватися Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ.

Голова колегії

Голова Державного комітету архівів України

Секретар колегії

О.П. Гінзбург

Т.В. Галицька

**З метою забезпечення виконання Плану заходів, спрямованих на
реалізацію у 2008 році пріоритетів Держкомархіву
від 26 березня 2008 р. № 54**

З метою забезпечення виконання Плану заходів, спрямованих на реалізацію у 2008 році пріоритетів Держкомархіву, затверджених Міністром культури і туризму України В. В. Вовкуном 13 березня 2008 року,

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам структурних підрозділів врахувати позиції Плану заходів при складанні та виконанні квартальних планів роботи відділів.
2. Організаційно-аналітичному відділу (Богунова Н. К.) включити позиції Плану заходів до квартальних планів-звітів організаційної роботи Держкомархіву на 2008 рік.
3. Включити до плану роботи колегії Держкомархіву на грудень 2008 року розгляд питання про стан виконання Плану заходів.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Про внесення змін до складу колегії Держкомархіву
від 26 березня 2008 р. № 56

Відповідно до Положення про колегію Держкомархіву, затвердженого наказом Держкомархіву від 14.05.2007 № 74

НАКАЗУЮ:

1. Вивести зі складу колегії Держкомархіву Папакіна Г. В., начальника управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву, у зв'язку з його звільненням.

2. Призначити секретарем колегії Держкомархіву Галицьку Т. В., головного спеціаліста організаційно-аналітичного відділу управління організаційно-правового та аналітичного забезпечення Держкомархіву, та встановити їй надбавку у розмірі 30 % за складність, напруженість у роботі.

3. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

**Про підсумки щорічної оцінки діяльності державних
службовців у 2007 році**
від 26 березня 2008 р. № 58

У зв'язку із завершенням проведення щорічної оцінки виконання державними службовцями Держкомархіву України та центральних державних архівів України (директори, заступники директорів, заступники директорів–голови зберігачі фондів) покладених на них обов'язків і завдань за підсумками роботи у 2007 році

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити підсумки щорічної оцінки (додаються).
2. Сектору кадрової роботи (Баранова О. В.) ознайомити керівників структурних підрозділів Держкомархіву, центральних державних архівів з підсумками щорічної оцінки та долучити заповнені бланки щорічної оцінки до особових справ державних службовців.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

Список оцінок працівників Державного комітету архівів України,
які проходили щорічну оцінку виконання покладених на них
завдань і обов'язків за 2007 рік

1	Баранова Олена Вячеславівна	“висока”
2	Бернікова Оксана Петрівна	“добра”
3	Боярчук Ірина Сергіївна	“висока”
4	Горбатюк Оксана Віталіївна	“висока”
5	Гриневич Вікторія Володимирівна	“висока”
6	Добринчук Ірина Вікторівна	висока
7	Донських Роман Борисович	“добра”
8	Забенько Юрій Іванович	“добра”
9	Каплун Валентина Лазарівна	“добра”
10	Кисельова Леся Анатоліївна	“добра”
11	Кузнецова Марина Ігорівна	“добра”
12	Лісунова Надія Іванівна	“висока”
13	Мещерін В'ячеслав Георгійович	“добра”
14	Медведева Людмила Іванівна	“добра”
15	Малюк Ганна Володимирівна	“добра”
16	Папакін Георгій Володимирович	“висока”
17	Прилепішева Юлія Анатоліївна	“висока”
18	Прись Тетяна Петрівна	“висока”
19	Сельченкова Світлана Вікторівна	“висока”
20	Семчук Роза Мансурівна	“добра”
21	Стадник Вікторія Анатоліївна	“висока”
22	Фесенко Ірина Григорівна	“добра”
23	Шамич Анна Олександрівна	“добра”
24	Ярошенко Давид Володимирович	“висока”

Завідувач сектора кадрової роботи
Держкомархіву України

О. В. Баранова

Список оцінок керівників центральних державних архівів,
які пройшли щорічну оцінку виконання покладених на них
завдань і обов'язків за 2007 рік

1. Маковська Наталія Василівна – директор Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України – “висока”;
2. Обжелян Алла Василівна – заступник директора – головний зберігач фондів Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України – “висока”;
3. Савлук Світлана Анатоліївна – заступник директора Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України – “висока”;
4. Лозицький Володимир Сергійович – директор Центрального державного архіву громадських об'єднань України – “висока”;
5. Бажан Ольга Вікторівна – заступник директора Центрального державного архіву громадських об'єднань України – “добре”;
6. Пінчук Дмитро Михайлович – заступник директора – головний зберігач фондів Центрального державного архіву громадських об'єднань України – “висока”;
7. Музичук Ольга Володимирівна – директор Центрального державного історичного архіву України, м. Київ – “висока”;
8. Демченко Людмила Ярославівна – заступник директора Центрального державного історичного архіву України, м. Київ – “висока”;
9. Кулеба Галина Іванівна – заступник директора – головний зберігач фондів Центрального державного історичного архіву України, м. Київ – “висока”;
10. Пельц Діана Іванівна – директор Центрального державного історичного архіву України, м. Львів – “висока”;
11. Лісовська Євгенія Іванівна – заступник директора Центрального державного історичного архіву України, м. Львів – “висока”;
12. Стефанік Олеся Юріївна – заступник директора Центрального державного історичного архіву України, м. Львів – “висока”;
13. Топішко Ніна Олександрівна – директор Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного – “висока”;

- 14.Божук Галина Іванівна – заступник директора Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного – “добра”;
- 15.Миргород Наталія Валентинівна – заступник директора Центрального державного науково-технічного архіву України – “висока”;
- 16.Скрипка Леонід Вікторович – директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України – “добра”;
- 17.Ходоровський Михайло Дмитрович – заступник директора – головний зберігач фондів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України – “добра”;
- 18.Авраменко Валерій Степанович – заступник директора Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України – “добра”.

Завідувач сектора кадрової роботи
Держкомархіву України

О. В. Баранова

**Про оголошення конкурсу науково-методичних
і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства,
археографії за 2007 рік
від 31 березня 2008 р. № 59**

В рамках проведення другого Всеукраїнського фестивалю науки з нагоди відзначення професійного свята працівників наукової сфери та 90-річчя заснування Національної академії наук, з метою стимулювання й удосконалення методичної та науково-інформаційної діяльності державних архівних установ, заохочення творчої активності працівників галузі

НАКАЗУЮ:

1. Оголосити конкурс науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2007 рік (умови додаються).

2. Встановити першу премію у розмірі 300 грн., другу – 250 грн., третю – 200 грн.

3. Рішення про присудження премії опублікувати у Віснику Держкомархіву і на веб-сайті Держкомархіву.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету

О. П. Гінзбург

УМОВИ
конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт
з архівознавства, документознавства, археографії
за 2007 рік

1. Для участі у конкурсі приймаються роботи, виконані в плановому або ініціативному порядку окремими працівниками архівних установ або колективами авторів.

2. Роботи для участі у конкурсі подаються у вигляді науково-методичних посібників, аналітичних оглядів, баз та банків даних, статей, фотоальбомів, буклетів, каталогів і макетів документальних виставок, сценаріїв теле-, радіопередач, випусків наукових та науково-популярних журналів тощо.

3. Роботи, подані на конкурс, повинні містити оригінальні ідеї, нові методичні положення та технології роботи, апробовані на практиці.

4. Право висунення робіт на конкурс надається:

- вченій раді УНДІАСД;

- дирекціям, колегіям, науково-методичним радам центральних державних архівних установ, галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, держархівів областей, міст Києва та Севастополя;

- Правлінню Спілки архівістів України.

5. Роботи для участі в конкурсі повинні бути подані до Держкомархіву до 5 травня 2008 року у двох примірниках з додаванням таких документів:

- рішення колегіального чи науково-дорадчого органу з обґрунтуванням висунення роботи, до якого включено характеристику роботи, відомості про характер і масштаби її практичного впровадження;

- коротких біографічних відомостей про авторів (прізвище, ім'я, по батькові, паспортні дані, ідентифікаційний номер, посада). Відомості підписуються автором, засвідчуються підписом керівництва і печаткою установи, що подає роботу для участі в конкурсі.

6. Подані матеріали розглядаються Нормативно-методичної комісією до 20 травня 2008 року. Висновки Нормативно-методичної комісії затверджуються наказом Держкомархіву.

7. Якщо на розгляд Нормативно-методичної комісії подається робота, автором якої є член Нормативно-методичної комісії, то він не бере участі в прийнятті рішення щодо цієї роботи.

8. Для заохочення авторів кращих робіт встановлюється три заохочувальні премії, розмір яких визначається керівництвом Держкомархіву під час оголошення конкурсу, з врученням дипломів (I-III ступеня). Грошова премія між членами авторського колективу розподіляється порівну. Дипломи вручаються кожному співавтору колективної роботи.

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

У Держкомархіві України

Прес-конференція на тему “Чия земля? – або нові перепони на шляху збереження національної пам'яті”

9 січня 2008 р. Державним комітетом архівів України було проведено прес-конференцію на тему “Чия земля? – або нові перепони на шляху збереження національної пам'яті”. На запитання представників ЗМІ відповідали Голова Держкомархіву України О. П. Гінзбург, начальник відділу правового забезпечення та координації роботи Голови та заступників Голови Держкомархіву України Т. С. Худенко та директор Центрального державного історичного архіву України, м. Київ О. В. Музичук.

Перше рішення Київського міськвиконкому стосовно місця розташування комплексу споруд центральних державних архівів України на Батієвій горі було прийнято ще влітку 1944 р. У 1947 р. місто виділило Архівному управлінню МВС УРСР земельну ділянку під будівництво головного архівосховища держави загальною площею 24,8 тис. кв. метрів (нині – вул. Солом'янська, 24).

За чотири десятиліття існування будівель комплексу без капітального ремонту їхні інженерні системи майже повністю зносилися, архівосховища перевантажені документами. Умови зберігання документів у центральних державних архівах України не дозволяють приймати сучасну документацію, створену за допомогою комп'ютерних технологій. Необхідно також забезпечити відповідними приміщеннями для проведення галузевих наукових досліджень та технологічних розробок Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, створений у 1994 р. й розміщений тимчасово на дуже обмеженій площі.

Одним із невідкладних заходів щодо збереження архівних цінностей України, визначених в однойменному розпорядженні Президента України від 13 квітня 2005 р., є будівництво, реконструкція та облаштування комплексу споруд центральних державних архівів України на вул. Солом'янській, 24 у м. Києві – головного сховища Національного архівного фонду.

Проектом передбачено будівництво двох нових п'ятнадцятиповерхівок, з'єднаних з головним корпусом. Цей проект було схвалено містобудівною радою.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1041-р “Про затвердження проекту та титулу будови “Реконструкція та розвиток комплексу споруд центральних державних архівів по вул. Солом'янській, 24, у м. Києві” затверджено загальний кошторис реконструкції у розмірі 251898,817 тис. гривень.

Державним комітетом архівів України підготовлено усі необхідні документи для підтвердження прав Дирекції з експлуатації комплексу споруд центральних державних архівних установ України на користування земельною

ділянкою, виділеною виконкомом Київміськради 59 років тому.

У 2005 р. з'явилися претензії на 20 соток з 2,48 гектарів, призначених Дирекції, з боку Товариства з обмеженою відповідальністю "НВ".

Подальший перебіг подій викладено не лише в численному листуванні, але й кількох газетних публікаціях: "Земля ваша? Будет наша!" (Газета по-київськи, 17 січня 2006 р.), "Элитное" жилье против исторической памяти, или Практика Киевской мэрии" (Украина и мир сегодня, 27 січня – 2 лютого 2006 р.), "Архівний детектив" (Урядовий кур'єр, 21 березня 2006 р.).

Прокуратура міста Києва за зверненням Державного комітету архівів установила повну безпідставність претензій ТОВ "НВ" на земельну ділянку і 24 січня 2006 р. листом на адресу Київської міської державної адміністрації (КМДА) рекомендувала "прийняти рішення відповідно до регламенту роботи Київської міської ради", і права архівістів було підтверджено Державним Актом на право постійного користування земельною ділянкою від 2 жовтня 2006 р.

Проте Товариство з обмеженою відповідальністю "НВ" знову подає позовну заяву. Розгляд судової справи наразі триває.

У 2007 р. перед Державним комітетом архівів України та державними архівами України постала проблема щодо рейдерства земельних ділянок не лише по вул. Солом'янській, 24 у м. Києві, а й земельних ділянок, що належать Центральному державному архіву–музею літератури і мистецтва України в Пютах, Державному архіву Автономної Республіки Крим та ін.

Розширена колегія Держкомархіву

26–27 лютого 2008 р. проведено розширене засідання колегії Держкомархіву України, присвячене підбиттю підсумків роботи державних архівних установ у 2007 р. та їх завданням на 2008 р. У роботі колегії взяли участь представники Державного комітету архівів України та директори державних архівних установ. Було заслухано доповіді Голови Державного комітету архівів України О. П. Гінзбург, заступника Голови Державного комітету К. Є. Новохатського, начальників управлінь Держкомархіву, директора Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства І. Б. Матяш, директорів центральних та обласних архівів. К. Є. Новохатський у своїй промові, зокрема, наголосив на стані та перспективах діяльності архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

У рамках роботи колегії Держархіву Херсонської області вручено нагороду за перемогу у конкурсі на здобуття премії ім. В. Веретеннікова, проведено робочу нараду з питань підготовки "Книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні", обговорено законопроект "Про повернення культового майна, що є документами Національного архівного фонду". 27 лютого було проведено нараду з питань паспортизації архівних відділів райдержадміністрацій областей та нараду директорів, учасників XVI Міжнародного конгресу архівів, який відбудеться 21–27 липня ц. р. у Куала-Лумпур, Малайзія.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ДО ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КНИГИ ПАМ'ЯТІ "ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ"

1. ВСТУП

Відновлення та збереження національної пам'яті є важливою складовою консолідації та розвитку Українського народу, його історичної свідомості, спрямованою на глибоке розуміння, пошук та утвердження власної ідентичності нації, є базисом у побудові демократичного суспільства та формуванні правової держави.

Наслідком цілеспрямованої політики Голодомору Українського народу зі сторони радянського режиму стало знищення багатьох мільйонів людей, руйнування соціальних основ української нації, її вікових традицій, духовної, культурної та етнічної самобутності.

Діяльність, спрямована на усвідомлення морального обов'язку перед минулими та наступними поколіннями українців, усіма громадянами держави визнання необхідності відновлення історичної справедливості, утвердження в суспільстві нетерпимості до будь-яких проявів насильства, вшанування пам'яті мільйонів співвітчизників, які стали жертвами Голодомору 1932–1933 років в Україні та його наслідків, всіх громадян, які пережили цю страшну трагедію в історії Українського народу, визначається статтею 11 Конституції України та Законом України "Про Голодомор 1932–1933 років в Україні" як пріоритетний напрямок державної політики.

Одним з фундаментальних завдань у реалізації цієї політики є створення Національної Книги Пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років.

Створення Національної Книги Пам'яті здійснюється під керівництвом Українського інституту національної пам'яті за участю обласних державних адміністрацій, Держкомархіву, Міністерства освіти і науки, Міністерства культури і туризму, Національної академії наук України, інших зацікавлених органів влади та громадських організацій. Є бажаною участь у проекті регіональних редколегій Книги пам'яті "Реабілітовані історією".

2. СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ КНИГИ ПАМ'ЯТІ ТА РЕДАКЦІЙНІ КОЛЕГІЇ

Національна Книга Пам'яті "Голодомор 1932–1933 років" складається із Зведеного тому Національної Книги Пам'яті та обласних томів Національної Книги Пам'яті "Голодомор 1932–1933 років". Обласні Книги Пам'яті "Голодомор 1932–1933 років" створюються у областях, території яких були охоплені Голодомором 1932–1933 років (*згідно із Додатком 1*).

Дизайн і структура Книги (як Зведеного тому, так і обласних) розробляється централізовано Українським інститутом національної пам'яті.

Український інститут національної пам'яті формує **Редакційну колегію** Національної Книги Пам'яті "Голодомор 1932–1933 років" і подає її склад на затвердження Кабінету Міністрів України.

В областях, території яких були охоплені Голодомором 1932–1933 років, обласними державними адміністраціями формуються редакційні колегії обласних Книг Пам'яті “Голодомор 1932–1933 років”. Склад обласних редакційних колегій затверджується розпорядженням голови обласної адміністрації за погодженням із Українським інститутом національної пам'яті.

Редакційні колегії утворюють науково-редакційні робочі групи та відповідають за достовірність та узагальнення матеріалів, включених до Книги Пам'яті, реалізацію конкретних механізмів її формування і видання.

Науково-редакційні групи здійснюють науковий пошук та підготовку матеріалів до обласних томів Національної книги пам'яті.

3. ЗВЕДЕНИЙ ТОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ КНИГИ ПАМ'ЯТІ:

Зведений том Національної Книги Пам'яті включає:

- аналітичний розділ із аналізом історичних та правових аспектів Голодомору як геноциду, його передумов, перебігу та наслідків;
- перелік населених пунктів, що постраждали від Голодомору. *(Обласні редакційні колегії надають до Українського інституту національної пам'яті інформацію про населені пункти області, що постраждали від Голодомору, із зазначенням кількості жертв. При відсутності факту документального підтвердження створення штучних умов Голодомору по можливості надаються свідчення не менше трьох осіб, які особисто пам'ятають Голодомор 1932–1933 років. Якщо населений пункт був занесений на “чорну дошку”, зазначити це окремо. Інформація до переліку населених пунктів, що постраждали від Голодомору, подається відповідно до доданих форм (Додаток 2 та Додаток 3). Відповідальність за своєчасне надання інформації із області несе обласна державна адміністрація);*
- хроніку Голодомору (поденний опис подій протягом періоду осінь 1932–літо 1933 років);
- загальний реєстр документів, що стосуються Голодомору *(готується Держкомархівом на основі відповідних інформацій державних галузевих архівів та обласних державних архівів);*
- фотодокументи, що достовірно зроблені у 1932–1933 роках і розкривають картини Голодомору *(копії фотодокументів надаються обласними редакційними колегіями до Українського інституту національної пам'яті у паперовому та електронному вигляді (формати TIFF, JPG, з роздільною якістю не менше 300 dpi);*
- вибрані свідчення очевидців Голодомору, що підтверджують зумисність злочину геноциду *(готується Інститутом історії України НАН України);*
- вибрану бібліографію видань, присвячених Голодомору 1932–1933 років.

4. ОБЛАСНІ ТОМИ КНИГИ ПАМ'ЯТІ

Роботу над підготовкою обласних Книг Пам'яті “Голодомор 1932–1933 років” організують обласні редакційні колегії спільно із обласними державними адміністраціями. Відповідальність за видання регіональних томів Національної Книги Пам'яті “Голодомор 1932–1933 років” несе перший

заступник голови обласної адміністрації або заступник голови обласної державної адміністрації з гуманітарних питань відповідно до розподілу обов'язків.

Обласна Книга Пам'яті складається з трьох серій:

серія перша: “Мартиролог Голодомору”;

серія друга: “Джерела до вивчення Голодомору”;

серія третя: “Свідчення очевидців”.

4.1. Серія перша: “Мартиролог Голодомору”

Включає в себе поіменний список жертв, складений на місцях методом опитування чи використання вже існуючого мартирологічного матеріалу.

Базовим структурним рівнем Книги Пам'яті є рівень сільської (селищної/міської) ради. В межах сільської (селищної/міської) ради необхідно вести запис по населених пунктах, які входять до її складу і які постраждали від Голодомору. Окремо потрібно відзначити населені пункти, які існували у 1932–1933 роках і на сьогоднішній день не існують (об'єднані, ліквідовані, покинуті, вимерлі).

В межах населеного пункту, що постраждав від Голодомору, структура записів наступна:

- Загальна характеристика населеного пункту, включає у себе дані про кількість дворів та мешканців населеного пункту до і після Голодомору, рік створення колгоспу, кількість розкуркулених, загальну кількість померлих від Голодомору. Якщо відомі місця захоронень жертв Голодомору, вказати їх. Якщо в населеному пункті поставлений пам'ятник жертвам Голодомору, зазначити дату та ініціаторів встановлення, авторів пам'ятника. Якщо є відповідна інформація, окремо зазначається, чи був занесений населений пункт на **чорну дошку** та вказуються дати занесення та зняття із чорної дошки.
- Список жертв Голодомору (*голодними із масовою смертністю були також роки 1931, можливо доцільно вказувати і померлих у ці роки*). Інформація подається у визначеній формі (**Додатки 4 та Додаток 5**).
- Список тих, хто допомагав вижити односельцям під час Голодомору. Інформація включає:
 - прізвище, ім'я по-батькові померлого;
 - біографічні дані про них (рік народження, соціальний стан, професія/заняття, освіта, національність і т.д.);
 - свідчення, що підтверджують достовірність діяльності;
 - джерело інформації.
- Інформацію про виконавців політики Голодомору. Інформація включає:
 - прізвище, ім'я по-батькові;
 - біографічні дані про них, що відомі;
 - свідчення, що підтверджують достовірність діяльності;
 - джерело інформації.

(Необхідно забезпечити збір та систематизацію інформації про виконавців політики Голодомору, але питання публікації даної інформації буде

вирішуватись додатково після обговорення).

– **Серія друга “Джерела до вивчення Голодомору”**

Включаються:

- Книги реєстрації смерті за 1932–1933 рр. Ці книги можуть бути вибірково видані факсимільним способом, їх електронні фотокопії надсилаються в Український інститут національної пам'яті, де вони будуть систематизовані та виставлені на тематичному сайті. При надсиланні фотокопій книг реєстрації смерті вони повинні бути згруповані за алфавітом в межах сільських рад по районах, а райони розташовані за алфавітом в межах області.
- Документи, які розкривають трагедію Голодомору, що зберігаються у місцевих архівах та музеях.

Всі документи, включаючи книги запису смерті, повинні мати реквізити (архів зберігання, фонд, опис, справа, аркуш).

4.3. Серія третя: “Свідчення очевидців”

Складається із свідчень про Голодомор вже записаних чи тих, що будуть зібрані на території області. Збір свідчень Український інститут національної пам'яті пропонує здійснювати за методикою, розробленою професором В. К. Борисенко (*Додаток 6*).

4.4. Кожен том Книги пам'яті супроводжується:

- вступною статтею, у якій розкривається історія та масштаби Голодомору в області, дається характеристика джерел, зазначаються ступінь археографічної обробки матеріалу;
- іменним покажчиком;
- географічним покажчиком;
- переліком документальних матеріалів;
- при необхідності додатками.

Всі копії матеріалів у електронному вигляді надсилаються в Український інститут національної пам'яті.

5. ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КНИГИ ПАМ'ЯТІ В ОБЛАСТЯХ, ТЕРИТОРІЇ ЯКИХ НЕ БУЛИ ОХОПЛЕНІ ГОЛОДОМОРОМ

В областях території яких не були охоплені Голодомором 1932–1933 років (*Додаток 1*), створюються редакційні колегії чи робочі групи, що:

- збирають інформацію про жертви Голодомору та здійснюють запис свідчень очевидців Голодомору, які сьогодні проживають на території області. Зібрану інформацію передають до відповідних обласних редакційних колегій, за місцем перебування очевидців на час Голодомору;
- здійснюють пошук документів, пов'язаних із проблематикою Голодомору, в тому числі із реакцією місцевого населення на факти Голодомору. Документи публікуються в рамках другої серії Національної Книги Пам'яті

Робота по виданню Джерел до вивчення Голодомору здійснюється відповідно до можливостей (технічних та фінансових) обласних редакційних колегій.

“Джерела до вивчення Голодомору”.

6. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КНИГИ ПАМ'ЯТІ:

до 20 лютого створити редакційні колегії в областях. При редакційних колегіях утворити науково-редакційні робочі групи;

до 1 квітня 2008 р. надати перелік населених пунктів, що постраждали від Голодомору;

до 15 червня 2008 року редакційні колегії обласних Книг Пам'яті завершують перший етап збору інформації та надають зібрані матеріали на розгляд редколегії Національної книги пам'яті.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Додатково звертаємо Вашу увагу на потребу активізації роботи по встановленню переліку населених пунктів області, що постраждали від Голодомору. Даний перелік передбачається помістити у Зведеному томі Національної книги пам'яті як центральний його елемент, що вимагає якомога більшої його повноти. Неодноразові зміни адміністративного поділу території України після 1933 року та зникнення частини сільських населених пунктів значно ускладнює роботу по складанню такого переліку. Для вирішення цього завдання необхідна ретельна робота на місцях. Щодо вирішення цього питання Український інститут національної пам'яті просить звернути увагу на встановлення населених пунктів, постраждалих від Голодомору, яких на сьогоднішній день не існує (вимерлі під час Голодомору, виселені, об'єднані з іншими, затоплені водосховищами, тощо).

2. Інформація до таблиць Додатків 2, 3, 4, 5 заноситься українською мовою. Назва фондів, справ, документів вноситься до поданих таблиць мовою оригіналу.

До пункту “примітки” подається додаткова інформація, в тому числі відомості щодо факту занесення на чорну дошку.

До пункту “джерела інформації” вносяться відомості звідки взяті дані, що вносяться до інших пунктів відповідних таблиць.

3. Вся інформація надається до Українського інституту національної пам'яті:

01021, м. Київ,

вул. Липська, 16

контактна особа:

заступник начальника відділу історичного аналізу

Тиліщак Володимир Семенович,

тел. 281-08-90

[e-mail: tvsv@memory.gov.ua](mailto:tvsv@memory.gov.ua)

1. Регіони, територія яких була охоплена Голодомором 1932–1933 років:

Вінницька область,
Дніпропетровська область,
Донецька область,
Житомирська область,
Запорізька область,
Київська область,
Кіровоградська область,
Луганська область,
Миколаївська область,
Одеська область,
Полтавська область,
Сумська область,
Харківська область,
Херсонська область,
Хмельницька область,
Черкаська область,
Чернігівська область,
м. Київ

2. Регіони, територія яких не була охоплена Голодомором 1932–1933 років:

Автономна Республіка Крим,
Волинська область,
Закарпатська область,
Івано-Франківська область,
Львівська область,
Рівненська область,
Тернопільська область,
Чернівецька область,
м. Севастополь

Перелік населених пунктів, що постраждали від Голодомору 1932-1933 років

№ з/п	Назва населеного пункту на 1933 р.	Адміністративне підпорядкування на 1933 р.	Сучасна назва населеного пункту	Сучасне адміністративне підпорядкування	Кількість жертв	Підтвердження факту Голодомору*	Репресивні заходи, що застосовувались до населеного пункту*	Джерела інформації	Примітки

Методичні рекомендації щодо заповнення таблиці:

- До поданої таблиці заноситься лише достовірна інформація по кожному пункту окремо. За відсутності відповідної інформації в пункті таблиці ставиться прочерк.

* При відсутності факту документального підтвердження створення штучних умов Голодомору необхідно надати свідчення не менше трьох осіб, які особисто пам'ятають Голодомор 1932 – 1933 років.

* * В колонку заноситься інформація про занесення населеного пункту на чорну дошку, чи застосування інших репресивних заходів, що призвели до Голодомору.

Перелік населених пунктів, що зникли у зв'язку з Голодомором 1932–1933 років

№ з/п	Назва зниклого населеного пункту ¹	Причина зникнення	Адміністративне підпорядкування на 1933 р.	Джерела інформації	Примітка

Перелік населених пунктів заново заселених у зв'язку з Голодомором 1932–1933 років

№ з/п	Назва заселеного пізніше населеного пункту*	Причина та час заселення	Адміністративне підпорядкування на 1933 р.	Джерела інформації	Примітка

¹ До пункту вноситься назва населеного пункту, котрий зник через обставини: вимирання населення, знищення, затоплення, розселення, об'єднання з іншими населеними пунктами та інших причин.

* До пункту вноситься інформація про населені пункти, котрі були масово заселені після Голодомору 1932–1933 років мешканцями інших регіонів.

ДОДАТОК 6

*Затверджено
на засіданні кафедри етнології та краєзнавства
історичного факультету Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

Протокол № 3 від 23 жовтня 2002 р.

Програма-запитальник

для записування свідчень про голод 1932–1933 рр. та про голод 1946–1947 рр.
в Україні

Примітка: Опитувати осіб людей похилого віку, які самі пам'ятають про голодомори 1932–1933 років та 1946–1947 рр., або знають про це від своїх батьків та родичів.

Зробити фото опитуваного, записати розмову оповідача на диктофон і розшифрувати (здавати тексти разом з аудіока세트ю), по можливості зробити відеозапис.

Записувати розповідь у формі діалогу із повним збереженням діалекту, лексики, нічого не додавати від себе, не виправляти розмовну мову на літературну. Зберегти дослівно розповідь кожного оповідача.

Бажано робити запис в одному населеному пункті. Якщо Ви записуєте від людини, яка змінила місце проживання, обов'язково вкажіть про це.

Доповнити зібраний матеріал фотографіями тих часів, предметів домашнього вжитку, одягу тощо.

У сільській раді взяти дані про кількість дворів у даному населеному пункті і кількість населення на даний час. Вкажіть на етнічний склад даного населеного пункту. Якщо в цьому селі багато приїжджих, то вкажіть, коли вони прибули до даного населеного пункту і звідки.

1. Місце запису: назва села (район, область) повністю. Бажано вказати стару й нову назву сіл.
2. Дата запису: число, місяць, рік, коли записана інформація.
3. Ким записано: повне ім'я, прізвище.
4. Питання: Чи пам'ятаєте Ви, що був голод у 1932–1933 роках або у 1946–1947 роках?
5. Які на Вашу думку могли бути причини голоду: неврожай, засуха, податки, чи забирала урожай влада?
6. Якщо відбирали у людей вирощене в полі, городі, то хто це робив?
7. Чи були винагороди від влади за донесення на сусіда про приховання зерна?
8. Як це відбувалося? Чи ті, що відбирали мали якісь документи на забирання продуктів?
9. Чи застосовували до людей покарання, побиття, висилання, арешти?

10. Чи мали зброю ті, що ходили відбирати хліб у людей?
11. Як люди боронилися?
12. Чи можна було приховати якусь частину зерна, продуктів, овочів?
13. Хто і як шукав заховані продукти? Як їх звали?
14. Скільки їх приходило до хати? Хто це був?
15. Де можна було заховати продукти харчування?
16. Чи давали їжу тим, хто пішов до колгоспу?
17. Забирали лише продукти харчування чи й інші речі – одяг, рушники, худобу тощо?
18. Що таке закон про “п'ять колосків”? Чи чули Ви про нього?
19. Чи дозволяли збирати у полі колоски, залишки городини?
20. Хто охороняв поля, колгоспні комори?
21. Чи люди хотіли добровільно йти в колгоспи?
22. Чи змушували людей йти до колгоспів і як?
23. Де переховували худобу, щоб не забрали в колгосп?
24. В який час ходили забирати у людей зерно, продукти?
25. Скільки разів приходили до хати?
26. Коли почали люди помирати з голоду?
27. Що було з малими сиротами, чи ними опікувалася держава?
28. Хто не голодував у селі і чому?
29. Хто зумів вижити?
30. Чи допомагали люди одне одному у виживанні від голоду, чи ділилися продуктами?
31. Які засоби вживали до виживання?
32. Чи мали якусь допомогу від родичів, які менше голодували?
33. Що споживали в їжу з рослин, ягід, коріння?
34. З яких дерев, рослин вживали листя, кору в їжу?
35. Яких диких тварин, птахів, плазунів вживали в їжу?
36. Чи можна було щось купити у місті, чи виміняти?
37. Чи був голод у містах?
38. Скільки людей померло у селі? Чи є такі відомості?
39. Чи відомі випадки людодійства у Вашому селі?
40. Де і хто хоронив померлих від голоду?
41. Чи платили тим, хто займався похованням померлих?
42. Чи відомі у Вашому селі місця захоронення людей від голоду?
43. Чи поминають їх на Проводи, Гробки, Зелені свята?
44. Чи згадують і поминають померлих від голоду в церкві? Тепер і за часів радянської влади?
45. Чи є у Вашому селі церква? До якого патріархату вона відноситься?
46. Чи встановлені в селі хрести, пам'ятники померлим від голоду?
47. Чи знає сучасна молодь села про голод 1932–1933 рр., зокрема, чи розповідали Ви про це своїм дітям, онукам, сусідам?
48. Кого Ви вважаєте винним у загибелі багатьох людей?
49. Дозвольте зробити з Вас фото (фото не приклеювати).
50. Прізвище, ім'я, по-батькові оповідача. Рік народження.

51. Чи ви знаєте, що таке Торгсін?

19 березня 2008 р. у Державному комітеті архівів України відбулося виїзне засідання Комітету Верхової Ради України з питань культури і духовності на тему “Про контроль за виконанням законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи щодо організації доступу до документів Національного архівного фонду України та використання архівної інформації”. На засіданні були присутні народні депутати, члени Комітету Верхової Ради України з питань культури і духовності та працівники його Секретаріату, керівні працівники Держкомархіву та центральних державних архівних установ.

У ході засідання народні депутати ознайомилися з особливостями обліку, умовами та способами зберігання, характером доступу і користування архівними документами у Центральному державному історичному архіві України, Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України, Центральному державному кінофотофоноархіві України ім. Г. С. Пшеничного, відвідали та ознайомилися з роботою Державного центру збереження документів НАФ.

У державних архівних установах України

**Виконання державними архівними установами Указу Президента
України та Розпорядження Кабінету Міністрів України
про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору
в Україні
(I квартал 2008 року)**

11 лютого в Центральному музеї Тавриди в рамках відзначення “Року Голодомору в Україні” відкрито документальну виставку з фондів Державного архіву в Автономній Республіці Крим “Трагічні сторінки історії Криму. Голод. 1921–1922 рр”. У підготовленій разом з Центральним музеєм Тавриди експозиції представлено 50 документів із фондів Центральної республіканської комісії допомоги голодуючим при Центральному Виконавчому Комітеті Кримської АРСР, Ради Народних Комісарів Кримської АРСР, Наркомату внутрішніх справ Кримської АРСР. У відкритті виставки взяли участь голова постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим з культури, справ молоді та спорту О. Л. Родівілов, міністр культури та мистецтв Автономної Республіки Крим О. Л. Єрмачков, представники ЗМІ та громадськості.

Археограф
Держархіву в АРК
О. В. Каркач

11 березня по обласному радіо прозвучала радіопередача з циклу “Тема дня” про голодомор 1932–1933 рр. на Волині, підготовлена на основі фондів Держархіву Волинської області. В інтерв'ю начальника відділу інформації та використання документів НАФ Антоніни Кравчук було використано спогади очевидців тих подій, які зберігаються в архіві, а також повідомлення з газети “Українська нива” за 1933 р.

Основним напрямком діяльності Державного архіву Запорізької області у I кварталі 2008 р. була робота з виявлення та оприлюднення документів про Голодомор 1932–1933 рр., сприяння установам та громадянам у вивченні цієї теми.

Розпорядженням Запорізької облдержадміністрації від 18 січня 2008 р. № 16 було створено обласну робочу групу з проведення аналізу архівних документів щодо причин, перебігу та наслідків Голодомору 1932–1933 рр. До складу групи включено представників Запорізької облдержадміністрації, науковців, директора архіву О. С. Тедєєва та начальника відділу інформації та використання документів архіву О. Г. Величко.

Розроблено план заходів, згідно з яким держархівом області проводиться

робота зі складання анотованого реєстру фондів щодо причин, перебігу та наслідків Голодомору 1932–1933 рр., створення електронної бази даних на всіх померлих у Запорізькій області в цей період. По закінченню цієї роботи членами робочої групи буде опрацьовано матеріал та забезпечено подання узагальненої інформації Українському інституту національної пам'яті та Держкомархіву України.

Силами архіву було оперативно розроблено програмне забезпечення для створення електронної бази даних на померлих у 1932–1933 рр., до цієї роботи залучено студентів II, III, V курсів Запорізького національного університету.

Наказом Держархіву Запорізької області від 22 січня 2008 р. № 2 створено координаційну групу з питань організації та координації виконання плану заходів з аналізу архівних документів Голодомору 1932–1933 рр. До виконання завдань залучено усіх спеціалістів архіву, щопонеділка проводяться робочі засідання групи з обговоренням виконання завдань та результатів.

На сайті облдержадміністрації експонується он-лайнова виставка, підготовлена архівом: “Голодомор на Запоріжжі 1932–1933 рр. мовою документів”.

2 лютого 2008 р. у читальному залі архіву телекомпанією м. Мелітополя записано телепередачу, присвячену темі Голодомору.

2 квітня Державний архів Кіровоградської області взяв участь у виставці “Ми звинувачуємо! Голодомор 1932–1933 років – геноцид українського народу”, організаторами якої виступили Кіровоградська облдержадміністрація, Кіровоградська облрада та управління культури і туризму облдержадміністрації. Виставка відбулася у приміщенні обласного художнього музею. Документи держархіву, представлені на виставці, висвітлюють передумови, причини та наслідки Голодомору, ілюструють картину перебігу голодомору на теренах нинішньої Кіровоградщини. Серед експонатів, наданих для експозиції, – доповідні записки органів ГПУ першим секретарям міськкому та обкому КП(б)У щодо смертності від голоду у сільській місцевості та м. Зінов'євську, статистичні відомості про перебіг хлібозаготівель, книги реєстрації актів про смерть за 1932–1933 рр.

20 лютого 2008 р. Міжнародним благодійним Фондом “Україна 3000” у Державному архіві Луганської області відбулася презентація науково-документального видання “Голодомор на Луганщині 1932–1933 рр.”, експонувалися оригінали документів, які увійшли до видання.

11 березня в ефірі Луганського обласного Державного радіо прозвучала радіопрограма “Акцент” за темою “В трагічних глибинах пам'яті”, присвячена презентації науково-документального видання “Голодомор на Луганщині 1932–1933 рр.”, підготовлена на базі держархіву області.

23 січня заступник директора Державного архіву Одеської області

Л. Г. Білоусова дала інтерв'ю ТРК “ГРАД” про роботу архіву з дослідження теми Голодомору 1932–1933 рр. в Одеській області. В ефір вийшло 2 теле- та 3 радіосюжети.

29 січня Державний архів Одеської області презентував науково-публіцистичне видання “Голодомори в Україні: Одеська область. 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947” в бібліотеку Грецького фонду культури (Одеська філія).

14 лютого директор Державного архіву Одеської області І. І. Ніточко презентував книгу “Маринове” у с. Мариновому Березівського району Одеської області та документальну виставку “Голодомор 1932–1933 років в Одеській області”.

Протягом лютого відділом використання документів, інформації та зовнішніх зв'язків з метою виявлення та обліку документів державного архіву області про Голодомори 1932–1933 рр. в Одеській області досліджено фонди Р-2083 (Народний суд 14 дільниці м. Одеси), Р-1262 (Одеський Міжрайонний суд), Р-1209 (Одеська Міжрайонна прокуратура), Р-1190 (Одеська окружна прокуратура), виявлено 64 кримінальні справи на осіб, звинувачених у невиконанні плану хлібозаготівель та засуджених на терміни від 3 до 10 років, 9 справ зі звинувачення адміністрацій підприємств у недбайливості та безгосподарності до своїх службових обов'язків та 12 справ про розслідування скарг на неправильне розкуркулення по районах Одеської області..

22 лютого в газеті “Чорноморські новини” від 21 лютого 2008 р. № 20 опубліковано статтю О. Небогатова “Архівна правда про Голодомор”, де надано інформацію про підготовлене архівом науково-публіцистичне видання “Голодомори в Україні: Одеська область. 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947”.

28 лютого в Державний архів Одеської області надійшли від архівних відділів райдержадміністрації та міських рад матеріали для книги “Голодомори в Україні: Одеська область. 1932–1933, 1946–1947 рр.”, зокрема, біля 2000 спогадів очевидців, які зараз проходять археографічну обробку відділом використання документів, інформації та зовнішніх зв'язків.

5 березня директор державного архіву І. І. Ніточко дав інтерв'ю у прямому ефірі телекомпанії “38-й канал”, під час якого відповів на питання щодо роботи архівних установ Одеської області, стану роботи із зверненнями громадян, підсумків роботи держархіву області з виявлення та опублікування матеріалів про Голодомор 1932–1933 рр. в Одеській області, стану розгляду питання про надання архіву нового приміщення.

13 березня заступник директора Л. Г. Білоусова взяла участь у нараді Кабінету Міністрів України та Українського інституту національної пам'яті з питань підготовки Національної Книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

27 березня відбулася нарада-семінар з начальниками архівних відділів райдержадміністрацій і міськрад з питання методики підготовки матеріалів до обласного тому Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Одеській області.

У січні тривало експонування пересувної виставки архівних документів, що стосуються Голодомору 1932–1933 рр. на Херсонщині, підготовленої працівниками Державного архіву Херсонської області. Ознайомлення з виставкою розпочалося у листопаді з херсонських вищих навчальних закладів, потім виставку було представлено на вечорі-реквіємі “Розгойдані дзвони пам’яті”, після чого – в усіх районах області. Відповідно до графіку, затвердженого головою облдержадміністрації, з 26 листопада по 14 січня виставка експонувалася в усіх райцентрах, а також деяких селах Нововоронцовського, Великопетихського та Верхньорогачицького районів.

У лютому в Херсонській обласній державній адміністрації проведено засідання тимчасової робочої групи аналізу архівних документів, пов’язаних з Голодомором 1932–1933 рр. До складу робочої групи увійшли директор державного архіву області, начальник управління з питань внутрішньої політики облдержадміністрації, керівник науково-редакційної групи Херсонського тому Всеукраїнської серії книг “Реабілітовані історією”, голови обласних організацій Всеукраїнського товариства політичних в’язнів і репресованих та Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т. Шевченка, представники органів влади, ЗМІ, громадськості. На засіданні обговорено шляхи вирішення основних проблем, що виникли при вивченні відповідних архівних документів. Прийнято рішення щодо розширення складу робочої групи, методів роботи з метричними записами вказаного періоду.

Для Інтернет-виставки та експонування на сайті Чернівецької облдержадміністрації Державним архівом Чернівецької області було підготовлено підбірку архівних матеріалів за документами фонду Чернівецького обласного комітету Комуністичної партії України “Мовою архівних документів про голод у Чернівецькій області 1946–1947 рр”.

У лютому Державним архівом Чернігівської області підготовлено комплекти копій документів про Голод 1932–1933 рр. в області для організації виставок в установах освіти і культури області. Комплекти надано управлінням культури та науки і освіти Чернівецької облдержадміністрації.

**Про видання Державним архівом Сумської області
анотованого покажчика “Забуттю не підлягає”
у серії “Книга Пам’яті Сумської області”**

Про репресії проти народу України написано і видано багато книжок. Але всі вони існують або у вигляді нарисів, або просто представлені списками репресованих. На виконання Указів Президента України В. А. Ющенка від 14 жовтня 2006 р. № 879 “Про всебічне та об’єктивне висвітлення діяльності українського визвольного руху та сприяння процесу національного примирення” та від 28 березня 2007 р. № 250 “Про заходи у зв’язку з 75-ми

роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні” Держархівом Сумської області підготовлено видання “Забуттю не підлягає”, яке виходить у серії “Книга пам’яті”. У ньому здійснено спробу через долі родин показати загальну трагедію окремої людини, родини, населеного пункту, республіки, країни, боротьбу різних верств населення з тоталітарним режимом.

Забуттю не підлягає... Тому що це наша спільна пам’ять – пам’ять усіх поколінь, які жили, живуть і будуть жити на теренах не лише України, а й всього колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Забуттю не підлягає... Тому що відновлюється історична правда і спадковість історії. Тут досліджено всі прошарки населення Сумщини, їх соціальний стан, національність, вік.

Можна простежити, як змінювалось ставлення влади до засудження за однією і тією ж статтею – від декількох місяців в 1920-х – на початку 1930-х рр. до вищої міри в 1937 р. Не залишена без уваги і доля родин.

Трагічні й страшні сторінки історії України... Коли життя не було варте нічого, коли кожна людина могла бути обмовлена, оголошена злочинцем, розстріляна без слідства. Чим суворіший та страшніший був вирок – тим швидше виносилось рішення. Одна-три доби – і людину страчували, а родина отримувала тавро – “член родини зрадника батьківщини” – та відповідний термін у таборі.

Навіть у найтяжчі роки український народ не був до кінця заляканим і покірним, намагався боротися з існуючим режимом. Після українців найбільше репресували росіян, євреїв, німців. Але загалом не було такого народу, якого б ця біда оминула.

У житті більшість з цих людей не зустрічалась, але зустрілись вони тут, на сторінках “Книги пам’яті”. Дворяни і селяни, робітники і міщани, діти і дорослі, молоді й старі, члени партій і безпартійні... Це пам’ять про звичайних людей, які народились для щастя і звершень, а опинились у таборах та під кулями. Доля людини визначалась такими віхами: донос – арешт – допит – визнання або невизнання вини (що взагалі не мало значення) – засудження – термін – довгі роки чекання – реабілітація.

Справи, використані у довіднику, потребують детального дослідження. Могили багатьох з репресованих невідомі, їх родини знедолені, зруйновані та розкидані по світу.

У кращому випадку родичі отримали відомості про реабілітацію. Люди, які пройшли через криваве горнило початку ХХ ст., бої на фронтах, революції, холод, еміграцію, голодомори, – всі вони герої цього довідника.

Необхідність створення анотованого алфавітного покажчика позасудових кримінальних справ обумовлена:

- по-перше, упорядкуванням в алфавітному порядку прізвищ засуджених;
- по-друге, систематизацією даних з позасудових кримінальних справ для полегшення роботи архівних працівників і дослідників шляхом надання короткої узагальнюючої інформації окремо по кожному засудженому;
- по-третє, виділенням з колективних кримінальних справ окремо кожної індивідуальної справи.

До видання включено позасудові кримінальні справи за 1919–1951 рр., передані до Державного архіву Сумської області Управлінням Служби безпеки України в Сумській області у 1993 р. Всього до довідника включено 1000 справ на 1678 обвинувачених; з них 1459 українців, 115 росіян, 42 євреї, 24 поляки, 13 німців, 9 білорусів, 5 латишів, 4 греки, 2 болгарина, по одному представнику естонців, литовців, румунів, татар, чехів.

Показчик складається з передмови, нарису з історії фондоутворювача “ВНК-ДПУ-НКВС-КДБ”, нарису “Фальсифікатори” та чотирьох частин. Частина “Під грифом “таємно” – це анотований алфавітний показчик, який складається за анкетною формою: прізвище, ім’я, по-батькові; рік народження; місце народження; національність; освіта; сімейний стан; соціальний стан; стаття обвинувачення; суть обвинувачення; рік реабілітації; додаткові відомості про репресії щодо сім’ї. Наявність у справі особових документів позначена зірочкою, вміщеною після пошукових даних.

II частина – “Ілюстративні матеріали” – це офіційні документи: протоколи допитів, доноси, копії вироків, анкети, довідки, до яких складено перелік. Він включає номер ілюстрації, заголовок документу, дату, контрольньо-пошукові дані.

III частина – “Фотоальбом”, який складається з фотографій кінця XIX – початку XX ст., наявних у кримінальних справах. Щасливі різнопланові фото до арешту й однакові знімки в фас та профіль для кримінальної справи. Фотографії супроводжуються короткими анотаціями.

IV частина – “Речові докази” – це листи, листівки, свідоцтва про народження, атестати, дипломи про освіту, тобто все те, що ми називаємо особистими архівами, а в справах вони проходять як речові докази. Саме вони характеризуються величезним емоційним забарвленням, розповідають про частинки життя “до” та “після”.

Науково-довідковий апарат складається з коментарів по змісту (позначені порядковою нумерацією у квадратних дужках, вміщені в кінці збірника); списку скорочень; переліку статей і пунктів Карних кодексів, за якими були засуджені громадяни; переліку особових документів у справах репресованих; списку репресованих релігійних діячів; предметно-тематичного та географічного показчиків.

Цей показчик є першим випуском серії огляду фонду УСБУ в Сумській області. Він є лише одним з семи наявних описів. У показчику не даються оцінки подіям. Документи говорять самі за себе, висновки ж кожен зробить сам.

Таке видання дозволяє ввести до наукового обігу великий обсяг документів з сучасної історії України, які раніше були недоступними для дослідників, дає можливість здійснити статистичну обробку даних ВНК-ДПУ-НКВС-КДБ, характеризувати спрямованість та масштаби репресій в області, провести вікові та статеві характеристики репресованих, національний та соціальний склад, простежити хронологію репресій, статті звинувачень, відомості про подальшу долю людей.

Л. А. Покидченко, начальник відділу

організації та координації архівної справи Державного архіву Сумської області, заслужений працівник культури України

У Центральному державному історичному архіві України, м. Львів (ЦДІАЛ)

24 грудня 2007 р. відбувся щорічний архівний семінар із спеціальних історичних дисциплін та джерелознавства. Програма семінару:

1. *В. О. Кім. Я. Мацюк.* Сторінки життя і творчості.
2. *Б. Петришак.* Нотаріальні знаки як джерело до вивчення публічного нотаріату Львова XIV – XVI ст.
3. *Я. Кочеркевич.* Міщанська родина Львова крізь призму заповітів першої половини XVII ст.
4. *В. Камінський.* Магістерська робота Плєсняка Ю. “Archivum Treterianum” як історіографічна пам’ятка першої половини XX ст.
5. *Р. Серцєлевич.* Сучасний стан геральдики в Україні.
6. *І. Смольський.* Митрополит Шептицький та євреї.
7. *Р. Мельник.* Архівні установи Польщі другої половини XX ст.

28 січня 2008 р. в архівосховищі відділу давніх актів телеканалом ТРК-Люкс відзнято сюжет про включення Львівською міськрадою Бернардинського монастиря, в якому розміщений ЦДІАЛ, до переліку об’єктів, що підлягають реставрації за кошти державних субвенцій. Директором архіву Д. І. Пельц надано інтерв’ю про необхідність капітального ремонту приміщень архіву для покращення умов зберігання документів, яке прозвучало у новинах 29 січня цього року.

31 січня у приміщенні архіву проходили зйомки передачі телеканалу СТБ “У пошуках істини. Леопольд фон Захер-Мазох” за архівними документами.

19–20 лютого відбулася щорічна взаємоперевірка відділів за підсумками виконання планових завдань у 2007 р.

19 лютого архів відвідав заступник міського голови м. Львова з гуманітарних питань В. Косів, 21 лютого – голова Львівської обласної ради М. Сенік. У ході візитів вони відвідали сховища архіву, обговорили з керівництвом архіву питання стану збереженості документів, їх розміщення та необхідність створення страхового фонду. В. Косів та М. Сенік пообіцяли підняти питання надання додаткового приміщення архівові для покращення

зберігання документів на сесіях обласної та міської рад.

27 лютого науковий співробітник відділу використання інформації І. Б. Петришак провела оглядові лекції про історію архіву, склад документів та їх використання для студентів III курсу гуманітарного факультету Українського католицького університету у Львові та 5 березня 2008 р. – для студентів I–II курсів Української академії друкарства у Львові.

4 березня за документами архіву відбулися зйомки передачі телеканалом Інтер: “Великі українці. Варшавський процес Степана Бандери”.

6 березня відбулося розширене засідання колегії архіву за участю усіх працівників архіву.

13 березня завідувач сектору релігієзнавства відділу використання інформації документів О. В. Гайова надала інтерв'ю журналістам 5-го каналу про документальну спадщину Митрополита Андрея, яка зберігається у фондах архіву.

14 березня О. В. Гайова виступила з доповіддю “Діяльність митрополита Шептицького із збереження мистецько-культурної спадщини Гуцульщини” на Міжнародній науково-методичній конференції “Традиції етнокультури Гуцульщини як особливий чинник формування методики місцевої мистецької школи” (м. Косів, Україна).

У Центральному державному архіві зарубіжної україніки (ЦДАЗУ)

З початку 2008 р. колективом ЦДАЗУ здійснено конкретні заходи з відновлення та збереження національної пам'яті українського народу. У лютому – березні ц. р. розпочато роботу з інформування світової української спільноти про створення архіву та основні напрямки його діяльності. Архівом підготовлено та розіслано міжнародним громадським організаціям, зокрема, Світовому Конгресу Українців, Європейському Конгресу Українців, Союзу Українських Організацій Австралії, “Звернення до світового українства”. Звернення також розміщено на веб-сайті Української Всесвітньої Координаційної Ради.

Ю. Я. Кулініч, директор ЦДАЗУ, провів ряд робочих консультацій з представниками Міністерства закордонних справ України та Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України, у ході яких розглядалися питання співпраці у напрямку повернення в Україну документів категорії “Архівна україніка”. У результаті проведеної роботи усі Посольства України поінформовано про новостворений архів та

покладені на нього завдання.

Одним з перших кроків МЗС України стало направлення до архіву інформаційних матеріалів, присвячених створенню та діяльності українського консульства на Далекому Сході Росії у 1918–1919 рр., 90-річчя з дня відкриття якого відзначатиметься у квітні ц. р.

Як член Експертної ради Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон, директор ЦДАЗУ надав фахову допомогу у передачі на зберігання Державному архіву Запорізької області оригіналів особових документів родини А. А. Нейфельда (датовані 1901, 1915 рр.), який був засновником та директором першого у м. Бердянську реального училища у дореволюційні часи. Це заповнить одну з прогалин з історії життя німецьких колоній на півдні царської Росії.

Найближчим часом архів має намір прийняти участь у міжнародних конференціях.

У Центральному державному науково-технічному архіві України (ЦДНТА)

У зв'язку зі зверненням до Держкомархіву Генеральної прокуратури України на підставі листа ДП НАЕК “Енергоатом” щодо загрози втрати оригіналів проектної документації діючих атомних електростанцій відділом формування НАФ та діловодства розроблено план заходів з контролю за станом збереженості науково-технічної документації по проектах Рівненської, Хмельницької, Запорізької та Южноукраїнської АЕС. План включає в себе комплексне перевіряння роботи архівних підрозділів та експертних комісій ВАТ “ХІЕП” і ВАТ “КІЕП”, вибіркове перевіряння наявності та стану документів по вищезгаданих проектах, організацію експертизи цінності науково-технічної документації з метою віднесення її до складу НАФ України, складання плану-графіку передачі документів на державне зберігання.

21 березня у приміщенні Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна відкрито виставку за документами ЦДНТА за темою: “Давні династичні поховання на території промислових підприємств сучасного Китаю”. На виставці представлено оригінали документів з Проекту “Лоянський завод гірничорудного обладнання в Китайській Народній Республіці” (1953–1959). Під час проведення проектувальних робіт на території, яка дещо перебільшувала будівельний майданчик майбутнього заводу, знайдено 1185 могил та склепів, серед яких хронологічно було визначено: 2 могили династії Цинь (біля 150 р. до н.е.); 112 могил династії Хань (50 р. до н.е. – 100 р. н.е.); 21 могила династії Цзінь (300–400 рр.); 1 могила династії Сун (700 р.); 80 могил династії Тан (750–900 рр.); 492 могили династії Сун (біля 1100 р.); 446 могил періоду 1500–1900 рр. та 31 могила невизначених часів.

До експозиції увійшли оригінальні документи, зокрема, генеральний план меж вишукування поховань на майданчиках різних цехів заводу; зведені таблиці знайдених могил-склепів та плани розташування поховань на території

заводу; зведені дані щодо упорядкування давніх поховань у м. Лоян, інше.

У Державному архіві в Автономній Республіці Крим

До 17-тої річниці проведення референдуму про державний та правовий статус Криму з 18 січня у Державному архіві в Автономній Республіці Крим розгорнуто фотовиставку “Кримська автономія: учора й сьогодні”. Всього презентовано 44 копії документів, що відображають суспільно-політичне, економічне та культурне життя Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки (1921–1945 рр.) та відновленої Автономної Республіки Крим (1991–2007 рр.). Серед фотосюжетів – засідання президії I Всекримського з’їзду Рад та Верховної Ради Автономної Республіки Крим, мітинги з нагоди відкриття першого Селянського санаторію в Лівадії та пам’яті жертв депортації, пуск домни Керченського металургійного заводу ім. Войкова, перший трактор в с. Красний Терчек Старокримського району, відновлення культових споруд та інше.

Начальник відділу
інформації та використання
документів Держархіву в АРК
С. О. Андросов

У Державному архіві Волинської області

5 березня в державному архіві області знімальна група Волинського телебачення ознайомилася з архівними документами, які буде використано при підготовці фільму про казначейства Волині. З документами фонду “Володимир-Волинського повітового казначейства” ознайомив присутніх директор архіву В. М. Гика.

12 березня в ефір вийшла радіопередача з циклу “Українські державники: повернення із забуття”, підготовлена за матеріалами архіву та присвячена маловідомим сторінкам з життя та діяльності діячів УНР – Бориса Матроса, Ісака Мазепи, В’ячеслава Прокоповича.

У Державному архіві Дніпропетровської області

4 березня у Державному архіві Дніпропетровської області проведено розширену колегію за результатами роботи 2007 р. за участю представників Дніпропетровської облдержадміністрації, керівників структурних підрозділів держархіву області, начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад області.

Вийшов друком збірник наукових статей “Спадщина”, присвячений 85-річчю від дня створення Державного архіву Дніпропетровської області. Наукові статті до збірника підготовлено архівістами, вченими та краєзнавцями. Збірник складається з 2-х розділів. До першого ввійшли статті з питань

джерелознавства та архівної справи, в яких приділено увагу особистим фондам та описам втрачених фондів. Статті другого розділу висвітлюють різні сторінки історії місцевого краю від XVIII ст. до сьогодення.

У лютому випущено буклет про держархів області українською, англійською та російською мовами.

У Державному архіві Донецької області

11–14 березня на базі Донецького обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій проведено навчання керівників архівних відділів міських рад та райдержадміністрацій за професійною програмою. Основна мета навчання – надання методичної допомоги з проблемних питань шляхом забезпечення учасників теоретичним матеріалом та організація практичних занять.

12 березня у Донецькій облдержадміністрації відбулося розширене засідання колегії Державного архіву Донецької області “Про підсумки роботи архівних установ Донецької області у 2007 р.”. У роботі колегії взяли участь заступник голови – керівник апарату Донецької облдержадміністрації, куратор держархіву області Л. І. Давиденко, начальник управління організаційно-правового та фінансового забезпечення Держкомархіву України Т. П. Прись, керуючі справами та керівники апарату, начальники архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад, керівники трудових архівів, представники засобів масової інформації.

Колегією відзначено, що 2007 р. пріоритетними були заходи, спрямовані на виконання розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 957/2005-рп “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”, Державної, Регіональної та місцевих програм розвитку архівної справи.

У доповіді директора держархіву області Н. Д. Буценко “Про основні підсумки діяльності архівних установ області у 2007 р.” зроблено аналіз діяльності архівних установ, звернено увагу на проблемні питання та визначено шляхи їх вирішення у 2008 р. Про зміну статусу архівних відділів райдержадміністрацій доповіла Прись Т. П.

У 2007 р. держархіву області вдалося вирішити низку проблем завдяки Державній програмі розвитку архівної справи, фінансування якої у 2007 р. склало 632,7 тис. грн. (проведено капітальний ремонт даху над архівосховищами, встановлено пости позавідомчої охорони, систему зовнішнього відеоспостереження, систему відеонагляду у читальному залі). Питання охоронно-пожежної безпеки та ремонту приміщень в архівних установах області частково вирішено завдяки фінансуванню Державної програми – 65,0 тис. грн.

Проблеми щодо забезпечення архівних установ приміщеннями, охоронно-пожежною безпекою, покращення умов зберігання документів та

оснащення архівів засобами оргтехніки вирішено у ході виконання завдань місцевих Програм розвитку архівної справи, фінансування яких у 2007 р. склало 640,0 тис. грн.

Колегією відзначено низку проблем, які стримують розвиток архівної справи в Донецькій області, та прийнято рішення щодо подальшого розвитку та організації роботи архівних установ.

На колегії відбулося нагородження перехідними почесними кубками “Кращий архів 2007 року” із врученням дипломів архівному відділу Маріупольської міської ради та трудовому архіву Слов’янської міської ради.

За успішне здійснення важливих заходів, спрямованих на сприяння розвитку архівної справи, особистий вагомий внесок у забезпечення збереження Національного архівного фонду України та соціально-вагомих документів для громадян міста нагороджені керуючі справами та керівники апарату (куратори архівних установ), керівники та спеціалісти архівів.

Традиційно на колегії підводяться підсумки огляду-конкурсу на кращу архівну та інформаційну роботу. Переможцями конкурсу визнані архівні відділи Слов’янської міської ради та райдержадміністрації, трудові архіви Слов’янської міської та районної рад, працівники держархіву області, архівний відділ Артемівської райдержадміністрації. Кращі роботи архівних відділів Єнакієвської міської ради та Волноваської райдержадміністрації відзначено дипломами.

Перед початком засіданням колегії відбулася презентація виставки інформаційно-методичних розробок держархіву та архівних установ області. Учасникам колегії для методичного кабінету було надано видання “Керманічі Донецького краю”, підготовлене разом з Донецькою обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Н. К. Крупської, “Статистичний збірник з основних показників роботи архівних установ Донецької області за 2007 р.” та методичні розробки держархіву області за 2007 р.

Перший заступник
директора архіву
Л. І. Широкова

У Державному архіві Закарпатської області

21 січня 2008 р. у Державному архіві Закарпатської області відкрито документально-ілюстративну виставку “22 січня – День Соборності України”. На виставці представлено документи, що свідчать про непростий шлях Української держави до незалежності, починаючи від історичних подій, пов’язаних з актом злуки УНР та ЗУНР. Серед документів – копія протоколу Всекарпатського з’їзду 21 січня 1919 р. в м. Хусті, який у складних історичних умовах прийняв рішення про воз’єднання краю з Україною, документи про Гуцульську республіку, документи про створення у січні 1946 р. Закарпатської області. На виставці також представлено матеріали періодичних видань та фотоілюстративний матеріал.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2007 р. № 45172/1-07 до Указу Президента України від 25 жовтня 2007 р. № 1014 “Про відзначення 90-ї річниці подвигу Героїв Крут” у Державному архіві Закарпатської області проведено виявлення документів та публікацій в періодичних виданнях, присвячених вшануванню пам’яті героїв-патріотів, які загинули в нерівному бою 29 січня 1918 р. під Крутами.

22 січня 2008 р. у державному архіві області відкрито документально-ілюстративну виставку документів та публікацій, які висвітлюють цю історичну подію, яка на довгі роки стала одним з символів боротьби українського народу за свободу та незалежність.

На виконання відповідного спільного розпорядження голови Закарпатської облдержадміністрації та голови облради видано наказ державного архіву області щодо проведення 4–6 лютого 2008 р. тематичного семінару для начальників та спеціалістів архівних відділів райдержадміністрацій, міськвиконкомів, працівників Держархіву Закарпатської області.

На семінарі виступив з лекцією-діалогом директор Держархіву Закарпатської області М. В. Делеган “Про основні завдання щодо збереження архівних документів відповідно до вимог Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 975/2005-рп “Про невідкладні заходи щодо збереження національних цінностей України”, наказів Держкомархіву України”.

М. П. Штеля, заступник директора архіву, виголосила доповідь за темою “Про виконання постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2007 р. “Про внесення змін до типових положень про місцеві державні архівні установи”;

Н. В. Мілюкова, начальник відділу формування НАФ та діловодства, поінформувала про практичне застосування вимог Державної уніфікованої системи документації ДСТУ 4163-2003 у діяльності архіву.

Розглянуто також питання про підсумки паспортизації архівних відділів, порядок проведення перевірок в установах, організаціях та на підприємствах, організацію роботи експертних комісій архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад, установ, організацій та підприємств відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 р. “Про проведення експертизи цінності документів”.

У рамках семінару проведено тренінг з теми “Етико-психологічні аспекти ділового спілкування”, на якому виступили працівники облдержадміністрації з питань організації роботи з громадянами та їхніми зверненнями, ділового мовлення та вимог до складання ділових документів.

5 лютого у рамках семінару відбулося виїздне засідання, під час якого відкрито нове приміщення архівного відділу Мукачівської міської ради, учасники засідання ознайомилися з роботою цього архівного відділу.

У Мукачеві обладнано архівний відділ та трудовий архів (встановлено сучасне динамічне стелажне обладнання), читальний зал для дослідників. Міська

влада виділила з місцевого бюджету на зазначені потреби більше 80 тис. гривен.

Для трудового архіву міста народний депутат України С. М. Аржевітін подарував новий комплект комп'ютерного обладнання.

У новому приміщенні Мукачівського міського архіву відбувся круглий стіл на тему “Про хід виконання розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 957/2005-рп “Про невідкладні заходи щодо збереження національних цінностей України”, міських районних програм розвитку архівної справи на 2006-2010 рр..

13 березня з нагоди відзначення 69-ї річниці Карпатської України у приміщенні Держархіву Закарпатської області відкрито виставку документів “Августин Волошин і Карпатська Україна”, присвячену цій визначній події в історії краю.

На виставці представлено документи про діяльність уряду Закарпатської України, про життя видатного українського педагога, науковця, релігійного, державного і громадсько-політичного діяча, президента Карпатської України Августина Волошина. На виставці експонувалися документи: розпорядження уряду Підкарпатської Русі про призначення А. Волошина на посаду прем'єр-міністра Підкарпатської Русі, державну і урядову мову та гімн Карпатської України, фотографії Августина Волошина, членів уряду Карпатської України, звернення письменника Уласа Самчука про надання йому громадянства Карпатської України, документи про відкриття та результати виборів до Союму Карпатської України 15 березня 1939 р. та інші.

З виставкою ознайомилися представники громадськості, відвідувачі та гості архіву.

Працівниками архіву підготовлено комплекти копій документів з даної тематики для експозицій в районних та міських архівних відділах райдержадміністрацій.

Заступник директора архіву
М. П. Штеля

18 березня 2008 р. у держархіві області для працівників Ужгородського підрозділу проведено семінар “Застосування у практичній діяльності Державної уніфікованої системи документації ДСТУ 4163-2003”.

На семінарі директор держархіву області М. В. Делеган звернув увагу на обов'язковість знання та застосування у практичній діяльності архівів уніфікованої системи документації.

Начальник відділу формування НАФ та діловодства Н. В. Мілюкова дала пояснення щодо практичного використання бланків для листів та наказів з урахуванням вимог до оформлення організаційно-розпорядчої документації.

Працівники архіву висловили пропозицію частіше проводити короткотермінові семінари з питань діловодства.

Несекретні матеріали

У березні на Закарпатті широко відзначали 160-ту річницю початку визвольної угорської революції 1848–1849 рр., одне з найбільших національних свят угорців, яких чимало проживає на території області.

У музеї Берегівщини відбулася акція, присвячена подіям угорської революції на Закарпатті – перша спільна виставка обласного архіву з музеєм, на якій представлено копії документів, що нині зберігаються у берегівському підрозділі обласного архіву, а також декілька рідкісних книг з колекції державного архіву області. Це – документи 4 жуп: Ужанської, Угочанської, Марамороської та Березької. Особливо цікавими для дослідників є списки добровольців, що записувалися в національну угорську гвардію з сіл Бене та Великі Береги. Більшість документів експонувалася вперше.

Неабиякий інтерес викликали у відвідувачів розпорядження Лайоша Кошута з його особистим підписом. У майбутньому архів та музей планують зробити спільні виставки традицією, найближчою з яких буде виставка, присвячена визвольній війні проти панування Габсбургів під керівництвом Ференца II Ракоці.

“У музеї досі зберігається дуже багато неопрацьованих архівних документів, які будуть цікаві не тільки для науковців”, – зазначає директор музею Берегівщини Іван Шепа.

Іван Шепа розповів про те, що у самому Берегові є могили декількох відомих особистостей, що брали участь у визвольній війні. У 2002 р. один дослідник з Угорщини розшукував могилу капітана Еккел Дьордя, бо складав своє генеалогічне дерево, і зустрівся з місцевим істориком Юрієм Чанаді, який виявився далеким родичем відомого угорського офіцера. Цю зустріч організував саме Іван Шепа, чим дуже пишається.

У відвідувачів музею є можливість почути унікальний фрагмент виступу керівника угорської революції Лайоша Кошута, який було записано у вигнанні. Фіксували тоді на воскові валики, тому якість дуже погана. Але це також частка історії, тож її не стали корегувати за допомогою сучасних технологій.

Олександр Ворошилов

У Державному архіві Запорізької області

Протягом I кварталу проводилася популяризація документів архіву з різних тематик.

У рамках впровадження заходів з відзначення подій Української революції 1917–1921 рр. та вшанування пам'яті її учасників у січні держархівом області проведено такі заходи: в ефірі Запорізької обласної державної телерадіокомпанії (ЗТРК) у програмі “Контекст” виступив провідний спеціаліст-архівіст В. Бондар про події Української національної революції на Запоріжжі у 1917–1919 рр.; на сайті облдержадміністрації відкрито он-лайнкову виставку, підготовлену архівом з цієї тематики.

Державним архівом Запорізької області до 100-річчя з дня народження запорізького поета В. А. Лісняка (1908–1963), особистий фонд якого

зберігається в архіві, підготовлено теле- та радіопередачу, які вийшли в ефірі Запорізької обласної державної телерадіокомпанії та на обласному радіо.

Продовжується співпраця архіву з Запорізькою телерадіокомпанією “Алекс”, у ході якої проводиться виявлення, підбір, підготовка для використання у програмі “Город Z. Хроника” кінодокументів з історії Запорізького краю.

5 березня відбулося розширене засідання колегії Державного архіву Запорізької області за участю Р. В. Дригинича, заступника голови – керівника апарату облдержадміністрації, члена колегії держархіву, К. М. Волгіної, голови обласної організації профспілки працівників держустанов, членів колегії держархіву, працівників архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад та трудових архівів.

Основні питання, що розглядалися під час колегії: “Про підсумки роботи архівних установ області за 2007 р. та їх завдання на 2008 р.” (О. С. Тедєєв), “Про виконання Державної Програми розвитку архівної справи на 2006–2010 рр.” (К. Г. Острогляд), “Про роботу архівних установ області по виконанню Плану заходів на 2007–2008 рр. у зв’язку з 75 роковинами Голодомору 1932–1933 рр. в Україні” (О. Г. Величко). Відбулося нагородження переможців щорічного огляду-конкурсу роботи колективів архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

Впродовж 1 кварталу 2008 р. державним архівом області також було підготовлено методичні розробки: порядок організації охоронного режиму та доступу до приміщень архівосховищ архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад, трудових архівів та пам’ятку “Забезпечення збереженості документів архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад, трудових архівів під час надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру”.

У Державному архіві Івано-Франківської області

6 березня відбулося розширене засідання колегії Держархіву Івано-Франківської області за участю заступника голови облдержадміністрації О. Коржака, голови обкому профспілки працівників державних архівних установ Н. Гушпіт, начальників відділів держархіву та начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад області, на якому підведено підсумки роботи державних архівних установ області за минулий рік та завдання на 2008 р.

З доповіддю виступила директор держархіву області К. П. Мицан, яка відзначила, що державні архівні установи області виконали планові завдання на 2007 р. у повному обсязі. Піднімалося питання збереженості документів ліквідованих та реорганізованих суб’єктів господарської діяльності, брак коштів, приміщень, кадрів, висловлено низку пропозицій щодо розширення і зміцнення взаємозв’язків архівних установ і райдержадміністрацій, доцільності налагодження обміну досвідом роботи на базі кращих архівних установ, вдосконалення організаційно-методичної роботи – керівництва архівними

підрозділами установ, підприємств і організацій та ін.

У результаті обговорення питань прийнято відповідні рішення, спрямовані на поліпшення організації роботи державних архівних установ області.

На початку березня у читальному залі держархіву області експонувалася виставка “Шевченкова криниця довіку не зміліє” з нагоди 194-ої річниці від дня народження Т. Г. Шевченка.

У Державному архіві Київської області

23 березня о 20.00 у програмі “Подобиці тижня” на телеканалі “Інтер” начальник відділу інформації та використання документів Державного архіву Київської області, кандидат історичних наук О. М. Белая доповіла про документи архіву, що підтверджують польське походження громадян України для отримання ними “карти поляка”.

У Державному архіві Кіровоградської області

29 лютого у Держархіві Кіровоградської області відбулося розширене засідання колегії, присвячене обговоренню підсумків роботи державних архівних установ області у 2007 р. та їх завдань на 2008 р.

У засіданні взяли участь Голова Державного комітету архівів України О. П. Гінзбург, заступник голови обласної державної адміністрації В. М. Демченко, заступники голів, керівники апаратів райдержадміністрацій та керуючі справами міськвиконкомів, головний спеціаліст управління державної служби Голодержслужби України у Кіровоградській області, начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, представники місцевих засобів масової інформації.

У результаті підведення підсумків роботи та визначення завдань на поточний рік прийнято рішення зосередити зусилля архівістів області на подоланні виявлених недоліків та поліпшенні організації архівної справи та діловодства в області, забезпеченні належного зберігання соціально-вагомих документів громадян.

Після засідання колегії відбулася нарада-семінар начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад з питань діяльності архівних установ та впровадження Основних правил роботи державних архівів України.

У Держархіві Львівської області

19 березня відбулася нарада керівників апаратів райдержадміністрацій та міст обласного значення у Львівській облдержадміністрації, на якій виступив начальник відділу формування НАФ та діловодства Державного архіву Львівської області Ю. В. Іщенко, який доповів про складання номенклатури справ і порядок реєстрації розпоряджень та інших нормативних документів.

Того ж дня в облдержадміністрації на семінарі з керівниками апаратів райдержадміністрацій та міст обласного значення обговорено питання організації постійного зберігання місцевих документів НАФ в архівних

відділах. Для реалізації цього завдання вирішено просити облдержадміністрацію про виділення додаткових коштів на забезпечення зберігання документів; звернутись до керівництва райвідділів внутрішніх справ з питання внесення змін у маршрутах патрульно-постових служб таким чином, щоб вони проходили біля архівних відділів; вишукувати можливості для переміщення архівних відділів у приміщення вище другого поверху та такі, що знаходяться у центральних або багатолюдних місцях міст; встановити охоронно-пожежну сигналізацію з виведенням на центральний пульт; питання зберігання НАФ частіше розглядати на нарадах та семінарах; популяризувати питання збереженості НАФ яку культурно-історичної спадщини українського народу серед населення і особливо учнівської молоді та у засобах масової інформації.

Триває підготовка до видання першої частини довідника про зміни адміністративно-територіального поділу Львівської області (1939–1988).

Відповідно до наказу директора Державного архіву Львівської області від 1 лютого 2008 р. № 4 продовжується робота із суцільного перевіряння наявності документів у фондах архіву (наказ директора Державного архіву Львівської області від 1 лютого 2008 р. № 4).

У Державному архіві Луганської області

12 березня відбулося розширене засідання колегії Державного архіву Луганської області, на якому були присутні голови райдержадміністрацій та міські голови, начальники архівних відділів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, керівники трудових архівів.

Розглянуто питання про підсумки роботи архівних установ області у 2007 р., завдання на 2008 р. та стан роботи зі зверненнями громадян.

Директор держархіву М. М. Старовойтов звернув увагу керівників районів та міст на той факт, що останнім часом почастишали протиправні посягання на архівні документи. За даними МВС України, зловмисники вдаються до крадіжки або підпалу документів як в архівних відділах, так і в структурних підрозділах організацій, підприємств, установ.

Він зауважив, що дуже гостро стоїть питання обладнання архівних установ області охоронними та протипожежними сигналізаціями. На сьогодні протипожежними сигналізаціями обладнано 90,3 % архівних відділів Луганщини. За приписами органів пожежнагляду, необхідно встановити пожежну сигналізацію в архівних відділах Антрацитівської, Білокуракинської райдержадміністрацій та Антрацитівської міськради.

Охоронні сигналізації відсутні в архівних відділах Антрацитівської, Біловодської, Білокуракинської, Краснодонської, Міловської, Перевальської, Слов'яносербської, Старобільської райдержадміністрацій і Антрацитівської, Брянківської, Краснодонської, Краснолуцької, Первомайської, Ровеньківської міськрад.

У доповіді директор архіву наголосив, що одним з основних завдань архіву є дотримання Закону України “Про звернення громадян”, спрямованого на виконання запитів соціально-правового характеру. Архівістами області в 2007 р. виконано 35055 запитів, що відповідає рівню 2006 р. Але у зв'язку зі змінами законодавства щодо підтвердження пільгового стажу робота з виконання таких запитів ускладнилася.

Під час колегії основну увагу було звернено на виконання Указу Президента України від 28 березня 2007 р. № 250/2007 “Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні”. Державним архівом Луганської області підготовлено і видано науково-документальне видання архівних документів “Голодомор на Луганщині 1932–1933 рр.”, презентація якого відбулася у лютому поточного року.

Колегією прийнято рішення в термін до 1 квітня 2008 р. обладнати всі архівні відділи райдержадміністрацій та міських рад протипожежною та охоронною сигналізаціями.

У Державному архіві Одеської області

16 січня наказом від 16 січня 2008 р. № 5 затверджено “План заходів Державного архіву області на 2007–2008 рр. зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 рр. в Україні”.

17 січня Державний архів Одеської області відвідав Голова Грецького Фонду Культури (Одеська філія) п. Софроніс Парадісопулос з метою вивчення історії грецької діаспори та обговорення проекту 6 та 7 томів спільного видання “Греки Одессы. Именной указатель по метрическим книгам Одесской Греческой Свято-Троицкой церкви. 1800–1920”.

22 січня представники колективу державного архіву області прийняли участь у святкових заходах Одеської облдержадміністрації з нагоди Дня Соборності України. Голова облдержадміністрації М. Д. Сердюк вручив орден Княгині Ольги 3-го ступеня заступнику директора архіву Л. Г. Білоусовій, яку нагороджено відповідно до Указу Президента України від 17 січня 2008 р. № 32 за особистий внесок у дослідження теми Голодомору 1932–1933 рр.

Телеканалом “Одеса-Плюс” спільно з заступником начальника відділу інформації С. А. Желясковим підготовано програму з питань діяльності архіву. С. А. Желясков розповів про нагороду та нагородження орденом Трудової Слави, механізм пошуку власника держнагороди за номером нагороди та виконання запитів за документами нагородного відділу Одеського облвиконкому за 1944–1991 рр.

Телепередача вийшла в ефір.

24 січня у державному архіві області відбулося засідання ЕПК, на якому розглянуто питання:

– складання та затвердження графіку проведення днів методичних

консультацій для завідуючих РАВ;

- розробку методичних рекомендацій з взяття на облік документів НАФ, які зберігаються в музеях, бібліотеках, приватних зібраннях та ін.;
- облік частин справ дореволюційного періоду, в т. ч. таких, що надходять після реставрації;
- фондування актових записів районних відділів РАЦС.

На засіданні ЕПК затверджено “Інструкцію з діловодства Одеської обласної державної адміністрації”.

1 лютого відділом зберігання та обліку документів до читального залу архіву видано 50 припинених кримінальних справ фонду СБУ для виконання товариством “Одеський меморіал” державної програми “Реабілітовані історією”.

Протягом лютого у читальному залі архіву працювали режисери Лондонської Digbyland Studios Даніель Джордж та Хіларі Едельстін за темою “Історія родини Гімelfарб”, режисер російської телекомпанії “НТВ” Кагальянц Ерміна Рафаелівна з метою виявлення документів з історії Одеської кіностудії, зокрема, історії створення фільмів “Д’Артаньян и три мушкетера”, “Чародеи”, “Приключения Электроника”, “Место встречи изменить нельзя”, режисер благодійного Фонду Майбутнього Міндлін Фауст Петрович та фотокореспондент газети “Медіа Республіка” Бойко Юрій Володимирович з теми “Історія єврейського театру в м. Одесі у 1878–1949 рр.”

У читальному залі архіву працює редактор газети “Доброе дело” О. О. Розенбойм з метою підготовки циклу нарисів для книги “Історія літературної Одеси (2 половина XIX – 1 половина XX ст.)”.

13 лютого опубліковано чергове видання серії “Праці Державного архіву Одеської області”, книгу директора архіву І. І. Ніточко “Маринове”, присвячену історії рідного с. Маринового Березівського району Одеської області, у якій представлено історичний нарис автора, спогади односельців – переселенців з території теперішньої Польщі, етнографічний матеріал, що відтворює мову, традиції та обряди бойків.

Вийшла друком монографія, підготовлена заступником директора державного архіву області Л. Г. Білоусовою “Родина Петрококіно: одеський період. XIX – початок XX ст.” (грецькою мовою, назва в оригіналі Λίλλα Μπελοουσοβα. Το γενος των Πετροκοκκινων: περιодος της Οδησσου 19^{ος} – αρχες 20ο αιωνα. – Χιος, 2007 – 390 σ.). Книга опублікована у Греції (о. Хіос) і є результатом реалізації видавничого проекту Греко-Української Торговельної Палати (голова – пан Янніс Поліхронопулос). Монографія присвячена історії одеської купецької родини хіоського походження Петрококіно, що здійснила

значний внесок в економічне та соціокультурне життя міста Одеси, Причорноморського регіону та Російської імперії в цілому.

Презентація книги відбулася 27 лютого в Історичному музеї м. Афіні (Греція). Організатор презентації – Греко-Українська Торговельна Палата (м. Пірей, Греція). На презентації були присутні Президент Греко-Української Торговельної Палати п. Я. Поліхронопулос, посол України в Греції п. В. І. Цибух, понад 120 викладачів вузів, представників бізнесу, духовних осіб, студентів, представників ЗМІ.

24 березня у Грецькому фонді культури відбулася презентація виставки Державного архіву Одеської області “Греки Одессы: семейные истории (Маврокордато, Ралли, Родоканаки, Петрококкино, Маразли, Флогаитис и др.)”. Державний архів області відвідали Голова Грецького Фонду Культури (Одеська філія) п. Софроніс Парадісопулос та п. Спірідон Флогаїті з метою ознайомлення з матеріалами архіву з родинної історії бургомистра Одеського міського магістрату (з 1796 р.) Федора Флогаїті.

Начальником відділу формування НАФ та діловодства Т. В. Ратушною 20 лютого 2008 р. проведено семінар-нараду в Одеському міському центрі зайнятості з питань “Складання номенклатури та формування справ”.

29 лютого відбулася розширена колегія Державного архіву Одеської області за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, трудових архівів, на якій розглядалися підсумки роботи архівних установ області за 2007 р. та плани на 2008 р.; стан роботи зі зверненнями громадян; організація роботи з підготовки Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

5 березня директор державного архіву І. І. Ніточко дав інтерв'ю у прямому ефірі телекомпанії “38-й канал”, в якому зупинився на роботі архівних установ Одеської області, стані роботи зі зверненнями громадян, підсумках роботи держархіву області з виявлення та опублікування матеріалів про Голодомор 1932–1933 рр. в Одеській області, стані розгляду питання про надання архіву нового приміщення.

13 березня директор архіву дав інтерв'ю у прямому ефірі Одеського Державного телебачення, де розповів про роботу державного архіву зі зверненнями громадян, роботу архівних установ Одеської області, презентував науково-довідкове видання архіву “Маринове”.

У Державному архіві Полтавської області

11 лютого 2008 р. за підсумками проходження сертифікації системи

управління якістю у Державному підприємстві “Полтавастандартметрологія” Державний архів Полтавської області отримав сертифікат, який підтверджує виконання вимог стандарту ISO 9001-2000.

Державний архів став першим органом виконавчої влади в області, де розроблено та сертифіковано систему управління якістю.

Запровадження системи управління якістю сприятиме підвищенню результативності та ефективності державного управління, зокрема, завдяки зменшенню необґрунтованих витрат, у тому числі витрат часу; урахуванню в діяльності архівної установи потреби споживачів в окремих послугах та забезпеченню належної якості їхнього надання; здійсненню чіткої регламентації діяльності посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави; визначенню переліку послуг, що надаються юридичним та фізичним особам, забезпеченню прозорості прийняття управлінських рішень та підвищенню їхньої якості; забезпеченню формування позитивного іміджу Державного архіву Полтавської області як органу виконавчої влади.

Результати досягатимуться за рахунок чіткої регламентації порядку виконання всіх процесів та порядку управління ними, забезпечення їх взаємоузгодженості, спрямованості на реалізацію політики держархіву області та задоволення очікувань споживачів.

Державний архів Полтавської області надає інформаційні послуги як вітчизняним, так і зарубіжним споживачам, серед яких є вище керівництво держави, органи виконавчої влади всіх рівнів, органи місцевого самоврядування, наукові установи та пересічні громадяни. Тому наявність механізмів вивчення очікувань споживачів, що передбачено Міжнародними стандартами ISO серії 9000, дозволить приймати рішення, що найбільш точно відповідають потребам споживачів на різних рівнях: від розгляду оперативних питань до розроблення проектів нормативних актів.

4 березня відбулося розширене засідання колегії держархіву області, на якому підбито підсумки роботи державних архівних установ області за 2007 р. та визначено завдання на 2008 р. У роботі колегії взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

Колегія відзначила, що діяльність архівних установ області у 2007 р. була спрямована на реалізацію Державної та регіональних програм розвитку архівної справи на 2006–2010 рр.

Здійснено комплекс заходів щодо розвитку матеріально-технічної бази архівів, проведено низку заходів щодо технічного захисту таємної та конфіденційної інформації, впроваджено необхідні організаційні документи, що стосуються діяльності архівних установ області.

Проведено значні обсяги робіт з розсекречування документів.

У звітному році архівними установами області збільшено бюджет часу на проведення перевіряння наявності та стану документів.

Перевиконано планові показники щодо формування Національного архівного фонду.

Поліпшилася науково-дослідницька робота, виставкова діяльність, збільшилась кількість публікацій та виступів у засобах масової інформації за малодослідженою історичною тематикою. Видано два кольорових буклети “Державний архів Полтавської області” та “Архівні відділи райдержадміністрацій та міських рад Полтавщини”.

Водночас колегія констатувала, що в архівній справі області є низка невирішених питань.

У звітному році кошти на виконання регіональних програм розвитку архівної справи у більшості районів або ж не виділялися, або виділялися не у повному обсязі. Потребують додаткових приміщень архівні відділи Великобагачанської, Кобеляцької, Лохвицької, Лубенської, Новосанжарської райдержадміністрацій. Не завершена комп'ютеризація архівів низової ланки.

Учасники колегії заслухали інформацію заступника начальника відділу координації архівної справи в області, організаційно-аналітичної та кадрової роботи О. А. Бігдан про впровадження та аналіз системи управління якістю у Державному архіві Полтавської області та схвалили програму проведення внутрішніх аудитів у підрозділах держархіву.

Головний спеціаліст відділу
координації архівної справи в області,
організаційно-аналітичної та кадрової роботи
В. С. Донских

У Державному архіві Рівненської області

Відповідно до Плану заходів з підготовки та відзначення у 2008 р. Дня соборності України 22 січня 2008 р. у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному театрі під час проведення урочистостей експонувалася виставка документів і матеріалів, підготовлена працівниками держархіву області “Перші уряди України: становлення виконавчої влади (1917–1920 рр.)”.

Документи виставки висвітлювали перші спроби створення незалежної Української держави та органів державного управління. Це насамперед копії унікальних документів періоду становлення виконавчої влади в Україні у 1917–1920 рр., оригінали яких зберігаються в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України та Центральному державному кінофотофоноархіві України ім. Г. С. Пшеничного.

Виставка побудована за проблемно-хронологічним принципом і відображає діяльність Української Центральної Ради, гетьманату П. Скоропадського, Директорії УНР, ЗУНР, Кримської Демократичної Народної Республіки, радянської влади на Україні.

На виставці представлено унікальні фото керівників урядів В. Винниченка, В. Голубовича, Ф. Лизогуба, В. Чехівського, С. Остапенка, Б. Мартоса, А. Ливицького, І. Мазепи, копії I та IV Універсалів Центральної ради, копію свідоцтва про обіймання С. Петлюрою посади Генерального Секретаря зі справ військових, копія вірчої грамоти посланника УНР, копію

Грамоти до всього українського народу, копію наказу про призначення Ф. Лизогуба Отаманом Ради Міністрів Української Держави, копію постанови Ради Міністрів Української Держави про зняття з себе повноважень і передачу влади Директорії, копію закону Ради Народних Міністрів Директорії УНР про державну українську грошову одиницю, копію Тимчасового Основного Закону про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії, копії протоколів засідання Тимчасового Робітничо-Селянського Уряду України тощо.

На виставці також представлено фотографії, надані Рівненським обласним краєзнавчим музеєм, зокрема, фото меморіальних дошок в місцях перебування Уряду УНР на Рівненщині, пам'ятників на могилах вояків УНР, які загинули у 1919 р. в Сарнах та Костополі, та стосовно Ф. Р. Штейнгеля, засновника першого краєзнавчого музею на Рівненщині в с. Городок Рівненського повіту, який у 1917–1918 рр. був міністром торгівлі і промисловості УНР, а згодом послом Української Держави у Німеччині.

З матеріалів Держархіву Рівненської області на виставці експонувались два номери газети “Вісник” Ради Народних Міністрів Української Народної Республіки за 1918 р.

6 березня 2008 р. відбулося розширене засідання колегії Держархіву Рівненської області за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міськрад “Про хід виконання в області розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 957 “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”, розпорядження голови облдержадміністрації від 24 березня 2006 р. № 166 “Про Програму розвитку архівної справи в Рівненській області на 2006–2010 рр.” та підсумки роботи державних архівних установ області за 2007 р., їх завдання на 2008 р.

На колегії зазначено, що основні планові показники роботи державних архівних установ області, заплановані на 2007 р., виконано.

Державними архівними установами області підготовлено і внесено в установленому порядку 27 проектів розпоряджень з питань архівної справи. Усі вони прийняті.

На виконання Програми розвитку архівної справи в Рівненській області на 2006–2010 рр., схваленої розпорядженням голови облдержадміністрації від 24 березня 2006 р. № 166, затвердженої рішенням сесії обласної ради від 16 червня 2006 р. № 27, на зміцнення матеріально-технічної бази держархіву області виділено 545,6 тис. грн.

З місцевого бюджету профінансовано 120,0 тис. грн.

Архівним відділам райдержадміністрацій, міських рад на зміцнення матеріально-технічної бази виділено 9180 грн. 9 архівних відділів зміцнили свою матеріальну базу за рахунок спецкоштів. Ця сума складає 21 564 грн.

Архівний відділ Кузнецовської міськради переведений у нове приміщення, здійснено поточний ремонт приміщень архівних відділів Здолбунівської райдержадміністрації та Кузнецовської міськради.

Протяжність стелажного обладнання в архівосховищах збільшилася на 101 погонний метр у 5 архівних відділах (Кузнецовськ, Зарічне, Здолбунів, Острог, Рівне р-н).

З метою контролю за наявністю та рухом документів державними архівними установами області перевірено наявність та фізичний стан понад 170 тис. справ, з них понад 150 тис. справ – держархівом області.

На державне зберігання надійшло понад 14 тис. справ, у тому числі близько 3 тис. справ з особового складу. Документи 25 фондів надійшли на державне зберігання вперше. Закартоновано понад 5,5 тис. одиниць зберігання.

На зберігання прийнято виборчу та іншу документацію з позачергових виборів народних депутатів України 30 вересня 2007 р.

Проведено 165 перевірок роботи діловодних служб та архівних підрозділів підприємств, установ та організацій – джерел комплектування державних архівів.

Упорядковано на договірних засадах біля 22 тис. одиниць зберігання усіх видів документів. Перевищено планові показники з виконання запитів соціально-правового характеру.

Широко проводилися роботи з використання інформації архівних документів, підготовлено 11 виставок документів, 33 публікації в пресу, 23 телерадіопередачі.

В архівних відділах Острозької, Сарненської райдержадміністрацій, Кузнецовської міськради збільшено штатну чисельність працівників на одну одиницю.

Разом з тим, не вдалося подолати негативні тенденції у діяльності архівних установ.

У 2007 р. Програму розвитку архівної справи в Рівненській області недофінансовано з державного бюджету на 1114,3 тис грн.

Загальний рівень захищеності архівних приміщень та архівних фондів є незадовільним. Державний архів області не забезпечено постами позавідомчої охорони. В корпусі № 1 відсутня пожежна сигналізація та система пожежогасіння, в обох корпусах – система кондиціонування повітря.

Держархів області не забезпечено сучасними технічними засобами для мікрофільмування, реставрації, ремонту, консервації документів.

У багатьох архівних відділах не працює пожежна та охоронна сигналізація.

Питання щодо капітального ремонту приміщення архівного відділу Рокитнівської райдержадміністрації або забезпечення його приміщенням, придатним для зберігання документів НАФ, залишається невирішеним.

У позаробочий час охороняється лише половина архівних відділів.

Лише у двох районах області діють, а в чотирьох – розпочата робота, щодо створення трудових архівів для зберігання документів, які не входять до складу Національного архівного фонду.

Кількість справ, що зберігаються в архівних підрозділах області понад встановлені роки, складає 28 753 од. зб. (9 645 од.зб. – обласні установи, 19 108 – районні установи).

Ще до цього часу не вирішені питання забезпечення держархіву області достатньою кількістю кадрів.

На колегії також обговорювалися питання щодо створення та діяльності трудових архівів в області, роботи експертних комісій установ та архівних відділів відповідно до нових Типових положень, співпраці архівних установ з управліннями Пенсійних фондів в районах та ін.

До Шевченківських днів у читальному залі Держархіву Рівненської області підготовлено виставку друкованих видань та документів, присвячених життю та творчості великого Кобзаря.

Значний інтерес представляють видання Львівської гімназії святих Василянок за 1925 р., української видавничої спілки у м.м. Львові та Кракові за 1924–1941 рр., ювілейне видання Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка у Львові “Сьогочасне і минуле. Вісник українознавства” за 1939 р., присвячене 125-річчю з дня народження поета.

Виставлені книги, брошури, журнали окупаційного періоду за 1942–1943 рр. видавництва “Волинь” у Рівному, друкарень м.м. Дубно і Костополя, а також “Самвидав” ОУН-УПА, виотовлений до Шевченківських роковин.

Серед документів – циркуляр попечителя Київського учбового округу про заборону творів Т. Шевченка, М. Костомарова, П. Куліша за 1847 р., список осіб, затриманих поліцією, які брали участь в урочистому засіданні, присвяченому вшануванню пам'яті Т. Г. Шевченка в кінотеатрі “Зафран” в м. Рівному 18 березня 1930 р., програма концерту-академії, присвяченої пам'яті Т. Г. Шевченка 11 березня 1930 р., текст виступу делегата Польського Сейму від УНДО Д. Палієва про події у Рівному 11 березня 1930 р., доповідь про Т. Г. Шевченка, присвячена вшануванню його пам'яті 3 квітня 1938 р. тощо.

6 березня у Рівненському обласному краєзнавчому музеї відбулося відкриття виставки, присвяченої 100-річчю від дня народження військового та політичного діяча, командувача відділів “Поліська Січ-УПА-УНРА”, генерал-хорунжого, публіциста, уродженця с. Бистричі Березнівського району Рівненської області Тараса Дмитровича Бульби-Боровця (09.03.1908 – 15.05.1981), на якій представлено матеріали з фондів Рівненського обласного краєзнавчого музею та Державного архіву Рівненської області, зокрема: фото отамана Т. Бульби-Боровця 1941–1942 рр.; оригінали часописів, які були друкованими органами його збройних формувань у період німецько-радянської війни – “Гайдамака” (1941), “Оборона України” (1943); листи племінниці Т. Бульби-Боровця М. Лантух (Яковчук); матеріали про увічнення пам'яті нашого видатного земляка (з фондів Рівненського обласного краєзнавчого музею); ксерокопії статей Т. Бульби-Боровця у зарубіжних друкованих виданнях – “Оборона України” (1947), “Меч та воля” (1951–1952), “Бюлетень Головної Команди Української Національної Гвардії” (1951) (з фонду

Державного архіву Рівненської області, який у 2004 р. передала голова громади Конгресу української інтелігенції м. Березно, член крайової ради НРУ, член оргкомітету з відзначення 100-річчя від дня народження Т. Бульби-Боровця – А. Куц) та ін.

Виставка була розміщена у Рівненському обласному краєзнавчому музеї, де знаходиться стаціонарна виставка про український національно-визвольний рух 1940–1950-х рр. на Рівненщині, у тому числі про збройні формування Т. Бульби-Боровця 1941–1944 рр.

8 березня ця виставка експонувалася у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному театрі у рамках проведення урочистостей з нагоди 100-річчя від дня народження Тараса Бульби-Боровця.

Начальник відділу
організації та координації
архівної справи
О. Кондратюк

У Державному архіві Сумської області

22 січня до Дня Соборності України в обласному краєзнавчому музеї розпочала роботу виставка “Сумщина в період Української національної революції 1917–1921 рр.”

На Сумщині вперше у такому масштабі відтворено бурхливі події часів УНР мовою документів та світлин. Для створення масштабної експозиції використано фонди Сумського обласного краєзнавчого музею, Державного архіву Сумської області, краєзнавчих музеїв м. Ромни та Глухова, переважна більшість яких експонується вперше. На виставці представлено копії документів, що свідчать про значну підтримку населенням української національної ідеї; застосування терору при встановленні радянської влади на території області; фотографії уродженців Сумщини – активних діячів Української революції. Окремий стенд презентує оригінальні грошові знаки, поштові марки, ілюстрації до друкованих видань, виготовлені за малюнками нашого земляка – художника Григорія Нарбута. У центрі експозиції два рушники – крелевецький та з Івано-Франківщини, що на думку організаторів виставки символізує соборність України.

У відкритті виставки взяли участь голова Сумської облдержадміністрації П. Качур, науковці, краєзнавці, студенти вищих навчальних закладів міста.

5 березня проведено розширене засідання колегії держархіву області за участю голови ДКАУ О. Гінзбург та заступника голови облдержадміністрації О. Андронova.

З доповіддю “Про підсумки роботи державних архівних установ області в 2007 р. та завдання на 2008 р.” виступив директор архіву Г. Іванущенко. В обговоренні доповіді взяли участь заступник директора архіву Ю. Олійник, начальник відділу організації та координації архівної справи Л. Покидченко,

начальники архівних відділів Роменської, Сумської, Глухівської райдержадміністрацій, Конотопської та Сумської міських рад.

У своєму виступі голова ДКАУ О. Гінзбург звернула особливу увагу на виконання указів та доручень Президента України щодо вшанування пам'яті жертв голодоморів, масових політичних репресій та примусових виселень; організацію роботи зі зверненнями громадян. Обговорювалося питання створення трудових архівів в області, роботи над архівно-пошуковим інформаційним проектом “Український мартиролог ХХ ст.”

Начальник відділу інформації
та використання документів
І. Є. Гончарова

У Державному архіві Тернопільської області

9 січня 2008 р. відкрито виставку до 70-річчя від дня народження Василя Стуса “Символ доби”.

11 січня відбулася зустріч директора архіву Б. Хаварівського в с. Острівець Тербовлянського району з лауреатом Шевченківської премії Р. Лубківським та місцевою владою на предмет створення в с. Острівець музею поета, а також збору документів з історії села.

15 січня урочисто відкрито виставку “Зоряна людина” до 75-річчя від дня народження Івана Климишина – вченого-астронома, професора, академіка, педагога, яку підготовлено за документами архіву.

16 січня держархів області відвідав голова Вінницької обласної організації товариства “Меморіал” ім. В. Стуса Василь Гурин, з яким підписано угоду про співпрацю.

20 січня у газеті “Вільне життя” надруковано статтю Ю. Мартиніва до 89-ї річниці акту Злуки “Доленосний акт”.

З нагоди цього свята 21 січня у державному архіві області відкрито виставку, на якій у I-му розділі представлено матеріали, які дають можливість познайомитись з тернопільчанами – учасниками подій на Софіївському Майдані, їхні спомини про цю дату. Цікавими є оголошення про мобілізацію до українського війська.

II-й розділ присвячено висвітленню відзначення цієї події через різні проміжки часу, зокрема, листівки ОУН, Вісті з Праги, публікації в газеті “Діло” за 1924 р. з нагоди Дня Злуки. Відвідувачі мають змогу познайомитись з газетними публікаціями, присвяченими відзначенню Дня Злуки 22 січня 1919 р., живим ланцюгом від Львова до Києва, віршованими присвятами з українських журналів 30-х рр. ХХ ст. та ін.

22 січня працівники держархіву області взяли участь у покладанні квітів на Микулинецькому кладовищі з нагоди Дня Злуки. Директор держархіву області Б. Хаварівський виступив з історичною довідкою для громадськості.

23 січня у газеті “Нова Тернопільська газета” надруковано статтю про І. Климишина “75-річчя “на орбіті (У Тернополі вшанували людину-планету)”.

24 січня видано каталог документів виставки, приуроченої до 90-річчя бою під Крутами, – “Крути: урок нащадкам”. Виставка відкрилася 28 січня. На ній був присутній народний депутат Верховної Ради України І. Стойко.

У першій з трьох частин виставки відображено матеріали про історію боротьби під Крутами. Це, зокрема, статті із “Календаря Просвіти”, “Літопису Червоної Калини”, “Визвольного шляху”, а також публікації періодичних видань.

У другій частині розміщено документи з фондів архіву про відзначення річниць подвигу героїв Крут у селах Тернопільського, Збаразького, Підгаєцького, Копичинецького повітів. Привертають увагу документи, які польським урядом було заборонено включати в програму академії, присвяченої полеглим в бою під Крутами, що відбулась в с. Гаї Великі Тернопільського повіту у 1938 р.

Експонувалися повідомлення, надруковані в українських газетах “Діло” та “Народна воля”, щодо проведення заходів на честь полеглих під Крутами, конфісковані польською владою у 1934 р., а також поезія, присвячена Крутянській Трагедії.

Третій розділ виставки представлено поглядами сучасників на події під Крутами 29 січня 1918 р. Це, зокрема, статті, вміщені у тернопільській періодичній пресі, журналах “Українська культура”, “Київська старовина”.

Найцікавіший експонат виставки – це фотокопія поштової листівки, випущеної до річниці бою під Крутами у Тернопільському воєводстві 1937 р.

26 січня про архівну виставку до 90-річчя трагедії під Крутами у газеті “Свобода” надруковано статтю О. Дишлюк “Промовляють документи”.

29 січня І. Крочак виступив на урочистій академії в Тернопільському економічному університеті з доповіддю “Військові аспекти бою під Крутами” та інформацією про виставку в держархіві області “Крути: урок нащадкам” і випуск одноіменного каталогу.

У січні 2008 р. у журналі “Рада” надруковано статтю І. Крочака “Про Крути нам не забути” з картою-схемою бою.

1 лютого директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у науково-практичній конференції в с. Пилипче Борщівського району, присвяченій художнику-графіку Якову Гніздовському.

4 лютого директор архіву взяв участь у науково-практичній конференції “Антін Малюца й українська діаспора в США ХХ ст.” (до 100-річчя від дня народження Антона Малюци (1908–1970) та виступив з доповіддю на тему “Архівні джерела про Антона Малюцу”.

4 лютого директор архіву взяв участь у обговоренні розкопок бункеру УПА в с. Фащівка Підволочиського району та виступив з пропозицією передати документи після завершення робіт на державне зберігання в держархів області.

7 лютого разом із кореспондентами газет “Експрес” – Вірою Городецькою, “Урядовий кур'єр” – Миколою Шотом Б. Хаварівський здійснив поїздку до с. Обводівка Підволочиського району з метою збору матеріалів до особового фонду репресованого художника Петра Обалю.

13 лютого у газеті “Вільне життя” надрукована стаття Б. Хаварівського і М. Ониськіва “Два двигуни української держави”.

20 лютого у державному архіві області відкрито виставку, приурочену до 120-річчя від дня народження українського композитора, піаніста, педагога Василя Барвінського.

23 лютого в газеті “Свобода” надруковано статтю О. Ковальчук “Композитор з плеяди Барвінських” (до 120-річчя від дня народження Василя Барвінського).

21 лютого в газеті “20 хвилин” надрукована стаття В. Мороза “Виклопотаних” Іваном Стойком мільйонів не бачать (Незавершену будову обласної бібліотеки та архіву політики вже вкотре використовують для самопіару)”.

У лютому видано бібліографічний покажчик до 100-річчя від дня народження Романа Шухевича.

6 березня проведено розширене засідання колегії Державного архіву Тернопільської області за підсумками роботи державних архівних установ Тернопільської області в 2007 р. та їх завдання на 2008 р.

7 березня урочисто відкрито виставку до 194-ої річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. Свідченням перебування поета на Кременеччині є

розпорядження Волинської духовної консисторії надати дозвіл Шевченку малювати види Почаївської Лаври та її околиць (1846 р.), що зберігається у державному архіві області. До експозиції також включено рапорт декана Острожського Собору у Кременці від 25 липня 1939 р. про видачу дозволу на проведення богослужіння з вшанування пам'яті поета українською мовою. Окремим розділом представлені книжкові видання творів Т. Г. Шевченка та монографії з дослідження його біографії та творчості.

16 березня підготовлено виставку до 60-річчя від дня народження поета Михайла Левицького.

19 березня урочисто відкрито виставку до 170-річчя від дня народження першого бургомістра міста Тернополя В. Д. Лучаківського.

Зоряна людина

17 січня 2008 р. виповнюється 75 років живій легенді Тернопільського краю, всесвітньо відомому вченому-астроному, професору, академіку, релігієзнавцю, педагогу Івану Антоновичу Климишину. З нагоди 75-річчя вченого з 17 січня у Державному архіві Тернопільської області відкрито виставку, що висвітлює його життя та багатогранну діяльність.

Народився вчений у с. Кутиська Лановецького району в 1933 р. у родині простих хліборобів. Батько Антін передав синові своє захоплення зоряним небом – він, сліпий на одне око від народження, навчився визначати час по зорях з точністю до 10 хвилин.

Неабиякий вплив на малого Івана мала природа: у 1942 р. сім'я перебралась жити на хутір : навколо лише поля і поля, квіти і птахи, до школи у Верещаках – 6 км, обов'язково в один бік “при сьйві зір”. У дев'ятий клас ходив до райцентру, але провчився там лише півроку, бо батьки не мали можливості утримувати сина там. Тому у 1950 р. він закінчив екстерном середню школу у Львові, а у 1955р. – фізико-математичний факультет Львівського університету.

Одразу після цього лікарі виявили в Івана Антоновича тліючий туберкульоз, і він пролежав в лікарні майже три роки, та не зважаючи на це у 1960 р. зумів захистити кандидатську дисертацію, а в 1971 р. – докторську. Зараз вчений працює зав. кафедрою теоретичної фізики Прикарпатського університету і є водночас професором Теологічної Академії УГКЦ в Івано-Франківську.

Іван Климишин – ще й людина-планета, бо в серпні 1994 р. його прізвиськом названо малу планету, яка обертається між Марсом та Юпітером. Двічі (у 1994 р., 1995 р.) Американський біографічний інститут визнавав вченого людиною року.

Не забуває Іван Антонович і про свою малу батьківщину: тут, на хуторі Климишин, проводить свої щорічні відпустки, черпає енергію для нових відкриттів. У старій батьківській хаті народжуються його книги і рукописи, власноруч надруковані на машинці, а їх досить багато – понад 50 книг, більше

100 наукових статей в українських і зарубіжних виданнях. Івану Антоновичу ще змалку прищепили віру до Бога, і зараз кожного літа вчений приділяє багато уваги церковним справам, веде аматорський церковний хор рідного села.

У держархіві Тернопільської області на збереженні знаходяться особисті документи Івана Антоновича Климишина, які оформлені в особовий фонд вченого. З 1996 р. Іван Антонович передавав до архіву листи, матеріали наукових документів, світлини, автобіографію, біографічні документи, 25 книг, 4 магнітофонні записи та багато іншого.

Головний спеціаліст
Державного архіву
Тернопільської області
М. Дацків

Скошений цвіт

У лютому в держархіві Тернопільської області відкрито виставку, присвячену 120-річчю від дня народження видатного композитора Василя Барвінського. На ній представлено архівні матеріали, світлини, статті, що розповідають про видатну родину Барвінських та життєвий і творчий шлях В. Барвінського. Експоновано метричну книгу Тернопільської греко-католицької парафії за 1888–1901 рр., де зафіксовано запис про його народження, газети “Новий час” за 1938 р., в яких висвітлені статті про творчий шлях композитора.

Серед давніх українських родів винятково великі заслуги для культури мають Барвінські. Василь Барвінський належить до тих будівничих національної музичної культури I пол. XX ст., які своєю багатогранною діяльністю значно прискорили і збагатили процеси становлення професійної музики та входження її в контекст світової культури. Творча постать В. Барвінського, визначного композитора, педагога, громадського діяча, науковця, музичного критика, піаніста-виконавця та акомпаніатора, є знаковою для західно-українського музичного мистецтва. Його життя, мистецька діяльність, творча спадщина відобразили складну переломну епоху, а художні устремління були спрямовані на ті ділянки музичної культури, що потребували особливої уваги в становленні та розвитку. Проте, будучи за характером обдарованим витонченим ліриком-романтиком, як композитор він тяжів до камерності вислову, тому однією з найістотніших галузей його творчого доробку була сфера камерно-інструментальних жанрів. Дослідницьких робіт, присвячених проблемам творчості В. Барвінського в українському музикознавстві, надзвичайно мало. Тривалий час ім'я композитора несправедливо замовчувалось, мистецький доробок вилучався з навчально-виховного процесу.

Великою заслугою композитора є те, що він започаткував видання “Руської Історичної Бібліотеки” (1886 р.), написав підручники української мови для всіх класів учительської семінарії й вищих класів гімназії. Саме при виданні підручників для шкіл вперше використовувався український фонетичний правопис.

Надзвичайно багато працював як педагог, композитор і музичний критик. Виростив десятки музичних спеціалістів, надрукував понад сто статей, нарисів, рецензій, створював високомистецькі зразки камерно-інструментальних, хорових та оркестрових творів. Композитор С. Людкевич писав про музику Барвінського: “Стиль Барвінського – квітчасто-запашний, по-справжньому барвінковий”. Велике значення мало те, що В. Барвінський писав багато інструментальної та камерної музики (усі його попередники концентрували свою увагу на вокальній та хоровій). У цьому був великий новаторський крок композитора.

У 1929–1930 рр. В. Барвінський написав увертюру до опери “Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці (“Маруся”)”. У 30-ті роки Барвінський склав збірки 38 українських народних пісень для фортепіано. Тоді ж виникли фортепіанна збірка колядок і щедрівок, а також популярна збірка з 20 дитячих п'єс.

В. Барвінський залишив праці й у вокальному жанрі. У 1932–1933 рр. створив кантату “Наша пісня, наша туга” (сл. С. Черкасенка). Крім того, він опрацював та інструментував кантату М. Лисенка “Б'ють пороги”. У 1937–1939 рр. у Львові видавали журнал “Українська Музика”, до редколегії якого входив В. Барвінський. У цьому журналі були надруковані його музичні праці “Огляд історії української музики”, “Нова доба української музики”, “Мої спогади про М. Лисенка”.

У 1938 р. від Вільного Університету в Празі він отримав почесний диплом доктора.

На початку 1948 р. Василя Барвінського заарештували. Більшовицька влада звинуватила його у шпигунстві на користь Німеччини (під час війни він не виїхав у евакуацію і, залишившись у Львові, працював директором музичної школи, а також продовжував свою композиторську діяльність).

У в'язниці примусили підписати документ: “Дозволяю знищити мої рукописи”. В. Барвінський змушений був підписати собі вирок творчої смерті, що для митця навіть гірше від фізичної. Його засуджено до розстрілу, пізніше присуд замінено на довічне ув'язнення в сталінських концтаборах. Все майно композитора, включаючи рукописи його музичних творів, було конфісковано і знищено. Десять років провів О. Барвінський у мордовському Дубравлазі. Втратив здоров'я, дружину (доньку визначного вченого Івана Пулюя), котру вислали разом з ним. Після повернення із заслання у 1958 р. В. Барвінський усі свої сили зосередив, щоб відновити з пам'яті ті твори, рукописи яких попалили під час арешту. Над цим він працював до самої смерті.

Помер Василь Барвінський 9 червня 1963 р. і похований на Личаківському кладовищі у Львові. У 1964 р. багаторічні зусилля львівських композиторів, особливо А. Кос-Анатольського, увінчалися успіхом: В. Барвінський був посмертно реабілітований. Та лиха доля продовжувала тяжіти над його іменем. Музика композитора майже скрізь була вилучена з концертів. Так тривало майже 25 років. Це велика втрата для нашого культурного життя.

О. Ковальчук

У Державному архіві Харківської області

11 січня працівниками Державного архіву Харківської області для Харківської обласної державної телерадіокомпанії виявлено документи стосовно землетрусу, що стався у Харкові 11 січня 1838 р. Документи та коментарі до них заступника начальника відділу Н. М. Харченко того ж дня висвітлено в одному з сюжетів новин обласного телебачення.

15 січня державним архівом області для телеканалу “Сімон” начальником відділу Т. В. Чернявською підготовлено документи стосовно 240-річчя від дня підписання Указу Катерини II про планову забудову Харкова та перші вулиці міста і надано коментарі до них.

Сюжет вийшов у ефір 16 січня в “Об’єктив-новинах” ТРК “Сімон”.

13 лютого відбулося розширене засідання колегії Державного архіву Харківської області за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад області. Основне питання, що розглянуто на колегії, – прийняття додаткових заходів щодо посилення збереження архівних документів та обговорення стану справ з цього питання в архівних відділах РДА та міськрад Харківської області.

20 лютого директором Держархіву Харківської області Л. М. Момот надано інтерв'ю журналісту обласної радіокомпанії, в якому йшлося про історію архіву, плани та перспективи подальшої його діяльності.

21 лютого в газеті “Слобідський край” надруковано статтю головного спеціаліста відділу інформації та використання документів М. І. Ельксніт “Держархів – відповідь за 30 днів” про діяльність столу довідок держархіву області.

5 березня відбулося розширене засідання колегії Держархіву Харківської області за участю заступника начальника управління формування та зберігання НАФ – начальника відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву України Л. А. Кисельової, заступника керівника апарату Харківської облдержадміністрації І. М. Вдовиченка та працівників архіву. Колегія заслухала інформацію щодо рішення колегії Держкомархіву України. Розглянуто підсумки виконання плану роботи державного архіву області за 2007 р. та основні завдання на 2008 р., стан роботи зі зверненнями громадян, підсумки роботи щодо заповнення бази даних “Архівні фонди України” для створення Електронного фондового каталогу, а також інформацію щодо виконання доручення віце-прем'єр міністра України І. Васюника за листом Держкомархіву України від 25 січня 2008 р. про додаткові заходи щодо посилення збереження архівних документів.

18 березня на базі Державного архіву Харківської області відбувся семінар за участю начальників архівних відділів РДА та міськрад Харківської області.

Директор архіву Л. М. Момот ознайомила присутніх з планом заходів щодо забезпечення надійної охорони приміщень архівних установ Харківської області на 2008 р., затвердженим головою Харківської облдержадміністрації А. Б. Аваковим 4 березня 2008 р.

На семінарі проаналізовано організацію головами райдержадміністрацій та міськрад області роботи з перевіряння охоронного режиму стану пристроїв для замикання архівосховищ та охоронної сигналізації, а також щодо проведення додаткових інструктажів з начальниками архівних відділів РДА та міськрад, працівниками, відповідальними за охорону архівних приміщень.

У ході семінару заслухано доповіді начальників архівних відділів РДА та міськрад області про проведені заходи на місцях щодо поліпшення забезпечення зберігання архівних документів.

У Державному архіві Херсонської області

15 січня працівники Державного архіву Херсонської області взяли участь у проведенні семінару щодо сучасних вимог до складання та оформлення документів згідно з вимогами ДСТУ 4163-2003 за участю спеціалістів територіальних органів Херсонського обласного головного управління земельних ресурсів.

До Дня соборності України та проголошення IV Універсалу Центральної Ради Державним архівом Херсонської області підготовлено пересувну виставку архівних документів і матеріалів “З історії державотворення України”. 21 січня відбулася презентація виставки у приміщенні облдержадміністрації. До виставки включено фотоматеріали видання “Перші уряди України: становлення виконавчої влади у 1917–1920 рр.”, виданого за сприяння Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України та Центрального державного кінофотофоноархіву ім. Г. С. Пшеничного. Виставка експонувалася в освітніх закладах Херсона: Регіональному інституті післядипломної освіти та державному університеті. За матеріалами виставки транслювався сюжет у випуску новин на обласному телебаченні.

11 березня Державний архів Херсонської області провів семінар-нараду з питань розвитку архівної справи за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міськрад, керівників трудових архівів. На семінарі основну увагу архівістів області сконцентровано на вимогах до складання планово-звітної документації, проведенні перевірок роботи архівних установ. У рамках семінару-наради представлено нові видання державного архіву області

у 2007 р.: довідник “Відомості про місця зберігання документів з особового складу”, спецвипуск “Архівалії Херсонщини” альманаху “Константи”, випуск № 9 серії “Бібліотечка архіву” – “Колекція фотокопій документів з історії Херсонщини. Огляд фонду № 324”, проведено екскурсію до відділу рідкісних і цінних видань обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гончара.

12 березня відбулося розширене засідання колегії Державного архіву Херсонської області щодо підсумків роботи у 2007 р. та завдань на поточний рік, за участю керівників архівних установ області, представників районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування – кураторів архівних установ. У роботі колегії взяла участь заступник начальника управління організаційно-правового та аналітичного забезпечення – начальник організаційно-аналітичного відділу Державного комітету архівів України Н. К. Богунова. За матеріалами колегії на обласному телебаченні транслювався сюжет у випуску новин, інтерв'ю з Н. К. Богуною та директором держархіву В. Ф. Боровиком.

У Державному архіві Чернівецької області

Наприкінці 2007 р. архів позапланово підготував і видав I-шу частину “Чернівецького меморіалу”, де опубліковано відомості документів про репресованих краян у період тоталітарного режиму.

У Державному архіві Чернігівської області

28 січня на обласному радіо прозвучала передача, підготовлена державним архівом області до 90-річчя бою під Крутами.

З метою підвищення фахового рівня працівників архівних установ області в Держархіві Чернігівської області 29–30 січня проведено установчі заняття для слухачів однорічних заочних курсів підвищення кваліфікації.

На виконання Указу Президента України від 7 лютого 2008 р. “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування” 29 лютого у державному архіві області відбулося навчання працівників архіву.

4 березня проведено розширене засідання колегії Державного архіву Чернігівської області за участю заступника голови Держкомархіву України Г. В. Портнова., керівників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад.

На засіданні колегії розглянуто підсумки роботи державних архівних установ області у 2007 р. та визначені завдання на 2008 р. Цього ж дня проведено нараду працівників архівних установ Чернігівської області з питань перебудови

організаційної структури управління місцевими архівними установами.

4 березня проведено семінар-практикум для начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад.

На семінарі були висвітлені питання порядку виконання запитів та оформлення архівних довідок, організації охоронного режиму в установах архівної галузі, виконання законодавства про боротьбу з корупцією, порядку діяльності експертно-перевірної комісії держархіву області та експертних комісій архівних відділів, стану впровадження Змін до Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, затверджених наказом Держкомархіву України від 16 березня 2001 р. № 16.

У Державному архіві міста Києва

Шоста Всеукраїнська наукова конференція

11–12 жовтня 2007 р. у Полтаві в аудиторіях Полтавської державної аграрної академії проведено шосту Всеукраїнську наукову конференцію на тему “Актуальні питання історії науки і техніки” під егідою Асоціації працівників музеїв технічного профілю. У роботі конференції взяв участь старший науковий співробітник Державного архіву м. Києва С. Ю. Карамаш.

Організатори об’єднали чотири секції у дві. Серед виступів привернули увагу доповіді А. І. Харука “Авіаційне моторобудування в Україні в 20–30-х рр. ХХ ст.”, К. В. Рубана “Про початки електричного освітлення”, О. С. Пекшеєва “Розвиток залізничного транспорту України в повоєнний період”, А. В. Власенка “Місце і роль Інституту транспортної механіки АН УРСР в процесі становлення технічних наук в Україні в 20–30-х рр. ХХ ст.”, О. І. Барикіної “До історії Маріупольського морського порту: реконструкція і відбудова (1931–1953) за документами Центрального державного науково-технічного архіву м. Харкова”, Г. В. Лупаренка “Розвиток посівної техніки на Україні кінця ХІХ – початку ХХ ст.”, А. В. Сюха “Проблема вибухів рудничного газу як фактор становлення фізики горіння вибухів”, В. І. Назаренка “Внесок українських вчених до скарбниці світової нейрохірургії”, М. М. Рогожи “Зоогеографічні дослідження М. І. Гавриленка”, С. Ю. Карамаша “З історії становлення Товариства авіації та повітроплавання України і Криму”, С. С. Потаніна “Й. Ц. Хмелевський – класик малоросійської фотографії” та ін. Останні два дослідження вперше вводять до наукового обігу документи Державного архіву м. Києва.

Багато років Асоціація працівників музеїв технічного профілю планує і регулярно здійснює багатогранну науково-організаційну діяльність в плані проведення форумів як музейників, так і науковців.

Матеріали конференції готуються до друку як окремий збірник наукових праць.

С. Ю. Карамаш

Ювілеї

Ювілей знаного історика-архівіста

У шерензі відомих архівістів і керівників архівної справи України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. почесне місце належить Володимирі Сергійовичу Лозицькому. З його ім'ям пов'язані складні процеси архівного будівництва у нашій країні після прийняття тодішньою Верховною Радою УРСР 24 серпня 1991 р. історичної постанови про державну незалежність України.

Як один з керівників Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, він стояв у витоків розроблення основ національного архівного законодавства, створення сучасної мережі державних архівів та її інтеграції в систему міжнародних архівних установ, доклав багато зусиль до піднесення авторитету українських архівістів серед її зарубіжних колег.

Народився Володимир Сергійович 1 лютого 1948 р. в с. Макіївка Носівського району Чернігівської області в селянській родині. Його батько, Сергій Григорович (1923–1994), був учасником бойових дій на фронтах Другої світової війни, а в післявоєнний час обіймав посади бригадира та завідуючого тваринницькою фермою у колективному господарстві. Мати, Марія Іванівна (1925–2006), працюючи на колгоспних ланах, виховала трьох дітей.

Від своїх батьків В. С. Лозицький успадкував любов до рідного краю, шану до праці, повагу до оточуючих. У нього сформувався характер працьовитої та цілеспрямованої людини.

Прийшовши після служби в армії до Інституту історії партії ЦК Компартії України (січень 1970 р.) на посаду оператора, стає секретарем комсомольської організації, а вже у березні 1975 р., у віці 27 років, призначається заступником директора Інституту з адміністративно-господарських питань. З цього часу всі його помисли і зусилля були спрямовані на модернізацію технічних засобів у справі історико-партійних досліджень, поліпшення умов зберігання документів Партійного архіву ЦК Компартії України. Володимир Сергійович став одним з найактивніших ініціаторів необхідності будівництва нового приміщення для архіву. Він, за підтримки керівництва Інституту В. І. Юрчука, Ю. В. Бабкав, В. М. Мазура, І. Ф. Кураса, зумів переконати у цьому не лише керівництво Управління справами ЦК Компартії України, а й ЦК КПРС, для чого неодноразово вирушав до Москви для затвердження проектно-кошторисної документації та фінансування спочатку будівництва будинку партійного архіву, а згодом і нового приміщення Інституту історії партії при ЦК Компартії України по вул. Кутузова, 8 (нині Інститут політології та етнонаціональних відносин НАН України).

Роботу на керівній посаді в Інституті він успішно поєднував з навчанням. Отримавши вищу освіту на історичному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, Володимир Сергійович розпочав працю над кандидатською дисертацією “Засоби масової інформації і пропаганди України в

роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945”, яку успішно захистив у 1984 р. під керівництвом відомого історика, професора В. О. Замлинського.

У 1988–1990 рр. В. С. Лозицький, на той час старший науковий співробітник сектору партійного архіву Інституту політичних досліджень ЦК Компартії України, одним з перших у республіці виступає з науковими публікаціями з так званих “білих плям” історії України, такими як, наприклад, “Політика українізації в 20–30 роках: історія, проблеми, уроки”, політична біографія В. К. Винниченка, трагічні сторінки життя Миколи Хвильового та інші, які стали помітними не лише серед науковців, а й широкого загалу громадськості.

У березні 1991 р. В. С. Лозицький висувається на відповідальну посаду заступника начальника Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР, яке на той час очолював Б. В. Іваненко. Ділові та організаторські здібності В. С. Лозицького особливо розкрилися після проголошення державної незалежності України. Він безпосередньо очолював республіканську комісію з організації передачі архівів колишньої Компартії України до системи державних архівних установ, в реалізації масштабних заходів щодо введення до наукового обігу раніше утаємнених архівних фондів. Як заступник начальника Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, Володимир Сергійович багато зробив для забезпечення збереження документів Національного архівного фонду, вдосконалення їх обліку. Він також особисто займався питанням передачі до державних архівів України деяких документальних зібрань української діаспори, для чого неодноразово виїздив за кордон. Завдяки його зусиллям Національний архівний фонд України поповнився архівами Державного центру УНР в екзилі (Канада, 1996 р.), Надзвичайної дипломатичної місії УНР у Швейцарії (Берн, 1998 р.), низки відомих громадсько-політичних українських діячів. Певний час очолював Спілку українських архівістів.

Значний внесок В. С. Лозицький вніс у подальшу інтеграцію державної архівної служби до міжнародної архівної спільноти. У 1992 р. в Парижі він виступає перед комісією ЮНЕСКО про стан архівних документів, що безпосередньо постраждали від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, та необхідність надання міжнародної допомоги і підтримки для їх зберігання та дезактивації.

Його запрошують виступати з доповідями про актуальні проблеми новітньої історії України, її джерельну базу Колумбійський (Нью-Йорк), Стенфордський університети і Гуверський інститут (Каліфорнія, США), Історичний інститут Краківської вищої педагогічної школи (Польща), Міжнародна асоціація єврейської генеалогії (Ізраїль) та інші.

У середині 1990-х рр. він обирається членом виконкому Міжнародної ради архівів, заступником голови Європейського бюро архівів. Восени 1996 р. презентує Україну на Міжнародному конгресі архівів в Пекіні.

Роботу в Головархіві Володимир Сергійович вдало поєднував з посадою завідуючого кафедри архівознавства Національного університету культури і мистецтв (1996–2000), сприяв поповненню лав українських архівістів загоном

молодих і талановитих фахівців.

Організаційний таланти В. С. Лозицького, його смак до наукової роботи особливо яскраво розкрився з весни 2000 р., коли він очолив Центральний державний архів громадських об'єднань України. Під його вмільм керівництвом ЦДАГО України став провідною архівною установою щодо публікації документів з модерної історії України, які схвально зустрінуті науковою громадськістю.

Він є головою редколегій, членом колективів авторів-упорядників низки збірників і матеріалів, науково-довідкових видань. Серед них: “Четверта конференція Комуністичної партії (більшовиків) України. 17–23 березня 1920 р.”, “Літопис Української повстанської армії. Нова серія” тт. 3–7 (Київ – Торонто, 2001–2003), “Літопис УПА. Нова серія, т. 10. Життя і боротьба генерала “Тараса Чупринки” (1907–1950) (Київ – Торонто, 2007), “Я б'ю в дзвін, щоб зрушити справу ОУН з мертвої точки... Невідомі документи Організації українських націоналістів. Рік 1930 (Листування Голови Проводу ОУН Є. Коновальця і секретаря ПРУН В. Мартинця) (К., 2003), “Визвольні змагання очима контррозвідника (Документальна спадщина Миколи Чеботарієва) (К., 2003), “Україна партизанська. 1941–1945. Партизанські формування та органи керівництва ними” (К., 2001) та багато інших.

В. С. Лозицький є також автором цікавої науково-документальної праці “Політбюро ЦК Компартії України: історія, особи, стосунки. 1918–1991” (К., 2005), яка викликала великий інтерес не лише в Україні, але й за її межами. У співавторстві ним підготовлене наукове видання “Війна без пощади і милосердя. Партизанський фронт у тилу вермахта в Україні. 1941–1944” (К., 2005).

Перу Володимира Сергійовича належить понад 80 наукових і документальних праць з модерної історії України, архівознавства. Він – кандидат історичних наук, доцент, Заслужений працівник культури України (2004), нагороджений орденом “За заслуги” III ст. (2007), лауреат премії Національної академії наук України за краще історичне дослідження подій Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років в Україні (2005), має інші відзнаки.

В. С. Лозицький входить до складу редколегій видання “Літопис УПА. Нова серія”, журналу “Архіви України”, щорічника “України дипломатична” тощо. Є членом колегії Державного комітету архівів України, Координаційної ради при Президентові України з підготовки заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

Свій 60-річний ювілей Володимир Сергійович Лозицький зустрів у розквіті творчих сил, і наукова громадськість очікує від нього нових здобутків у науково-видавничій та архівній діяльності, популяризації документів Національного архівного фонду України для національно-патріотичного виховання молодого покоління нашої держави.

Друзі, колеги та соратники бажають ювіляру щасливого життя, домашнього затишку в колі рідних і близьких, дітей і онуків, нових творчих звершень.

Анатолій Кентій

1933–2008

**ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ
З ГЛИБОКИМ СУМОМ СПОВІЩАЄ:**

**13 БЕРЕЗНЯ 2008 РОКУ ЗАВЕРШИЛОСЯ ЗЕМНЕ БУТТЯ
ЧУДОВОЇ ЛЮДИНИ, ЗНАНОГО АРХІВІСТА, ІСТОРИКА, ЖУРНАЛІСТА, ЗАСЛУЖЕНОГО ПРАЦІВНИКА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ**

БОРИСА ВАСИЛЬОВИЧА ІВАНЕНКА

ЩЕ ЗОВСІМ НЕДАВНО ЙОГО ЖАРТИ НАПОВНЮВАЛИ АРХІВНІ КОРИДОРІ, А ЙОГО ДОБРОЗИЧЛИВІ ЯМБИ ЯК НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК ДО ЮВІЛЕЇВ ЧЕКАЛИ АРХІВІСТИ. ВІН УМІВ ЛЮБИТИ ЛЮДЕЙ...

НАРОДИВСЯ БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ ІВАНЕНКО 20 ЖОВТНЯ 1933 Р. У м. КАНЕВІ В РОДИНІ ВЧИТЕЛІВ. ЗАКІНЧИВШИ 1956 Р. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА, ВІН ТРИВАЛИЙ ЧАС (1956–1966) ПРАЦЮВАВ У ЖУРНАЛІСТИЦІ (БУВ ЧЛЕНОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ), ПЕРЕБУВАВ НА ПАРТІЙНІЙ РОБОТІ (1966–1976, 1979–1989). УПРОДОВЖ ТРЬОХ РОКІВ БУВ БІЛЯ КЕРМА ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ УРСР З ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ (1976–1979), ОБИРАВСЯ ДЕПУТАТОМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР X–XI СКЛИКАНЬ. ПОНАД ПІВТОРА ДЕСЯТИЛІТТЯ БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ ПРИСВЯТИВ АРХІВНІ СПРАВИ. 1989 РОКУ ЙОГО БУЛО ПРИЗНАЧЕНО НАЧАЛЬНИКОМ ГОЛОВНОГО АРХІВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ РАДІ МІНІСТРІВ УРСР. ДОБРЕ ОБІЗНАНИЙ З ПРОБЛЕМАМИ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ, ВІН ЗДІЙСНИВ ВАГОМИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ АРХІВІСТИКИ. НА ПОЧАТКУ 1990-х РОКІВ, У ПЕРІОД СКЛАДНОГО РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМ УКРАЇНИ, Б. В. ІВАНЕНКО, СПИРАЮЧИСЬ НА ЯДРО ФАХІВЦІВ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ, ЗУМІВ ЗБЕРЕГТИ СИСТЕМУ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ, ЗАПОБИГТИ КАДРОВИМ ВТРАТАМ, ЗАБЕЗПЕЧИТИ СТАБІЛЬНИЙ РОЗВИТОК ГАЛУЗІ. ПІД ЙОГО КЕРІВНИЦТВОМ ПРОВАДИЛАСЯ РОБОТА З ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ, ЗОКРЕМА РОЗСЕКРЕЧУВАННЯ ЗАКРИТИХ РАНИШЕ ФОНДІВ, ПРИЙМАННЯ НА ПОСТІЙНЕ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ КОЛИШНИХ МВС І КДБ УРСР. БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ ОЧОЛЮВАВ ГРУПУ З РОЗРОБЛЕННЯ ПЕРШОГО В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АРХІВНОЇ СПРАВИ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД І АРХІВНІ УСТАНОВИ». ПРИДІЛЯЮЧИ ЗНАЧНУ УВАГУ ПІДНЕСЕННЮ АВТОРИТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ, БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ БРАВ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ АРХІВНИХ ФОРУМАХ, СПРИЯВ РОЗШИРЕННЮ МІЖНАРОДНИХ КОНТАКТІВ АРХІВІВ УКРАЇНИ З АРХІВНИМИ СЛУЖБАМИ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ. ВІН БУВ ОДИМ ІЗ ІНІЦІАТОРІВ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА, СПІЛКИ АРХІВІСТІВ УКРАЇНИ, ПРАВЛІННЯ ЯКОЇ ОЧОЛЮВАВ В 1999–2000 РР. У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1990-х РОКІВ БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ ОЧОЛЮВАВ ЦДАГО УКРАЇНИ.

ЙОГО ЗАСЛУГИ ВИЗНАВАЛИСЯ НА ОФІЦІЙНОМУ РІВНІ – ЙОМУ БУЛО ПРИСВОЄНО ЗВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ПРАЦІВНИКА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ, ВІН БУВ КАВАЛЕРОМ ОРДЕНІВ ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА, «ЗНАК ПОШАНИ» ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ НАГОРОД.

ЯК СПРАВЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ, ЗАЛЮБЛЕНИЙ В КВІТУЧІ ЯБЛУНЕВІ САДИ МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ, КАЛИНОВИЙ ЦВІТ І ШИРОСЕРДНИХ СВОЇ ЗЕМЛЯКІВ, БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ БАГАТО ЗУСИЛЬ ВІДДАВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА «ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО У КИЄВІ» ЯК ОДИН ІЗ ЙОГО ЗАСНОВНИКІВ І ВИКОНАВЧИЙ ДИРЕКТОР ТОВАРИСТВА.

БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ ІВАНЕНКО ЗАЛИШИВ НАС НА 75 РОЦІ ЖИТТЯ, СПОВНЕНИЙ ПЛАНІВ І НЕРЕАЛІЗОВАНИХ ІДЕЙ. ВІН ЗАЛИШИТЬСЯ У НАШІЙ ВДЯЧНІЙ ПАМ'ЯТІ ЖИВОЮ ЯСКРАВОЮ ОСОБИСТІЮ.

АРХІВІСТИ УКРАЇНИ